

Em 336

NY 139

3 Graco's

Com

18501096

cat. 217.

J. Pedro Falazdo.

Cap on 107.

SOLINVS DEMEMORALIBVSMVNDI.

Es de la libreria de la Merced
de Sevilla. Fr. Jph Correa
librero mayor.

CAIIVLii Solini regē memorabiliū collectāe. Solius Autio Salutē
Vm & Aurium clementia: & optimagē artiū studiis præsta
c re te cæteris sentiam. Idq; oppido expertus de beniuolen
tia tua nihil temere perceperim: reputaui examen opuscu
li istius tibi potissimum dare: cuius uel industria promptus suffragiū
uel benignitas ueniam spondebat faciliorem. Liber est ad compendiū
præparatus: quantunq; ratio passa est: ita moderate repressus: ut nec
prodiga sit in eo copia: nec damnosa concinitas. Cui si animum pro
prius intenderis uelut fermentum cognitionis magis ei inesse: quā bra
duisse loquentiæ deprehendes. Exquisitis. n. aliquot uoluntinibus stu
largiū me impendio fateor: ut a notioribus referrem pedē. & remotis
theas es imorarer. Locorum commemoratio plurimum tenet in quā
partem fert me inclinatio: uniuersa materies: quorum commemi
nisse ita uisum est ut inclytos terrarum situs: & insignes tractus maris
seruata orbis distinctione suo quoq; ordini redderemus. Inseruimus:
pleraq; differenter congruentia: ut si nihil aliud saltem ipsa uarietas le
gentum fastidio mederetur. Inter hæc hoīum & animalium naturas
expressimus: additis paucis de arboribus. Et lapidibus exoticis: de ex
tinarum gentium formis: de ritu dissonō abditarum nationum. non
nullis etiam dignis memoratu quæ pretermittere in curiosum uideba
tur: quorum auctoritas quod in primis industriæ tuæ insinuatam ue
lim: de scriptoribus manat receptissimis: quid enim afferre nouū pos
simus: quod proprium nostrum esse possit: cum nihil omiserit antiq
tatis diligentia quod intactum ad hoc usq; æui permaneret. Qua pro
pter quaeso ne de presenti tempore editionis istius fidem liberes quoni
am quid uestigia monete ueteris persecuti opiniones uniuersas elige
re maluimus: potiusq; innouare. Ita si qua ex istius secus q̄ opto in ani
mum tuum uenerint: des uelim infantiaē meæ ueniā: nam constantia
ueritatis penes eos est quos secuti sumus: sicut ergo qui corporum for
mas æmulantur postpositis quæ reliqua sunt ante omnia effigiāt mo
dum capitis: nec prius lineas destinant in membra alia q̄ ab ipsa ut ita
dicam figurarum arce auspiciū faciunt incohendi. Nos quoq; a capite
orbis: idest ab urbe Roma principiū capsemus: quantum nihil super
ea relinquerint doctissimi auctores: quod in nouum nostrum præco
niū poscit suscitari: ac superuacuum pene sit religere tramitē decursū
tot aīalibus tñ prorsus dissimulata sit. originem eius quāta tralemus
psequemur fide: qd' aī omnia demittere ī pectus tuū ueli ac scribere.

De origine & temporibus urbis Romæ & mensibus & diebus intercalariis. Capitulum. i.

VNT qui uelint urbis romæ uocabulum ab Euan- dro primum datum: cum oppidū ibi offendisset: qđ extructum antea ualentiam dixerat iuuentus latina seruataq; significatione impositi prius nominis Ro- mam græce idest ualentiam nominatam: quam arca- des q in excelsa pte mōtis habitassent: deriuatū deiceps ut tutissima ur- biū arces uocarent. Heraclidi placet troia capta qu o s dā ex achiuis in ea loca ubi nunc roma ē deuenisse p tyberī: deinde suadēte Roma no- bilissima captiuag: q his comes erat incēsis nauibus posuisse sedes: in- struxisse mœnia: & oppidū ab ea romā uocauisse. Agathocles scribit Romā nō captiuā ut supradictū ē fuisse: sed ascāio nata Aenæ neptē appellatiōis istius cām fuisse. Traditēt p priū romæ nomē: uerūtamē uetitū publicari: q qđē in quo minus inclaresceret: cerimoniag arca- na sanxerunt ut hoc pacto notitiā eius aboleret fides placitæ tacitur- nitatis. Deniq; Valerius Sorāus qđ cōtra iterdictū id eloq ausus sit ob meritū pfanæ uocis neci datus. Inter ātiq;ssimas sane religiōes facellū colitur angeronæ: cui sacrificatur ante diem. xii. kaleñ. ianuaris: quæ diua præsul silentii ipsius p̄nexo ob signato q; ore simulacrum habet.

De temporibus urbis cōditæ. Capitulum. ii.

Mbigitatū q̄stio nos excitauit: q; qđā ibi m̄to añ Romulū cōdita sint. Quippe arā Herculis quā uouerat si amissas boues reppis- set pūito Caco p̄ri inuētōri dicauit: q Cacus hitauit locū: cui s. line no- mē ē: ubi trigemina nūc pōrta: Hic ut Cælius tradit cū a tarchōte thyr- rhēo ad quē legatus uenerat missus Marsiæ regi socio megale phryge custodia foret datus. Frustratus uicula uñ uenerat rediit: p̄sidiis āplio- ribus occupato circa uulturnū & cāpaniā regno dū tractat ēt ea q cō- cesserāt i arcadū iura duce Hercule: q tūc forte aderat opp̄ssus ē. Mega- lē sabini recepunt disciplinā augurādī ab eo docti. Suo quoq; numini idē Hercules instituit arā: q; maxima ap d̄ pōtifices habet: cū se ex Nico- strata Euādri matre: q; a uaticinio carmētis dicta ē imortalē cōperisset. Conleptū: etiā intra quod ritus sacrorum factis bouicidiis docuit poti- tios. Sacellum Herculis in boario foro est in quo argumenta & conui- uii & maiestatis ipsius remanent: Nā diuinitus neq; muscis illo neq; ca- nibus igressus ē: Etenī cū uiscerationē sacrificolis daret muscag; deū dē ip̄catus: clauā uero i aditu reliq;sse: cuius olfatū refugerāt canes. id usq;

nūc durat. Aedē ē q̄ Saturni ærariū fert̄ comites eius cōdiderū ī hono
rē Saturni: quē cultorē regiōis illius agnouerūt extitisse. Iidē ex mōte
capitolinū saturnū noīauerūt. castelli quoq; q̄ excitauerāt. portā ap
pellauerūt saturniā: quæ postmodū pandana uocitata est. Pars ē capi
tolini montis infima habitaculū Carmentæ fuit: ubi & Carmētis nūc
fanum est: aqua carmentali portæ nomen datum est. Palatinū nemo
dubitauit quin arcades habeat auctores: a quibus primum pallātum
opidum constitutum. quod aliquandiu obrigines habitauerunt: &
propter incommodum uicinæ paludis: quam præterfluens thyberis
fecerat profecti rheate postmodum reliquerunt. Sūt qui uelint a bala
tibus ouium mutata littera: uel a Pale pastorali. dea: aut ut Silenus pro
bat. ab Hiperborea Pallantis filia quam Hercules ibi cōpressisse uisū
est nomen monti adoptatum. Sed quanquam ista sic congruant palā
est prospero illi augurio deberi romāi nominis gloriam. Maxime: cū
annorum ratio faciat cardinem ueritati. Nam ut affirmat Varro au
ctor diligentissimus romam cōdidit Romulus Marte genitus: & rheā
Siluia: uel ut nonnulli Marte & illia dictaque primum est roma qua
drata: q̄ ad æquilibriū foret posita ea incipit a silua: q̄ est ī area Apol
linis & ad supciliū scalæ Caci hēt terminū ubi tuguriū fuit Faustulæ
Ibi Romulus māsitauit q̄ auspicato muroq; fūdamenta iecit duodeu
ginti natus ānos. xi. kal. maii hora post secūdā aī tertiam sicut Lutus
Tarrutius prodidit mathematicorū nōbilissimus Ioue in piscibus. Sa
turno Venere Marte Mercurio ī scorpione. Sole ī tauro: luna ī libra cō
stitutis. & obseruatā deinceps ne qua hostia parilibus: cederet: ut dies
iste a sāguine eēt purus cuius significationē de partu Illiæ tractā uolūt
idē Romulus regnauit ānos septē & triginta d̄ cecinnēsibus egit p̄mū
triūphū. & Aeroni regi eorū detraxit spolia: q̄ Ioui pheretrio p̄mus su
spēdit: & opima uixit. Rursū de antēnātibus triūphauit. De ueiētibus
tertio. Apud capræ paludem nonis quintilibus apparere nō desinit
Cæteri reges q̄bus hitauerūt dicemus locis. Tatius in arce ubi nūc est
ædes lunonis mōetæ: q̄ āno. v. q̄ īgressus urbē fuerat a laurētibus inter
emptus septima & uigesima olympiade hominē exiit. Numa ī colle p̄
mū grinali. Deidde pp̄ aedē Vestræ in regia: q̄ adhuc ita appellat: q̄ re
gnauit ānis tribus & q̄dragita: sepultus sub laiculo. Tullius Hostilius
ī uelia: ubi postea deū penatū ædes facta ē q̄ regnauit ānos duos & tri
gita obiit olympiade q̄nta & trigesima. Ancus Martius in sūma sacra
ua ubi ædes Iariū ē: q̄ regnauit annos. iiii. & uiginti obiit olympiade p̄
ma

ma & q̄drageſſima: Tarqnius p̄ſcus ad mugoniã portã ſupra ſumam
nouã uia q̄ regnauit annos octo & triginta. Seruius Tulus æſquiliis ſu-
pra cliuũ urbicũ: q̄ regnauit annos xlii. Tarquinius ſupbus & ipſe etiã
æſquiliis ſupra cliuũ pulliũ ſagutalẽ lacũ: q̄ regnauit añis quinq; & ui-
giti. Cicio romã duodecima olympiade placet cõditã. Pictor octaua
Nepoti Cor. & Lucretio opiniões Erathostenis & Appollodori cum
p̄bãtib; olympiadis ſeptimæ anno ſecũdo Põponio Attico: & M.
Tullio olympiadis ſextæ anno tertio. Collatis igiſ noſtris & græcorũ
t̄p̄ib; iuenimus incipiẽte olympiade ſeptima romã cõditã año poſt
iliũ captũ quadrigeſimo tertio. Quippe cartamẽ olympicũ quod
Hercules i honore atauĩ materni Pelopis ediderat intermiſſũ iphitus
Elæus filius eius inſtaurauit poſt excidiũ troiæ año quadrigeſimo
octauo. Ergo ab iphito numerat Olympias priã. Ita ſex mediis olym-
piadibus iteriectis. quibus ſingulis añi quaterni iputat cũ ſeptima coe-
ptate olympiade roma cõdita ẽ: iter exortũ urbis & troiã captã iure
eſſe annos. ccccxxxiii. cõſtat. Huic argumẽto illud accedit: q̄ cũ Caius
Põpeius Gallus & Qu. Veranius anno urbis cõditæ octingentiſimo:
p̄mo fuerũt cõſules. Cõſulatu eorũ olipias ſeptia & ducẽtiſſima actis
publicis a notata ẽ: q̄ter ergo multiplicatis ſex & ducẽtis olympiadibus
erũt añi octigẽti xxiiii. quibus ſepiã olympiadi añectẽdus ẽ unus añus
ut i ſolidũ colligat. Dcccxxv. añi Ex q̄ ſũma detractis q̄tuor de uiginti
ãnos olympiadũ retro ſex maĩſte añi. dccc. & .i. reliq; ſiẽt. Qua pp cũ
octigẽteſimo p̄mo año urbis cõditæ ducẽtiſſima ſeptia olympias cõpu-
tet: par ẽ romã ſeptimæ olympiadis año p̄mo credi cõditã. In q̄ regna-
tũ ẽ añis ducẽtis q̄dragitauno. Decẽ uiri creati año trecẽteſimo ſecun-
do. Primũ pũicũ bellũ año trecẽtiſimo octuageſimo octauo. Secũdũ
q̄ngẽteſimo trigefimo q̄nto. Tertiũ ſexcẽteſimo q̄rto. Sociale ſexcẽte-
ſimo. lxii. ad Hirtiũ & C. Pãſã cõſules añi. dccc. quorũ cõſulatu Cæſar
Augustus & cõſul creatus ẽ octauũ decimũ añũ agẽs: q̄ p̄ncipatũ ita i-
greſſus ẽ: ut uigilãtia illius nõ mõ ſecurũ: uerũ ẽt tutũ i piũ leẽt: q̄ t̄p̄s
ferme ſolũ reptũ: ẽ quo plurimũ & arma ceſſauerũt: & igẽia floruerint
ſcilicet me inerti iuſtitia lãgueſcerent. uirtutis opa bellis q̄ſcentibus:
Tunc. n. p̄mũ curſus añui p̄ſpecta ratio: q̄ a rege origine p̄funda caligi-
ne tegebat Nã ante Auguſtũ Cæſarẽ i certo mõ añum cõputabãt qui
apud ægyptios quattuor menſibus terminabat. apud arcades tribus:
apud arcãnas ſex: i italia apud lauiniõs xiii. quorũ añus recẽtis ſeptua-
ginta q̄tuor diebus ferebat. Romani in initio añũ decẽ mẽſibus cõ-

putauerūt a martio auspiciēs. adeo ut eius die prima de aris uestali-
bus ignes accēderēt mutarēt ueteribus uirides laureas. Senatus popu-
lus comitia agerēt matronæ seruis suis coenas pōerent: sicuti saturna-
libus domini. Ille ut honore p̄mptius obsequū puōcarēt. Hī quasi gra-
tiā repensarent p̄fecti laboris. Maximeq; hūc mēsem p̄ncipē testāt fuis-
se. Et q̄ ab hoc q̄ntus erat: q̄ntilis dictus ē. Deinde numero decurrente
decēber solemne numerū finiebat intra diē tricētesimū q̄rtū. Tūc. n. iste
numerū explebat annū: ita ut sex mēses tricēnū dieꝝ eēnt q̄ttuor rei
q̄ tricēis & singulis explicarēt: sed qm̄ rō illa añ Numā a lūæ cursu di-
screpat lūari cōputatiōe añū p̄ægrūt q̄nquaginta & uno die adiectis
Ut ergo p̄ficerēt duodecim mēses de sex mēlibus p̄oribus detraxerunt
dies singulos: eosq; q̄nq̄ginta istis & uni diebus adnexuerūt: factiq; q̄n-
q̄ginta septē diuisi sūt in duos mēses quorū alter. xxix. alter. xxviii. die-
bus agebāt. Sic añus habere q̄nq; & q̄nquaginta & trecentos dies coepit
Postmodū cū p̄spicerēt temere añū clausum intra dies quos supradixi-
mus q̄nq̄dē appareret solis meatū nō añ tricētesimū sexagesimū q̄n-
tū diē abūdāte īsup q̄drātis p̄ticula zodiacū cōficere decursū q̄drātē il-
lū & decē dies addiderūt. ut ad liq̄dū añus trecētis sexaginta q̄nq; diebus
& q̄drāte cōstaret obseruatiōe īparis numeri: quē Pythagoras mōuit
p̄pōi ī oībus oportere. Vñ p̄p dies īpares diis sup̄is & iāuarius dicatus
& p̄p pares februaris quasi ab hominibus diis inferis deputat. Cū ita
q; hic definito toto orbe placuisset custodiēdi quadrātis grā a diuersis
gētibus uarie intercalabāt nec unq̄ tñ ad liq̄dū fiebat temporū p̄æqua-
tio. Græci ergo singulis añis. xi. dies & quadrātē detrahebāt: eosq; octi-
es multiplicatos in añū nouū reseruabāt: ut cōtractus nonagēarius nu-
merus ī tres mēses p̄ tricēnos dies scīderet. Qui año nono restituti effi-
ciebāt dies q̄drigētos quadraginta quattuor: quos embolismos uel hyp-
ballōtas noīabāt. Quod cū initio romāi p̄passēt: cōtēplatiōe numeri
parilis offēsiōe neglectū breui pdiderūt trāslata ī sacerdotes intercalādi
potestate: Qui plerūq; gratificātes rōnibus publicāorū p̄ libidine sua
subtrahebāt t̄p̄a uel augebāt. Cū hæc sic foret: cōstituta: modusq; interca-
lādi interdū cumulatorq; iminutorq; fieret: uel oīo dissimulatus p̄tetiret
nonnūq; accidebat ut mēses q̄ fuerāt hyeme trāslati mō æstiuū mō au-
ctūale t̄p̄s iciderēt: itaq; C. Cæsar uniuersā hāc icōstatiā incisa tēporū.
turbatiōe cōposuit. Et ut statū certū p̄teritus error acciperet dies. xxi.
& quadrātem simul intercalauit. Quon pacto regradati menses de cæte-
ro statua ordinis sui t̄p̄a detinerēt. Ille ergo añus solus trecentes xliiii.
dies

dies habuit. Alii deinceps trécetos sexagenos quinos & quadrātem & tūc quoq; uitiū admissum ē p̄ sacerdotes. Nā cū p̄ceptū eēt anno quarto ut intercalaret unū diē: & oporteret cōfecto quarto āno id obseruari anteq̄ quintus auspicaret: illi incipiēte quarto interclarūt nō delinēte. Sic p̄ ānos sex: & .xxx. cū ix. dies tantū sufficere debuissēt. xii. sūt intercalati: qđ dephensū Augustus reformauit: iussitq; ānos xii. sine intercalatiōe decurrere: ut tres illi dies: qui ultra .ix. necessarios temere fuerāt intercalati: hoc mō possent repēdari. Ex qua disciplina oīm postea tēpore fundata rō ē. Vex̄ cū & hoc & multi alia Augusti temporibus deant: q; pene sine exemplis rerum potitus ē toto & tāta in uita eius inueniuntur aduersa: ut sit facile discergere calamitosior an beator fuerit: p̄mum q; apud auunculum in petitiōe magisterii equitū praelatus est ei Lepidus tribunus cū quadā auspiciantium ceptorum nota: mox triuuiratus collegio: p̄grauatus pōtate Antonii philippensis inde prescriptionis inuidia abdicatio postumi Agrippæ post adoptionē. Deinde desiderio eius insignis p̄ntia naufragia sicula turpis ibi in spelunca occultatio seditiōes militū plurimæ: perusina: cura: detectum siliæ adulterium: & uoluntas paricidalis. Nec minori dedecori neptis infamia incusata: mortes filioꝝ & amissis liberis nō solum orbitatis dolor: sed urbis pestilentia: fames italia: bello illyrico āgustia: rei militaris corpus morbidum: cōtumeliosa discensio priuigni Neronis: uxoris ē & Tiberii cogitationes parum fidæ: atq; in hūc modum plura: huius tñ suprema q; i lugeret sæculum penuria insecuta ē frugū oīm. At ne fortuitū qđ acciderat uideret imminētia mala nō dubiis signis apparuerūt. Nā fausta qđā ex plæbe partu uno edidit quattuor geminos: mās duos: foeminas totidē: mōstruosa fæcunditate portendēs futuræ calamitatis indiciū: quos Trogus auctor affirmat i ægypto unō utero septenos simul gigni. qđ ibi m̄us mirū cū foetifero potu nilus nō tm̄ terrarū sed & hoīum m̄na arua foecūdet. Legimus sañ Cn. Pompeiū Euthichidē foēinā asia exhibitā: quā cōstabat tricies enixā cū ex eius liberis in theatro publicasse. Vñ cōpotēs hoc loco duco sup hoīs gñatiōe tractare. Et. n. cū de aīalibus: quæ digna dictu uidebāt̄ put p̄ia cuiusque admonebat̄ simul notaturi fure ab eo potissimū exordiemur qđ rerū natura sensus inditio & rōis capacitas præposuit omnibus.

De homine: & primū de mēstruis.

Ca. iij.

d Emocritus physicus ait mulier solū aīal mēstruale est cuius p̄fluvia nō p̄uis spectata: documentis iter mōstrifica merito nūerant̄

a iiii

Contactæ his fruges nō germinabūt: ac escēt musta: morient̄ herbæ:
amittēt arbores foetus: ferr̄ rubigo corripiet: nigrescēt æra. Si qd car
nes ide ederit in rabiē effera būt: nocituri morsibus qbus lymphaticos
faciūt parua hæc sūt. Bitū est ē ī iudæa: qd asphaltis gignit lacus adeo
lentū mollitie glutinosa ut a se neqat separi. Eni uero si abrūper̄ ptē ue
lis uniuersitas seqt̄: scindiq; nō pōt: qm̄ ī q̄tū ducat̄ extēdit̄. Sed ubi ad
mota fuerit cruore illo polluta fila discerpit̄ sponte. & applicata tabe
diducit̄ paulo añ corpus unū: fitq; de tēacitate cōnexa cōtagiōe ptitio
repētina. hēt palñ illud salutare solū ī se qd̄ auertit sydus helenæ p̄ni
ciosissimū nauigātibus. cæterq; ip̄æ fæiæ qbus munus ē necessitatis hu
ius q̄ diu sūt ī sua lege n̄ ī nocētibus oculis cōtuēt̄: aspectu specula uitiāt:
ita ut heberet̄ uisu fulgō offēsus: & solitā æmulationē uultus extinctus
splēdor amittat: faciesq; obtusi nitoris quadam caligine nubilet̄. Mu
liæq; aliæ ī æternū steriles sūt: aliæ mutatis cōiugis exeūt sterilitatē: nō
nullæ tātū semel pariūt. Quædā aut foeminas aut mares sēper post an
nū quīq̄gesimū foecūditas oīm cōqescit. Nā in annū lxxx. uiri geñrāt
sicut Massinissa rex mathinagæ filium. lxx. & sextū agēs añū genuit. Ca
to octogesimo exacto ex filia Salonis cliētis sui auū uticensis Catonis
pcreauit. Cōptū & illud ē q; iter duos cōceptus cū itercesserit paululū
tēporis uterq; residet. Sicut ī Hercule & Iphicle appuit fratre eius q; ge
stati eodē onere iteruallis tñ quibus cōcepti fuerāt nati uidētur: Et de
Proconissia ancilla quæ e duplici adulterio geminos edidit utrūq; pa
tri suo similē. Hic Iphicles lolauum creat: qui sardiniā ingressus palan
tes icolagæ años ad concordia cblāditus olbiā & alia græca oppida ex
truxit. lolēses ab eo dicti sepulchro eius templū addiderunt: quod imi
tatus uirtutes patruī malis p̄urimis saruiniā liberasset. Ante oīa sobo
lem cogitātibus sternutatō post coitus cauēda ne prius semē excutiat
ī pulsus repētinus quā penetrabilibus se m̄ricis īsinuet paternus humor
q; si naturalis materia hæserit decius a cōceptu dies dōlore grauidas
admonebit. lā ide icipiet & capitis īgetudo & caligine uisus habetabit̄
cibog; quoq; fastidiis stomachi claudet̄ cupido. Cōuenit iter oēs cor
da primū ex uniuersa formari carne: eaq; in diē quintū & sexagesimū
crescere d̄minui autem ex ossibus spinas: ea p̄pter capitale est si: pars
alterutra noceat̄ plane si corpusculū in marē fugeret̄: melior est color
grauidis & p̄nior partitudo uteri. Deniq; a quadragesimo die motus
alter sexus nonagesimo primū die palpitat. Et cōcepta foemina gestā
tis uultum pallore inficit. crura quoq; præpēdit lāguida tarditate. In

utroq; sexu cum capilli germinant incōmodū maius ē. Fitq; pleni Iuni-
 is auctior ægritudo qd' tempus ēt editis semp nocet cam falsiores es-
 cas edit grauida ūguiculis careat partus. At cum prope ad uterum libe-
 randū uenerint momēta maturitatis: enitenti spiritū retinere plurimū
 cōgruit: qm̄ quidem letali mora oscitatio suspēdit puerperia. Contra
 naturā est in pedes pcedere nascentes: quapropter uelut ægre pati ap-
 pellať agrippæ. Ita editi minus prospe uiuūt: & de uita æuo breuiori
 decedūt. Deniq; unū. M. Agrippā iuenimus beatū: nec tū usq; eo inof-
 fēse ut non plura aduersa ptulerit q̄ secūda. Nāq; & misera pedū uali-
 tudine: & apto conjugis adulterio: & aliquot infœlicitatis notis retro
 uersi ortus omē luit. Fœminis peride ē ifausta natiuitas: si cōcretū uir-
 ginale fuerit quo pacto genitalia fuere Cornelie: q̄ editus gracchis oñ-
 tū hoc putauit sinistro exitu liberorō. Rursū necatis matribus ortus ē
 auspicator sicut Scipio Africanus qui defuncta parēte q̄ exciso uero ī
 diē uenerat primus romanorū Cæsar dictus ē. E geminis si remanente
 altero alter abortiuo fluxu exciderit alter q̄ legitime natus ē uopiscus
 noiat. Quidā & cū dētibus procreāt ut Cn. Papyrius Carbo & M. Cu-
 rio dātatus ob id cognominatus. Quidā uice dētū cōtinui ossis armā-
 tur soliditate. q̄lē filiū bythinioꝝ rex Prusias habuit. Ip̄m dētū nume-
 rū discernit q̄litas sexus. cū ī uiris plures sint ī fœminis pauciores: quos
 cynodotas uocāt & q̄bus gemini pcedūt a dextera pte fortūæ blāditi-
 ta pmittūt: q̄bus ab leua uersa uice. Nascētū uox p̄ma uagitus ē. Læti-
 tiæ. n. sēsus differē ī q̄dragesimū diē. Itaq; unū nouimus eadē horā risi-
 le qua erat natus. I. Zoroastem: mox optimaq; artiū peritissimū. At
 Crassus auus eius quē rapuerūt bella pthica q̄ nunq; riserit agelastos
 cognomiatus. Inter alia socratis magna p̄claz̄ illud ē q̄ ī eodē uultus
 tenore ēt aduersis iterpellātibus p̄stitit. Heraclitus & Diogēs cynicus
 nihil ūq; de rigore aī remiserūt: calcatisq; turbibus fortuitoꝝ aduersus
 oēm dolorē & misericordiā uniformidurauere p̄posito. Pōponium
 poetā cōsularē uirū nūq; ructasse hēt iter exēpla. Antōiū Drusi n̄ Ip̄uis
 se p̄celebre ē: nōnullos accepimus enasci cōcretis ossibus: eosq; neq; su-
 dare neq; sitire cōsueuisse qualis syracusāus ferē Lygdamus q̄ tertia &
 trigesima olympiade p̄mus & olympico certaie p̄cratii coronā repor-
 tauit. eiusq; ossa dephēsa sūt medullas n̄ habere: maximā uiriū substā-
 tiā neruos facere certissimū ē: quantoq; fuerit dēsiores tanto propensi-
 us aulescere firmitatē Varro in relatione prodigiōsæ fortitudinis an-
 notauit Tritānū gladiatorē natura samnitē fuisse q̄ & rectis & trans-

uersis neruis nō mō crate pectoris sed & manibus cancellatis & bra-
chiis oēs aduersarios leui tactu ac pene securis cōgressionibus uicerit;
eiusq; filium militem Cn. Pompeium parimodo natum ita spreuisse
hostē puocantē: ut inermi eum dextra & superaret: & captum digyto
uno in castra imperatoris sui deferret. Milonem quoq; Crotoniense
ferunt egisse oīa supra q̄ homo ualet: de quo & hoc proditur: q̄ ictu
nudæ manus tauræ fecit uictimā eū solidū q̄ maclauerat die absūpsit
solus nō grauati sup hoc nihil dubiū. Nā factū eulogiū extat. Victor
ille oīm certaminū quæ obiuit. Sane alectorius tradit qui lapis specie
christallina fabæ in modū in gallog; uentriculis reperitur aptus ut di-
cūt præliatibns. Milō porro prisci Tarquini tēporibus emicuit. Iam
uero qui defluxū animū referat ad similitudinem cās quātum artificis
naturæ ingenium depræhendet. Interdum enim ad genus spectant: &
per sobolem in familias transitus faciunt. Sicut plærūq; paruuli mo-
do neruulos modo cicatrices modo qualescunq; originis suæ: notas
ferūt. Ut in Lepidis quorum tres interuulsa tamen serie ex eadem do-
mo obducto mēbrana oculo similes geniti reperiuntur. Vel in byzan-
tino nobili pugilē qui cum matrem haberet adulterio ex æthiope cō-
ceptam qui nihil patri comparandum reddidisset: ipse in æthiopem
auum regenerauit. Sed hoc minus miræ si respiciamus ad ea quæ spe-
ctata sunt inter externos regem Anthiochū Archeniō quidam ex ple-
ne syriarica sic facie æmula mentiebatur ut postmodū Laodice uxor
regia obiecto populari isto tam diu dissimulauerit defunctum maritū
quoad ex arbitratu eius regni successor ordinaretur. Inter Cn. pompe-
ium & C. Iubium humili loco natū tantus error extitit de paribus li-
niamētis: ut romani Iubium Pompei nomine Pompeium Iubii uo-
cabulo cognominarent. Oratorem Lutiū Plancum Rubrius histrio
sic impleuit: ut ipse Plancus a populo uocaretur. Armētarius Mir mil-
lo: & Cassius seuerus orator ita se mutuo reddiderunt: ut si qñ pariter
uiderentur dignosci non potuerint: nisi discrepantiam habitus iudica-
ret. M. Messala Cēsorinus & Menogenes ex fece uulgari hoc fuerunt
uterq; quod singuli: nec Alium Messalam q̄ Menogenem: nec Meno-
genem alium q̄ messalam putauerunt. Piscator ex Sicilia proconsuli.
Syriæ præter alia etiā rictu oris cōparabatur: Itaq; in eadē uocis im-
pedimenta & tardatæ solum sonum linguæ naturalibus offendiculis
congruebant: Interdum non mō inter externos: sed etiam inter dedu-
ctos ex diuersissima parte orbis miracula indiscreti uultus fuere. Deniq;
cum

cum Antonio iam triuuiro Thoranius quidam eximios forma pueros
 uelut geminos trecentis sextertis uendidisset: quorum alter de transal-
 pina gallia: alterum ex asia comparauerat: adeoque una res uiderentur:
 nisi solus sermo fide panderet Atque ideo se Antonius illudum grauare-
 tur: non in facete Thoranius id uel precipue quod emptor criminabatur
 pretiosum probauit: neque enim mirum si foret pares gemini illud nul-
 lis posse taxationibus estimari quod tantis spatiis diuersitas separata:
 plusque geminos attulisset. Quo responso adeo Antonius mitigatus est:
 ut deinceps nihil se habere clarius in substantia sua iactaret. Nunc si
 de ipsis hominum formis requiramus: liquido manifestabit: nihil de se
 antiquitate mendaciter predicasse: sed corruptam de generis successione so-
 bolem nostri temporis pernascentium detrimenta decus ueteris pulchritudi-
 nis perdidisse. licet ergo plerique diffiniant nullum posse excedere lon-
 gitudinem septem pedum: quod intra hunc modum Hercules fuerit:
 deprehensum: est tamen romanis temporibus sub diuo Augusto pusi-
 onem & secundillam denos pedes & amplius habuisse proceritatis quo-
 rum reliquiae adhuc in conditorio Salustianorum uidentur. Postmo-
 dum diuo Claudio principe Gabbarram: nomine ex Arabia aduectum
 nouem pedum & totidem Vnciarum: sed ante Augustum annis mil-
 le ferme non apparuit forma huiusmodi sicut nec post Claudium ui-
 sa est. Quis enim aeo isto non minor suis parentibus nascitur. Prisco-
 rum autem molem testatur etiam Horestis suprema cuius ossa olym-
 piade quinquagesima & octaua Thegae inuenta a sparthanis oracu-
 lo monitis didicimus impleuisse: longitudinem cubitorum septem &
 Scripta quoque que ex antiquitate memoriam accerserunt in fidem ue-
 ri hoc etiam receperunt: quod bello cretico cum elata flumina impe-
 tu plusquam uiamnica terras rupissent post discessum fluctuum in-
 ter plurima humi discidia humanum cadauer repertum cubitorum
 trium: atque triginta: cuius inspectandi cupidine: Lucium Flac-
 cium legatum Metellum etiam ipsum impetu admodum captos mi-
 raculo: quod auditu respuerant: oculis potitos. Non omiserim
 Salaminæ. Euthimenis filium creuisse in triennio: tria cubita sub-
 limitatis: sed incessu tardum sensu hebetem robusta uoce pubertate
 festina: statimque obsessum morbis plurimis: immoderatis aegri-
 tudinum: supplicis compensasse precipitem incrementi celeritatem
 Mensurae ratio bifariam conuenit. nam quantus manibus expansis
 inter digytos longissimos modus est: tantum constat esse inter cal-

eem & uerticem. Ideoq; Physiци hominem minorem mundum iudica-
 uerunt. Parti dextræ habilior ascribitur motus. Leuæ firmitas maior.
 Vnde altera gestigationibus prumptior est: altera oneri ferundo ac-
 commodatior: pudoris legem etiam inter defuncta corpora natura
 discreuit. At si quando cadauera necatorum fluctibus euehūtur. Viro-
 rum supina, prona fluitauit foeminarum. Verum iam ad pernicitati
 titulum transeamus primam palmam uelocitatis ladas quidam ade-
 ptus est: qui ita super cauum puluerem cursitauit: ut in harenis pend-
 tibus nulla idicia relinqueret uestigiorum: Polymnestor mylesius pu-
 er cum a matre locatus esset ad caprarios pastus ludicro leporem cō-
 secutus est & ob id statim productus a grægis domino olympiade se-
 xta & quadeagesima ut Bocchus aucton est uictor in stadio meruit co-
 ronam. Philippides biduo mille tercenta quadraginta stadia ab athe-
 nis lacedæmonem decucurrit Anistilaco & Philonides Alexandri ma-
 gni cursores ab helvnoq; Sycionem mille ducēta stadia una die tran-
 sierunt. Pompeio Vipsanoq; consulibus in Italia octo annos puer na-
 tus quinque & xl. milia passuum a meridie transiuit ad uesperum. Vi-
 su deinde plurimum potuit Strabo nomine: quem superspexisse per
 xxxv. milia passuum Varo significat: solitunq; a Carthagine exeun-
 tem classē punicam numerumque nauim manifestissime e libyta-
 na specula notare. Cicero tradit iliadam omnem ita subtiliter ī mem-
 brāis scriptam ut testa nucis includeretur. Callicrates formicas ex ebo-
 re ita sculpsit ut portio earum cæteris secerni nequuerit. Appolloni-
 des perhibet in scythia foeminas nasci: quæ bithiæ uocantur has ī ocu-
 lis pupillas gemitas habere: & perimerem uisu: si quem forte iratæ as-
 pexerim. hæ sunt & in sardinia. De fortitudine. Ca. iiii.

Reualuisse fortitudine apud Romanos. L. Sicinium deta-
 tatum titulorum numerus ostendit. tribunus hic plebis fuit
 nō multū post exactos reges. Spurio Tarpeio. Aurelio Ter-
 mo consulibus. Idem ex prouocatione octies uictor. xl. & quinq; ha-
 buit aduersas cicatrices: in tergo nullā notam. Spolia tricies ex hoste
 & quater cœpit. In phaleris hastis. puris armillis coronis trecenta. xii.
 dona meruit. Nouē imperatores qui opera eius uicerant triumphan-
 tes psecutus: post hunc. M. Sergius duobus stipendiis. primo aduerso
 corpore: ter & uicies uulneratus. Secundo stipendio in proelio dexte-
 ram perdidit: qua de cā ferreā sibi manū fecit & cū neutra pene ido-
 nea præliādum ualeret Vna die quater pugnauit: & uicit: sinistra duo-
 bus

6
bus equis eo insidētē cōfossis. an Hānibale bis captus refugit: cū uigin-
ti mensibus qbus captiuitatis sortē pferebat. nullo momēto sine cōpe-
dibus fuerit: & cathēis: omnibus asprimis proeliis q̄ tēpestāte illa Ro-
mani experti sunt: insignitus dōis militaribus a Thrasimeno Trebia
Thicinoq; corōas ciuicas retulit. Cannensi quoq; proelio de quo refu-
gisse eximiū opus uirtutis fuit. solus accepit coronā. Beatus profecto
tot suffragiis gloriā: nisi heres ī posteritatis eius successiōe. Catilina
tātas eius adhorreas laudes odio dānati nominis obūbrasset. Quantū
īter milites Sicinius aut Sergius tm̄ īter duces imo ut uerius dicā inter
oēs hoīes. Cæsar dictator enituit huius ductibus. Vndecies cētū Nona
naginta & duo milia cæsa sunt hostiū nā quātū bellis ciuilibus fuderit
noluit ānotari. signis collatis qn̄q; gies & bis dimicauit. M. Marcellū so-
lus supgressus: qui nouies & tricies pari modo fuerat proeliatus. Ad
hæc nullus celerius scripsit. Nemo uelocius legīt. Quaternas etiā epi-
stolas simul dictasse perhibetur: benignitate adeo peditus: ut quos
armis subegerat: clementia magis uicerit. *de memoria* Capitulo. v.

c **C**yrus memoriæ bono claruit: qui in exercitu cui numero-
sissimo præfuit: nominati singulos alloq̄batur. Fecit hoc idē
in pōpulo Romano Lutius Scipio. Sed & cyrrū & Scipionem cōsue-
tudine credamus fecisse. Cyneas Pyrrī legatus postero die q̄ ingresus
Romā fuerat: & equestrem ordinem & senetum propriis nominibus
salutauit. Rex ponticus Mitridates duabus & uiginti gētibus quibus
imperitabat: sine interprete iura dixit. Memoriā & arte fieri palam fa-
ctū ē: sicut Metrodorus philosophus qui t̄pibus Diogenis Cinici fuit
intātū se meditatiōe assidua p̄uexit: ut a mltis simul dicta nō mō sēsu
um sed et uerborū ordinibus detineret. Nihil tm̄ ī homine aut metu aut
casu aut morbo facilius intercipi: sæpe p̄spectum ē. Qui lapide ictus
fuerat accepimus oblitū litterarū. Messala certe coruinum post ægri-
tudinem quā petulerat percussus: proprii nominis obliuione quan-
libet alias ei sensus uigeret. Memoriam metus perimit cōtra uocis in-
terdum est incitamentum: quam non solum acuit sed etiam nuquam
fuerit extorquet. Deniq; cum olympiade quinquagesima uictor Cir-
rus ītrasset asiæ opidū. Sardas ubi tūc Cræsus latebat. athis filius eius
mutus: ad id usq; t̄pis in uocē erupit ui timorīs. Exclamasse. n. d̄r par-
ce p̄ri meo Cyrre. & te hominem eē uel casibus disce n̄ris. *Ca. vi.*

memoriā

t **R**actare de moribus superest: quorum excellentia maxime in
duobus enituit. Gato princeps portiæ gentis senator optimus

optimus imperator totator optimus. Causam tamen quadrigens & quater dixit. diuersis odiorum simultatibus appetitus semper absolutus. Vñ Scipionis Emiliani laus ppenrior: qui præter bona quibus Cato clarus fuit: etiam publico amore pcessit. Vir optimus Nalica. Scipio iudicatus est: non priuato tm testimonio: sed totius senatus sacramente quippe quo inuentus dignior nõ fuit: cui præcipue religionis crederetur ministerium: cum oraculum moneret accersi deum sacra matris

pesinunticæ.

de eloquentia

Cap. vii

Purimi iter Romanos eloquentia floruerunt, sed hoc boni hæreditarium nunquam fuit nisi in familia curionum i qua

tres serie continua oratores fuere. Magnum hoc habitum est sane. hoc sæculo: quo facundiam præcipue & humana & diuina mirata sunt.

Quippe tunc percussores Archilochi poetæ Apollo prodidit: & latronum facinus deo coarguente detectum est. Cuius Lyfander lacedæmonius athenas obsideret: ubi Sophoclis tragici inhumatum corpus iacebat: identidem liber pater ducem monuit per getem: ut sepeliri delicias suas sineret. Nec prius destitit q̄ Lyfander cognito q̄s obiisset diem & quid a numine posceret inducias bello daret usq; dum cõgrue supremis talibus exequiæ ducerentur. pindarum lyricum eo cõuiui loco cui imminebat ruina: ne cum cæteris interire forinsecus eum castor & pollux uocauerunt. inspectantibus uniuersis: Quo effectum est ut solus impendens periculum euaderet. Numerandus post deos. Cn. pompeius magnus intraturus Possidonii domum clarissimi tunc sapietiae professoris percuti ex more a lictore uetuit fores: summisque fascibus quamlibet cõfecto mithridatico bello & orientis uictor: sententia propria cessit ianuae litterarum. Africæ prior. Qu. Ennii statuam imponi sepulchro suo iussit. Uticensis Cato unum ex tribunatu militum philosophum. alium ex Cypria legatione romam aduexit professus plurimum se eo factu senatui & populo romano contulisse: quamuis proauis eius læpissime sensuisset græcos urbe pellendos. Dionysius tyrannus uittatam nauem Platoni obuiam misit. Ipse cum albis quadrigis egredientem e littore occurrens honoratus est. perfectam prudentiam soli Socrati oraculum delphicum adiudicauit. pietatis documentum nobilius quidem i Metellorum domo refulsit: sed emittetissimum plebeia puerpera reperitur humilis hæc atq; ideo famæ obscurioris cum ad patrem qui supplicii causa claustris penalibus continebatur ægre obtinuisset ingressum: exquisita læpius a ianitoribus ne forte parenti

7

renti cibum sumministraret: alere eum uberibus suis deprehensa est
Quæ res: & factum & locum consecrauit. Nam qui morti destinabat
donatus filia in memoriam tanti præconi reseruatus est locus dicatus
suo nomini pietatis Sacellum fuit. Navis phrygia gerula sacrorum dum
sequitur uictas castitatis contulit claudia principatum pudicitia. At
Sulpitia patricule filia. M. Fuluii flacci uxor censura omnium matro-
narum e centum probatissimis haud temere electa est: quæ simulacrum
Veneris ut Sibylini libri monebant dedicarat. Quod attinet ad titulum
foelicitatis: nec dum repertus est: qui foelix censi iure debuit. Nam quæ
Cornelius Sylla dictus potius est quam fuit foelix. Solum certe beatum Cor-
tina: Aglaum iudicauit: qui in augustissimo arcadiae angulo pauperis
soli dominus nuquam egressus paterni cespitis terminos inuenitur
De Italia & eius antiquitate.

d E homine satis dictum habeo. Nunc ut ad destinatum reuer-
tamur: ad locorum commemorationem stilus dirigendus
est: atque ideo principaliter in italiam cuius decus iam urbe contigi-
mus: Sed italia tanta cura ab omnibus dicta est: præcipue a M. Cato-
ne: ut iam inueniri non possit quod non ueterum præsumpserit dilige-
tia largiter in laude excellentis terræ materia suppetente. Dum scripto-
res præstantissimi reputant locorum salubritatem cæli temperiem.
Vbertatem soli: aprica collium. Opaca memorum: innoxios: latus:
uitium olearumque prouentus: nobilia pecuaria: tot amnes: lacus tam-
tos bifera uiolaria: inter hæc ueseuum flagrantis animæ spiritu uapo-
rantem. tepentibus fontibus Baias. Colonias tam frequentes: tam assi-
duam nouarum urbium gratiam: tam clarum decus ueterum oppi-
dorum: quæ primo aborigines arunci: Pelasgi. Arcades: Siculi: toti-
us postremo Græciæ aduenæ. Et in summa: Victores romani condi-
derunt Ad hæc littoræ quæ portuosa orasque patentibus gremiis cõmercio
orbis accommodatas. Verum ne prorsus intacta uideatur in ea quæ mi-
nus trita sunt animam intendere haud absurdum uidetur: & partius depasta: le-
uibus uestigiis inuiare. Nam quæ ignorat uel dictam uel conditam a Iano Iani-
culum. a Saturno latium atque Saturniam. a Danae ardeam. a comitibus Hercu-
lis policleam. ab ipso in capania Pompeios quæ uictor ex hispania pompe-
duxerat in liguria quoque lapidarios campos quæ lone eo dimicante credunt sa-
xa pluuisse. Regionem Ionicam ab Ione Naulochi filia quam pecciter insidete-
nias Hercules interemit. ut ferunt. Archippena a rege. Lydorumque
hiatu terræ haustum dissolutum est in lacum fucinum ab Iasone templum Iuno.

ais arginæ. a Pelopidis pilas. a Cleoalo Minonis filio dannios. lapigis a lapige dedali filio. Tyrrenos a Tyrreno Lydiæ rege. Corã a dardanis. Argillã a pelagis: q̄ primi in latium litteras intulerunt. ab Falelo argiuo Phaliscam. a Phalerio argiuo Phalerios. Fescēninum quoq̄ ab argiuis portum portheniũ a Forcensibus. Thybur: sicut Cato facit testimonium: a Catillo Archade præfecto classis Euandri: sicut Sextius: ab argiua iuuetute. Catillus enim Amphiarei filius: post prodigialem patris apud Thebas interitum. Thidei aui iussu cum omni foetus uel sacro missus: tres liberos in Italia procreauit: Thiburtum coram: & Catillum: qui depulsis ex oppido Siciliae ueteribus Sicais: a nomine Thiburti fratris natu maximi urbem uocauerunt. Mox in Brutiis ab Vlixē extractum templum Mineruæ. Insula lincea appellata: abiecto ibi corpore sirenis: ita nominata. Parthenopis a Parthenope sirenis sepulchro: quã Augustus postea Neapolim esse maluit. Preneste: ut Zēodotus refert a Prenestene Vlixis nepote Latini filio: aut ut præstini sonat libri: a Ceculo quem iuxta ignes fortuitos inuenerunt: ut fama est Digidiorum sorores. Notum est Aphiloctete petiliam cõstitutam. Arpos & Beneuetum a Diomede. Patauium ab Athenore Methapontum a Piliis. Scillatium ab Atheniensibus. Sibarini a trizeniis & a sagarari aiacis Iocri filio. Salentinos a liciiis. Anconam a siculis. Gabios a galacto & bio siculis fratribus ab heraclidis Tarentum. Insulam tenfam ab leonibus. Pestum a Dorensibus. a Miscelo Acheo Crotonam. Rhegium a Calcidensibus. Caulonam & Terinam a Crotoniensibus. Anaritiis Iocros: Heretrum a græcis in honorem here sic. n. Iunonem græci uocant: partitiam ab Archilocho sicleo. Vnde & nomen ut Cassio Heminae placet tractum hoc in loco Horesles oraculo monitus simulacrum scythicæ dianæ quod de Taurica extulerat prius quã Argos peteret consecrauit. a zancleis methaurum locatum a Locrensis: Methapontum: quod nunclubo dicitur. Bocus absoluit gallorum ueterum propaginem Umbros esse. M. Antonius asseuerat hos eosdem: quod tempore aquosæ cladis imbribus superfuerunt. Umbros græce nominatos. Liciniã placet a Melappo græco Melappiæ datam originem: uersam postmodum in nomen Calabriae: quã in exordio Enotri frater Peucetius Peucetiam nominauerat. par sententia est inter auctores: a Governatore Eneæ appellatum palmurũ. a Tubicine Miseno Misenum. a consobrino Leucasiam insulam. Inter omnes perspicua conuenit a nutrice Caieta Caietam: ab uxore Lauinia

8
nia Lavinū esse nuncupatū: qđ post Troiæ excidiū sicut Cussonius p
hibet quarto āno extractū ē. Nec omisū sit æneā æstate ab illo capto
secūda italicis littoribus appulsum ut Hemina tradit: sociis nō ampli
us sexcentis in agro Laurenti posuisse castra. Vbi dum simulac̃e qđ
secū ex Sicilia aduexerat dedicat. Veneri matri: quæ Aphroditis dicit̃
a Diomede pelladiū suscipit. tribusq; mox annis cū latino regnat: so
cia potestate quingētis iugeribus ab eo acceptis. Quo defuncto summā
biennio adeptus apud numicum apparere desinit: Anno septimo pa
trisq; indigetis ei nomē datū. Deinde cōstitutæ ab Ascanio lōga alba:
nidenæ: Antiū Nola a tyriis. ab Euboensibus Cumæ ibidem Sibylle
facellum ē: eius quæ rebus Romanis quinquagesima olympiade iter
fuit cuiusq; libæ ad corneliū usq; Syllā pōtiffices nr̃i cōsulebant. tūc. n.
una cū Capitolio igni absumptus ē. Nā priores duos Tarquinio sup
bō partius prætium offerente quā postulabatur ipsa exusserat Cuius
sepulch̃e in Sicilia adhuc manet. Delphicā aut̃ Sibyllam ante troia
na bella uaticinatā: Bocus perhibet: cuius plurimos uersus operi suo
Homer̃ inseruisse manifestat hanc heriphilē Erithræa annis aliquot
intercedētibus insecuta ē Sibylla: quæ appellata ē de scientie parilitate
quæ iter alia magnifica les bios amissuros imperiū maris multo ante
præmonuit: qđ id accideret. Item cumanā tertiā fuisse. post has loco ip
sa æui series pbat. Ergo Italia in qua latiū antiquum antea a tibernis
hostiis ad usq; lyrim amnem ptinebat. Vniuersa cōsurgit a iugis alpiū
porrecta ad rheginum uerticem & littora brutior̃: quo in mare meri
diem uersus protendit. Inde pcedens paulatim se apennini mōtis dor
so attollit extensa inter tuscum & hadriaticū. idest inter super̃ mare &
inferum: similis querno folio scilicet longitudine amplior qđ latitudi
ne: Vbi longius processit in cornua duo scinditur: quorum alter̃ Ioni
um spectat æquor. alterum siculum: Inter quas prominentias non
uno margine accessum insinuati freti recipit: sed linguis proiectis sæ
pius procurrentibus distinctum promontoriis pelagus admittit. Ibi
ut ouias sparsim notemus Arces tarētine Scyllace a regio cum Scyl
leo oppido & Crathi flumine Scylle patre ut uetustas fabulata ē Rhe
gini saltus. Pestanæ ualles. Sirenum saxa. Amænissimus Campaniæ
tractus. Phlegæi campi. Circæ domus. Circæum insula ante circum
flua immenso mari nunc æuo nitente addita continenti: diuersamque
fortunam a rheginis experta: quos fretum medium a Siculis ui absci
dit. Formiæ etiam lestrigonibus habitatæ Multa præterea pollentissi
b

mis ingeniis edificata quæ præterite: quæ inferus exequi tutius duximus
Verum Italiae longitudo quæ ab augusta prætoria per urbem capu-
amque porrigitur usque ad oppidum rhegium decies centena & ui-
ginti milia passuum colligit. latitudo ubi plurimum. cccc. x. Vbi mi-
nimum. c. xxxvi. milia. Arctissima est ad portum quem Hannibalis ca-
stra dicunt. neque enim excedit quadraginta milia. Umblicum ut Var-
ro tradit in agro rheatino habet. At solidum spatium circuitus uni-
uersi uicies quadragesies nouies centena sunt: in quo ambitu aduersa
locrensium fronte ortus a gadibus finitur Europe sirius primus. Nam
secundus a Lacinio auspiciatur in acrocerauniis metas habet ad hæc
Italia pado clara est: quem mons Vesolus superantissimus inter iuga
alpinum gremio suo fundit: Visenno fonte in Iygurum finibus: unde se-
primum padus proruit: submersusque cuniculo rursus in agro uibonē-
si extollitur. Nulli annuum inferior claritate. A græcis dictus Erida-
nus. Intumescit ex ortu canis tabefactis niuibus & liquentibus brume
pruinis auctusque aquarum agminibus. xxx. flumina in adriaticum de-
fert mare. Est. E. memorabilibus inclytum & insignitum per omnium
ora uulgatum quod per pauca familiae sunt in agro: Phaliscorum:
quos Hirpos uocant. Hi sacrificium annuum ad montem foractem:
Appollini faciunt: idque operantes gesticulationibus religiosis impune
insultant ardentibus lignorum struibus in honorem diuinæ rei flam-
mis parcentibus: cuius deuotionis mysterium munificentia senatus
consultus honorata Hirpis perpetuo omnium numerum uocatione
dedit. Gentem marsorum a serpentibus illesam esse nihil mixta Cir-
ces filio hi genus ducunt: & de auita potentia deberi sibi sciunt: seruiti-
um uenenorum: ideoque uenena contempnunt. C. Cælius Oete tres fi-
lias Angitiam Medeam & Circen dicit: Circen circeos insedissemontes
carminum maleficiis uarias imaginum facies mentientem. Angitiam
uicina facino loca occupauisse: ibique salubri scientia aduersus morbos
resistentem cum desisset hominem uiuere: deam habitam: Medeam ab
Iasone butroti sepultam filiumque eius marsis imperasse Sed quis italia habe-
at. hoc præsidium familiare. a serpentibus non penitus libera est. De-
nique habitatores ab amyclis quas antea amycleis græci: condiderunt
serpentes fugauere. Illic frequens uipera insanabili morfu. Breuior
hæc cæteris quæ in aliis aduertimus orbis partibus: ac propterea dum:
despectui est facilius nocet. Calabria chelindriis frequentissima est: &
boam gignit: quem anguem ad immensam molem serunt sed coale-
sere

scere. Captat primo greges bubalos & quæ plurimo lacte rigua bos e
 eius se uberibus innectit: suctuq; continuo saginata longo in seculo ita
 celebri satietate ultima extuberatur ut obsistere magnitudini eius nul
 la uis ualeat. Postremoq; depopulatis animantibus regiones quas ob
 sederit ad uastitatem cogit: Diuo Claudio principe in loco ubi uatica
 nus ager est in aluo occisæ boæ spectatus est solidus infansus. Italia in
 lupos habet qui cæteris similes non sint: Homo quem prius uiderit:
 conticessit: & anticipatus botutu aspectus nocentis lic & clamandi uo
 luntatem habeat: non habet uocis ministerium. Sciens de lupis mul
 ta prætereo. Spectatissimum illud est q; caudæ animalis huius uillus
 amatorius inest perexiguus: quem præsen taneo damno abiicit: cum
 capi metuit: nec habet potentiam nisi uiuenti detrahatur. Coeunt lu
 pi toto anno non amplius dies xii Vescuntur in fame terra At hi quos
 ceruarios dicimus quibus post longa ieiunia reperas ægre carnes man
 dere ceperint. Vbi quid casu respiciant obliuiscuntur: & immemores
 præsentis copiae eunt quæsitum quam reliquerunt satietatem. In hoc
 animalium genere numerantur & lince: quarum urinas coire in du
 riciem præciosi calculi fatentur qui naturas lapidum exquisitis sunt
 persecuti. Istud etiam ipsas lince perferentiscere hoc documento pro
 batur q; egestum licorem ilico harenarum cumulis quantum ualente
 contegunt inuidia scilicet ne talis egeries transeat in nostrum usum ut
 Theophrastus perhibet. Lapidum isti succini color est pariter spiritu at
 trahit propinquantia: dolores renum sedat: medetur regio morbo.
 Lyguriæ græce dicitur. Cicadæ apud reginos mutæ: nec usquã alibi
 quod silentium miraculo est: nec immerito cum uicinæ quæ sunt lo
 crensiæ ultra cæteras sonitent. Causas Granius tradit: cum obmur
 murarent illic Hercule quiescente deum iussisse ne streperent. Itaq; ex
 eo coeptum silentium permanere. Ligusticum mare frutices procreat
 qui quantisper fuerint in quarum profundis fluxi sunt tactu prope
 carnulento. Deinde ubi in supra attolluntur naturalibus saxis dero
 gati lapides fiunt. Nec solum qualitas illis sed & color uertitur Nã pu
 niceo protinus erubescunt: Ramuli sūt quæls arborum uisimus ad
 semipedem frequentius longos: rarum est pedaneos deprehendi. Ex
 cuduntur ex illis multa gestamina. Habet enim ut Zoroastes ait mate
 ries hæc quandam potestatem. Ac propterea quicquid inde fit habe
 tur inter salutaria. Coraliæ alias dicunt. Nã Metrodorus gorgiam
 nominat: idest quod resistat typhonibus & fulminibus affirmat. Erue

itur gemma in parte lucaniæ facie adeo iucunda: ut languentes intrinsecus stellas & sub nubilo renitentes croceus color perfundat. Ea quoniam in littore syrtium inuenta primo est syrtites uocatur. Est & ueintania gemma a loco dicta cui nigri coloris superficies propria: quam ad gratiam uarietatis albi limites intersecant uenis candidantibus. Insula quæ apuliæ oram uidet tumulo ac delubro Diomedis ii insignis est: & diomedæ aues sola nutrit. Nam hoc genus alitis præter quod ibi nusquam gentium est: idque solum poterat memorabile iudicari nisi accederent non omittenda forma illis peneque fulicis color candidus: ignei oculi ora dentata: congregatæ uolitant: nec sine ratione pergendi duces duæ sunt quæ regunt cursum. Altera agmen anteit: altera insequitur. Illa ut ductu certum iter dirigat: hæc: ut instantia urgeat tarditatē. Hæc in meantibus disciplina est cum foetificum adest tempus: rostro scrobes excuant. Deinde surculis inuersum suppositis imitantur texta cratium sic contegunt subter cauata: & ne opera desint si forte lignorum causa uenti auferant: hanc struem comprimunt terra quam egresserant cum puteos excitassent. Sic nidos moluntur bifor- mi accessu nec fortuito adeo ut ad plagas cæli metentur exitus uel ingressus. Aditus qui dimittit ad partem in ortum destinatur: qui excipit reuertentes uersus occasum est ut lux & morantes excitet: & receptui non denegetur. Leuaturæ aluum aduersis flatibus subuolant: quibus proluues longius auferatur. ludicant inter aduenas. Qui græcus est: propius accedunt & quantum intelligi datur: uelut ciui blandius adulantur. Si quis erit gentis alterius inuolant & impugnant. Aedem sacram omni die celebrant studio eiusmodi. Aquis imbuunt plumas aliisque impendio madefactis confluent rorulente. Ita ædem excusso humore purificant. Tunc pennulis superplaudunt. Inde discedunt quasi peracta religione. Ob hoc credunt Diomedis socios aues factos. Sane ante aduentum Aetholii ducis nomen diomedæ non habebant. Inde sic dictæ sunt. Italicus excursus per liburnos quæ gens asiatica est procedit in dalmatiæ pedem. Dalmatia in litem illyricum in quo sinu dardani sedes habent homines ex troiana pro sapia in mores barbaros efferati. At ex altera parte per ligurum oram in narbonensem prouintiam pergit: in qua phocenses quondam fugati persarum aduentu massiliam urbem olympiade quadragesima quinta condiderunt. Et C. Marius bello cymbrico factis manu fossis inuitauit mare: pnicio saque feruentis rhodani nauigationem tepauit. Qui anis precipitatus
alpius

alpibus primū per heluetior ruit: occurantium aquarum agmina se
cū trahens: auctusq; magno ipso quod inuadit freto turbulentior: nisi
q; fretum uentis excitat. Rhodanus saeuit: & cum serenus est atq; ideo
inter tres europa: maximos fluuios & hunc cōpntāt. Aquæ quoq; sex
tia eo loco claruerunt: quondam hiberna cōsulis: postea exculta moe
nibus. Quare calor olim acrior exhalatus per tēpora euaporauit: nec
iā par est famæ priori. Si græcos cogitemus p̄stat respicere littus tarē
tinū: Vnde a promontorio quod acroma phygiam uocant. Acaiam
cursum destinantibus citissima nauigatio est.

De insulis & primū de corsica & cathochite lapide. Ca. viii

Lectendus hinc stilus est. Terræ uocat alia & lōgam est ut
moratim insularum oīum oras legamus: quascunq; promōtoria itali
ca prospectant quibus sparsæ recessibus amoenissimis & quodam nstur
ræ quasi spectaculo expositæ non erant omittendæ. Sed quantum
residendum est si dilatis qua præcipua sunt per quadam deficiam aut
pandathemiam aut prochyta dicamus aut ferri feracem iluam aut ca
prariam quam græci ægilon dicunt: aut planasiam de facie supinatis
sic uocatam: uel ab Vlyxis erroribus: uel colūbariam auium huius no
minis matrem. uel itaceliam Vlyxis ut proditur specular: uel ennariam
inarvmen ab Homero nominatam: aliasq; non secus lætas: inter quas
corsicam plurimi in dicendo latius circunuecti plenissima narrandi
absoluerunt diligentia nihilq; omissum quod retractari non sit super
uacuum: ut exordium incolæ ligures dederunt: ut oppida ibi extracta
sint: ut colonias ibi deduxerunt Marfus & Sylla: ut ipsa ligustici sinus
æquor alluat. Sed hæc facessant alii. Verum ager corsicanus quod in
eo agro solus edit unicum est quem cathochitem lapidem uocant: fa
tu dignissimū. Maior est cæteris qui ad ornatum destinantur: nec tam
gemma q̄ cautes. Idem impositas manus detinet: ita se iunctis corpo
ribus anectens: ut cum ipsis hæreat a quibus tãgitur. Sed ei inest uellus
uelut de glutino lentiore nescio quid parat gūmi: Accepimus Demo
critum abderitē ostentationē scrupuli huius frequēter usū ad pbandā
occultā naturæ potētiam in certaminibus q̄ cōtra magos habuit.

Sardinia de solifuga & herba sardinica.

Ca. ix.

Sardinica quoq; quā apud Timeū sādaliotin legimus. apud

Crisppū ichnusā in quo mari sita sit: quos icolagæ auctores
habeat satis celebre ē Nihil ergo attiet dicei ut Sardus ab hercule & no
rax a Mercurio procreati. Cū alter a libya: alter eb usq; tardesso hispa

b iiii

niæ in hocce finis prætauentia Sardo terræ à Noracæ oppidō nomē
 datū. Mox Aristeū regnādo his pximū in urbe corali quā condiderat
 ipse cōiuncto populo utriusq; sāguinis seiuges usq; ad segētes ad unū
 morem coniugasse imperium ex insolentia nihil asp̄natas. Sed & hic
 Aristeus Iolaum creat: qui ad id locorū agros ibi in s. dit. Præterea: &
 ilientes & loerenses transfamus. Sardinia est quidem absque serpenti
 bus. Sed quid aliis locis serps hoc solifuga Sardo is agris: animal pe
 rexiguū q̄ araneæ forma Solifuga dicta q̄ diem fugiat. In metallis
 argentariis plurima est: nā solū illud argento diues est. Occultim repe
 tat: & per imprudentiā supersedentibus pestem facit. Huic incōmo
 do accedit & hærba sardonis quæ inde fluuiis fontaneis prouenit in
 sto largior: Ea si edulio fuerit: uescentibus neruo? contrahit: rictu ora
 deducit: ut qui mortem oppetunt uelut ridentium facie intereant. Cō
 tra quicquid aquarum est uarie commodis seruit: Stagna pisculentis
 sima hybernæ pluuiæ in æstiuam penuriam reseruatur. Nam homo
 sardus opem plurimā de himbrido cælo habet hoc collectaneum de
 pascitur ut sufficiat usui ubi defecerint scaturigines quæ ad uictū usur
 pari solent. Fontes sane calidi & salubres aliquot locis efferuescunt: q̄
 medelas afferunt: aut solidant ossa fracta aut molunt: aut abolēta so
 lifugis insertum uenenū aut etiā ocularias dissipāt ægritudines. Sed
 qui oculis medentur & coarguendis ualent furibus Nam aquis sacra
 mento raptū negat lumina aquis obtrectat. Vbi periuriū non est: cer
 nitur clarius. Si p̄fida abnuī detegitur facinus cæcitate & captus ocu
 lis admissum tenebris fatetur.

Sicilia in ea. soli & aquarum memorabilia: &
 de achate lapide.

Capitulum .x.

I respiciamus ad ordinē tēporū uel locorū post sardiniā res
 uocant sculæ. Primo q̄ utraq; insula in romanū arbitriū redi
 cta his quidē t̄pibus facta prouintia ē. Cū eodē anno sardiniā
 M. Varrius: alterā C. Flaminius p̄tor fortiti sunt. Adde q̄ fretū: siculo
 excipitur nomē sardoī maris. Ergo sicilia q̄ cū primis assignandū ē dif
 fasis promontoriis triquadra specie figuratur. Pachinus aspectus in
 peloponensiū & meridianā plagā dirigit. Pelorus aduersa uespero ita
 liam uidet. Lilybeus in africā extenditur: Inter quæ pelorias præstat tē
 perie soli prædicta. quod neq; humido in lutum diluat neq; fatiscat in
 puluerē siccitate. Ea ubi introrsū recedit: & in latitudinē pandit tres la
 cus obtinet. Quorū unus q̄ pisciū copiosus ē: non equidē ad miraculū
 duxerim

duxerim: sed q̄ ei p̄ximas cōdenſis arbuſtis inter uirgūtoꝝ opaca fe-
 ras nutriat & admiſſis uenantibus per terrenos tramites quibus pede-
 ſtres accessus excipit duplicem piſcandi uenandiq̄ p̄t̄beat uolupta-
 tem. Inter memorabilia numeratur: tertium ara ſacrum approbat: q̄
 in medio ſita breuia diuidit a profundis: qua ad eam pergitur crurum
 tenuſ peruenitur aqua. Quod ultra eſt nec explorari licet nec attingi:
 & ſi fiat qui id auſus ſit malo plectitur: quantamq̄ ſui partem ingurgi-
 tauerit: tantam it̄ perditum. Ferunt quendam in hæc ultra q̄ longiſſi-
 mam poterat ieciſſe lineam. eam ut recuperaret dum merſo brachio
 niſum adiuuat cadauer manum factam. Peloritana ora habitatur co-
 lonia taurominia: quam priſci naxum uocabant. Oppidum Meſſana
 rhegio iteliaq̄ oppoſitum eſt. Quod rhegium a debiſcendi argumen-
 to græci dictabant. Pachinum ſinis & omnibus marinantibus piſculē-
 tiſſimum. Pachino multa tynnorum ineſt copia: ac propterea ſemper
 captura larga. Lilybitano lilyberum oppidum decus ē. Sybillæ ſepul-
 chro. Sicania diu ante troiana bella Sicanus rex nomē dedit aduectus
 cum ampliſſima iberorum manu. Poſt Siculus Neptuni filius. In hac
 plurimi corinthiorum: argiuorum: ilienſium doriensium: crētensium
 confluxerunt: Inter quos & Dedalus fabricæ artis magiſter. Principē
 urbium ſyracufaſ habet: in qua etiam cum hiberna uertilantur ſerena
 nullo: non die ſol eſt. Adde q̄ arethuſa fons in hac urbe eſt. Eminent
 montibus ætna & erice: Vulcano ætna ſacer eſt erix Veneri. In ætnæ
 uertice hiatus duo ſunt: crateres nominati: per quos eruptatus erum-
 pit uapor præmiſſo prius fremitu per æſtuātes cauernarum latebras
 longo mugitu intra terræ uiſcera diu uoluitur: nec ante ſe flammarū
 globi attollunt: q̄ interni ſtrepitus antecedant: Mirum hoc eſt: nec illd̄
 minus quod in illa feruentis naturæ peruicacia mixtas ignibus niues
 profert & licet uastiſ exundet incendiſ apicis canicie perpetua bru-
 malem detinet faciem. Ita inuicta in utroq̄ uiolentia: nec calor frigōſ
 mitigatur: nec frigus calore diſſoluitur. Sunt & alii montes duo nebro-
 des & neptunius E neptunio ſpecula eſt in pelagus tuſcum & adriati-
 cum. Nebrodi dāmaꝝ copia nomē dedit Nebrode dāmaꝝ hynuli gre-
 gatim puagant. Inde nebrodes. Quicquid ſicilia gignit ſiue ſolis ho-
 minis ingenio proxime eſt hiſ quæ optima iudicant: niſi q̄ foetus ter-
 ræ cēturupino croco uincit. Hic p̄mū inuēta comedia hic & caullatio
 inimica in ſcena ſtetit: hic mō Archimedes q̄ iuxta ſydeꝝ diſciplinam
 machinarius cōmētator fuit hic Lais illa q̄ eligeꝝ patriā maluit q̄ fate

ri. Gentem cycloporum uasti testantur specus. Lestrigonum sedes adhuc sic uocantur. Geres inde magistra sationis fructuariae. Hic ibidem campus aetnensis in floribus semper & omni uernus die. Quam prope est demersum foramen quo Ditem patrem ad raptus Proserpinae libere exeuntem fama est lucem ausum. Inter catinam & syracusas certamen est de illustrium fratrum memoria: quorum nomina sibi diuersae partes adoptant. Si catinenses audiamus: Amaphius fuit & Amphimonius: Si quod malunt syracusae: Mantiam putabimus & Critonem. Catinensis tamen regio causam dedit facto: in qua secum incendia aetnae protulissent iuuenes duo sublato parente euexerunt inter flammam illesi ignibus horum memoriam ita posteritas numerata est: ut sepulchri locus nominarentur campus piorum. De arethusa & alpheo uerum est haec quod conueniunt fons: & amnis fluminum abunde uaria miracula: Dianam qui ad camerinam fluit nisi habitus pudice hauserit non cohibet in corpus unum latex uineus & latex aquae. Apud se gestanos helbesus in medio flumine subita aestuatione feruet. Acidem quamuis dimissum aetna nullus frigore anteuertit: hiemereum celestes mutant plagae. Amarus denique est dum in aquilonem fluit: dulcis ubi ad meridiem flectitur. Quanta in aquila tanta nouitas in salinis. Salem agrigentinum si igni iunxeris soluitur uestione: cui si liquor aquae: proximauerit crepitat ueluti torreatur. Purpureum aetna mittit. In pachino: translucidus inuenitur. Caetera salinarum metalla quae sunt aut agrigentino aut centuripis: proximantia funguntur cautium misterio. Nam illinc excuduntur signa ad facies hominum uel deorum. Termitanis locis insula est arundinum ferax: quae maxime accomodae sunt in omnem sonum tiliarum seu praecentorias facias. quarum locus est ad pluuiaria praecincinendi siue uasas quae foraminum numeris praecentorias anteuertunt seu puellatorias quibus a sono clariore uocamen datur: siue gingricas quae breuiores licet subtilioribus tamen modis insonant: aut miluinas quae in accentus exeunt acutissimos: aut lydias quas & chorantias dicunt: uel corinthias uel aegyptias: alias uel a musicis per diuersa officia & nomina separatas. In halecina regione fons alias quietus & tranquillus cum siletur: si insonent tibiae exultabundus ad cantum eleuatur: & quasi miretur dulcedinem uocis ultra margines itumescit. Gelonium stagnum tetro odore adigit proximantes. Ibi: & fontes duo. Alterum si sterilis sumpserit fecunda fiet. Alterum si fecunda hauserit

rit uertitur in sterilitatem. Stagnum petrensiū serpentibus noxiū est hominibus salutare. In lacu agrigentino: oleum subernat: hoc pingue hæret arundinum comis de assiduo uolutabro e quarum capillamentis legitur unguentum medicū contra armentarios morbos. Nec longe inde collis uulcanus: in quo qui diuinæ rei operantur ligna uitea super aras struunt: nec ignis apponitur in hanc congeriem cumpositas intulerint. Si adest deus: si sacrum probatur sarmenta licet uirentia ignē sponte concipiunt: & nullo inflagrante a litato numine fit incendium. Ibi epulantes alludit flāma quæ fluxuosis excessibus uagabunda quem contigerit nōn adurit. Nec aliud est q̄ imago nuntia perfecti rite uoti. Idem ager agrigentinus eructat limosas scaturigines: & ut uenæ fontiuū sufficiunt riuīs subministrandis. Ita in hac siciliæ parte solo nunq̄ deficiente æterna reiectione terra terrā euomit. Achatem lapidem sicilia primū edidit in fluminis ripis repertum non uilem cum ibi tantum inueniretur. Quippe inter scribentes eum uenæ naturalibus sic notant formis: ut cum optimus est uarias præferat rerum imagines. Vnde anulus pyrrii regis qui aduersus romanos bella gessit non ignobilis famæ fuit. Cuius gemma achates erat: in quo nouem musæ cum insignibus suis singulæ. Et Apollo tenens cytharā uidebantur non impressis figuris sed ingenitis. Nunc diuersis locis apparet. Dat creta quæ coralli achatē uocant corallio similē: sed illitū guttis auro micantibus & scorpionum ictibus resistentē. Dat india reddentē nunc nemorū nunc animaliuū facies: Quæ uidisse oculis fauet: quandoq; iatra hos os receptus sedat sitim. Sunt & qui usti redolent. myrrhæ odorem. Achates sanguineis maculis irrubescit. Sed qui maxime probantur uitreā habent perspicuitatē ut cyprius. Nam qui sunt facie cærea abundantes triuialiter negliguntur. Omnis ambitus huius insulæ clauditur stadiorū tribus Milibus.

De insulis uulcaniis.

Capitulū. xii

In freto siculo ephistiæ insulæ. xxv. milia. passuū ob italia ab sunt: Itali uulcanias uocant. Nā & ipse natura soli ignea per occulta cōmertia aut mutuatur æternæ incendia aut subministrat: hic dicta sedes deo igniuū. Numero septē sunt: Liparæ nomen dedit rex Liparus qui eā ante Aeolū rexit. Alterā hierā uocauerunt. Eā p̄cipue uulcano sacrate est: & plurimū colle eminentissimo nocte ardet. Strongile tertia Beoli domus uergit ad solis exortū Ainie angulosa q̄

flammis liquidioribus differt a cæteris hoc efficit q̄ ex eius fumo potissimum incolæ præsentiscunt qui nam flatus in triduo sunt futuri. Quo factum ut Aeolus rex uentorum crederetur. Ceteras didymem eritu. Nam phœnisculam euonymon quoniam similes sunt dictas habemus.

Europe sinus.

Ca. xii.

Ertius eruropæ sinus incipit a ceraunis montibus: desinit in hellepontum. In eo apud molossos ubi dodonii iouis templum est. Tomarus mons: est circa radices nobilis centum fontibus ut Theopompo placet. In epyro fons est sacer frigidus ultra oēs aquas & spectatæ diuersitatis. Nam in eum ardentem si immergas facem extinguit: si procul ac sine igne admoueas suapte ingenio inflammatur: Dodone ut Maro dicit sacra. Delphi cephalo flumie: castalio fonte: parni si iugis celebris. Acarnania arachyntho eminent. Hanc ab ætholia pindus diuidit: qui acheloum parit cum primis græciæ annibus præditum uereri claritate. Nec mirum cū inter calculos quibus ripæ eius micant inueniatur galactites qui scripulus ipse candidus si teratur reddit succum album ad lactis saporem. Fœminis nutrientibus illigatus fecundat ubera: subnexus paruulis largiusculos haustus facit saluarum. Intra hos receptus liquefit: cum soluitur tantum memorie bonum perimit. Quæ post Nilum Achelous dat: nec alter alius propter oppidum patras Odesia locus nouem collium opacitate umbrosus: & radiis solis ferme inuius nec aliam ob causam memorabilis. In lacedæmonia spiraculum tenaron promontorium aduersum Africæ: in quo phanum Metymæi arionis quem delphine eo aduectum imago testis est ærea ad effigiem calus & ueris operis expressa. præterea tempus signatum olympiade enim unde tricesima qua in certamine siculo idem Arion uictor scribitur id ipsum gestum probatur. Est & oppidum tenaron nobili uetustate præterea aliquot urbes: inter quas lectræ non obscure iam pridem Lacedæmoniorū fœdo exitu amyclæ silentio suo quondam pessundatæ. Sparta insignis cum pollucis & Castoris templo. Tum etiam Otriadis illustris uiri titulis: thrapne Unde primum cultus diane pitane quam Archesilaus stoicus inde ortus prudentiæ suæ merito in lucem extulit. Antia & cardamile ubi quondam fueres Thyraetunc locus dicitur: In quo anno. xvii. Regni Romuli inter lacedæmonas & argiuos memorabile fuit bellum. Nam Tavgeta mons & flumen

men Eurotas uotiora sunt quã ut scilo egeant Inacus Achaiae amnis ar-
 golicum fecat tractum quem rex Inacus a se nominauit: qui exordium
 argiue nobilitati primus dedit. Epidauro decus est Esculapii sacellum
 cui incubantes ægritudinum remedia capessunt mōitis somniorum
 Pallanteum Archadiae quod pallatio nostro per Euandrum arcada
 apbellationem dederit sat est admonere in qua montes cyllene & Ly-
 catus menalus etiam diis alumnis inclaruerunt: inter quos nec herimã
 tus in obscuro est flumen erimantus erimanto monte de nissus est: &
 Ladon ille Herculis pugne hic plane clarescant. Varro perhibet fontē
 in archadia esse cuius interimat haustus. In eadem terrarum parte de
 auibus hoc solum est non indigium relatu comperimus: quod cum aliis
 locis merula furua sit: circa cyllenem candidissima est. Nec lapidē spre-
 uerimus quem Archadia mittit: cui Albesto nomē est ferri colore. Hic
 accensus semel extingui non potest. In megarensium sinum istmos ex-
 it ludis quinquennialibus & delubro neptuni inclytus. Quos ludos ea
 propter institutos ferunt quod sinibus quinque peloponessiore alluntur
 A septentrione ionio: ab occidente siculora brumali occidente egeos
 a solstitiali oriēte myrtoō. a meridie cretico. hoc spectaculum per Cy-
 phesum tyrannum intermissum corinthii olympiade quadragesimã
 manona solemnitati pristinae reddiderunt. Cæterum peloponesson
 a Pelope regnata nomen inditio est. Ea ut platani folium recessibus:
 & prominentiis figurata diuortium facit inter Ionium & Egeum ma-
 re quattuor non amplius milibus desistens utrunque littus ex cursu te-
 nui quem istmos dicunt. ab angustis: hinc Hellas incipit quam pro-
 prie ueram uolunt esse græciam quæ nunc Actica: atque prius dicta ibi
 athene cui urbi laxa schyronia propinqua sunt porrecta sex milibus
 passuum ob honorem ultoris Thesei: & memoriam nobilis poene sic
 nominata. Ex istis rupibus ino se cum palemone filio in profunda præ-
 cipitem iaculata auxit maris numina. Hæc atticos montes in partem
 tacebimus. est icarius. est Briseus. est Licabeus & egialus. Sed Hiemi-
 tio merito ac iure attribuitur principatus quod apprime florulentus exi-
 mio mellis lapore & externos omnes & suos uicit. Calrhoen stu-
 pent fontem: nec ideo Croneson fontem alterum nullius rei nime-
 rant Atheniensibus iudicii locus est ariopagus & Marathon campus
 iactus memorabilis opinione proelii cruentissimi. Et multæ qui-
 dem insulæ quæ obiacent Atticæ continenti: Sed subrane ferme
 sunt: Salamis: Sunium. Chios. Choos: quæ ut Varro testis est:

subtilioris uestis amicula arte lanifice scientie primat iornatum foemi
narum dedit. Boetia thebis eminent Thebas condidit Amphion. no q
lyra saxa duxerit. neq par est id ita gestum uideri: sed q artatus suauit
te homines rupium incolas. & incultis moribus rudes ad obsequi ciu
lis pellexerit disciplinam. Vrbis ista numinibus a pd se ortis gloria. ut
phibent qui sacris carminibus herculem & libenum celebrant. Apud
thebas halicon lucus est. citheron saltus. amnis hismenus. fontes. Are
thusa edipodia: phamate dirce. sed ante alios Aganippe & Hippocre
ne: Quos Cadmus litterarum primus repertor dum rimatur quae na
adiisset loca quoniam equestri exploratione deprehendisset incensa est
licentia poetae ut pariter utrunq uulgarent. Scilicet q eorum alter
alitis equi unguicula sollicitatus foret alter potatus facundia animas
irrigaret. Et q aperta foret alitis equi ungula & q potini supitionem
facerent litterariam. Eubota insula latege obiectu efficit aulidis portu
qui siculis traditur graie coiurationis memoria Boetii idem sunt qui
leges fuerunt: per quos defluens cefisos amnis se i maria codit. In hac
continentia Opuntius sinus Iarissa oppidum Delphis amne quoq in
qua Amphiarai fanu & fidiace signu dianae Varro oppinatur. Duo in
boetia ee flumina natura licet se pari miraculo tamen non discrepate
Quae altere si ouiliu pecus debibat pullu fieri coloris q induerit. Al
terius haustu quecuq uellege fusca sunt i candidu uerti Addidit etia ui
deri ibi puto tu pestilente cuius liquorē q auferit bibat mortē. Perdices
sane cu ubiq libere sint ut aues uniuerse: i boetia no sunt nec cu uolat
sui sunt iuris. Sed i ipso aere quas transire no audeat metas: habet In
de ultra notatos ia terminos nunq exeut: nec in atticu solu transmeat
hoc boetis propriu: na quae comunia sut omnibus generatim post p
sequemur. Continetur a pdicibus nidi munitioe solerti & pualida. Spi
neis. n. fructibus ac Surculis receptus suos uestiuunt: ut aialia q ea infe
stant arceat asperitate surculoru. Ouis stragulu puluis e atq clanculo
reuertit ne inditiu loci couersatio freques faciat. Plerq foemine tra
suehant ptus ut mares fallant: qui eos affligunt impatientibus sepiissi
sime aduantes. Dimicatur circa conubium: uictosq credunt foemia
rum uice uenerem saltinere. Iplas libido sic agitat: ut si uentus a mascu
lis flauerit fiat pgnates odore. Tunc si quis hominum ubi incubat p
pinquabit egressu matres uenientibus sese sponte offerunt & simulata
debilitate uel pedu uel alarum quasi statim capi possint gressus fingut
tardiores: hoc mendacio sollicitant obuios: & eludunt quo ad pro
uecti

uecti lōgius a nidis auocētur. Hæc in pullis studiū segnius ad cauēdū
Cū. n. uisus se p̄sentiscūt resupinati glebularum pedibus attolunt: quarū
obtentu tam callide p̄teguntur: ut lateāt etiam dephensi.

De thessalia & macedonia & philippi octo. Ca. xii.

Thessalia eadē ē & hemonia quā Homerus Agros pelasgi co-
gnominat. Vbi genitus est Helles: a quo Reges hellentes no-
minati huius a tergo. Pyeria ad Macedoniā protēditur quæ
deuicta sub Macedoniū uenit iugū. Multa ibi oppida: flumina multa
De oppidis egregia sunt Pthia, Larissa, Thessalia & Thebe. De amni-
bus Peneus: q̄ p̄ter ossa olympūq̄ decurrens collibus dextra leuaque
molliter curius nemorosis cū conuallibus Thessalia tessua facit: quæ
& tepe dicunt: undiq̄ apertioribus Macedoniā & gnesiā in ther lucēs
ther meū sinu conditur. Thessaliæ sunt pharsalici campi in q̄bus ciui-
lium itonuerunt p̄celle. Ac ne in mōtes notos eamns pindū & Othri
celebrant: q̄ laphittæ originē p̄sequuntur. Ossa quos centaurorum
fabulis inmorati iuuat pelion autem nuptiale conuiuium Thedidis
atq̄ pelei itantū noticiæ obtulit ut taceri de eo magis mirum sit. Nam
olympum ab Homero nō per audaciā celebratū docēt quæ in eo usi-
tant̄ primum excellenti uertice tātus attollitur ut tegmina eius cælum
accolæ uocēt. Ara est in cacumine Ioui dicata: cuius altaribus siqua de-
extis inferuntur non difflātur uētolis spiritibus: nec pluuies diluuntur
sed uolente altero āno cuiusmodi relicta fuerint eiusmodi reperiunt̄
Et oībus tempestatibus a corruptellis auræ uindicatur qcquid ibi se-
mel est de cōsecratum Littere i cinere scripte usq̄ ad alterā āni cerimo-
niam p̄manēt In regiōe magnesia othmona oppidū sitū ē. q̄ d' cū obsi-
deret Philippus Alexandri macedonis magni pater dānatus est oculo
iactu sagitte quā iacerat Aster Oppidanus inscriptā suo nomine loca
uulneris nomine quē petebat populū istum callere arte sagitaria cre-
te possumus: uel de philotetra qm̄ moelibeia in hoc pede computatur
Sed ne trāseamus p̄sidiū poetarum fons Libethrius: & ipse magnesiæ. ē

De Macedonia & olympo mōte & lapide peate. Ca. xiii.

Vi Edonii quōdā ppli queq̄ migdonia erat terra: aut pieriū
solū uel hemathiū nunc oē uniformi uocabulo Macedonia
res est & partitiones quæ sp̄tialiter ante a se iungebantur
macedonionōi cōtribute facte sunt corpus unū. Igit̄ Macedoniā p̄cin-
git Thratius limes: meridiana Thessaliæ. Epirote tenent a uesperal
plaga dardani sunt & illyrii: qua Septētriōe tundit̄ peonia & a paphla

gonia protegitur. Attriballis montanis excessibus? Aquilonio frigori
obiecta. Inter ipsa & Thracia Strimon amnis facit terminum qui ab he
miingis irrigat. Vex ut sileia aut Rhodope Migdoniu monte: aut Atho
classicus pelicis nauigatu. continetque abscissu mille quingentoru passuu lo
gitudine Simul de auri uenis & argenti q opime in agris Macedonum
& plurime eruuntur. Orestidem populi dicunt: quod Orestide diceret
tur inde coeptum a Micenis pflugus matricida cum abcessus longius
destinasset natum sibi in emathia paruulum de Hermiona qua in oes
casus sociam abstruerat hic madauerat occulendu. Adoleuit puer i spi
ritu Regii sanguinis nomen patris sui referens. Occupatoque quicquid
esset quod procedit in Macedonicum sinum & Adriaticum salu terra
cui imperitauerat orestidem dixit. Admone flegra ubi ante q oppidu
fieret rumor est militiam mundi dimicatam cu gigantibus. Ut penitus
persequamur quantis probationibus ibidem Imperii inditia diuinae
expeditionis in hoc seculo pseuerauit. Illic si quando ut accidit nibis
torretes excitant: & aucta aquae pondera ruptis obicibus ualētius se i
campos ruunt. Eluione ossa etiam nunc fertur detegi quae ad instar
corporis sunt humani sed modo grandiora. quae ob enormem magnitu
dinem monstrofi exercitus iactitant extitisse: idque adiuuatur argumen
to saxorum immanium: quibus oppugnandum caelum crediderunt.
Pergam ad residua quae in Thessaliam & Hemoniam porriguntur.
Sunt enim erectiora q usquam proceritas montana attoli ualet. Nec e
in terris omnibus quod merito ad istas eminentias comparatur. quip
pe quas solas diluualis irruptio cum uniuersa obduceret humido situ
in accessus reliquit. Durant uestigia non languide fidei quibus apparet
hos locos superstites undosa tempestatis fuisse. Nam in latebrosis ru
pium caeminibus quae fluctuum conflagris tunc adesa sunt rediuiue
Conchiliorum resederunt: & alia multa quae affatim mari incito ex
pantur: ita ut sint licet facie Mediteranea apparent tamen specie litto
rali. Nunc de incolis reddam Emathius qui primus in emathia acce
pit principatum seu quia idago originis eius eud disperlit: seu alta ita
res e genuinis terrae habetur. Post hunc macedoniis exortu Emathie
nomen perstitit Sed Macedo deucalionis: maternus nepos qui solus
cum domus sue familia morti publice superfuera uertit uocabulum
Macedoniamque a se dixit Macedonem Caranus insequitur Dux pe
lopo nassiae multitudinis qui iuxta responsum datum a deo ubi ca
prariam pecas resedisse aduerterat urbem: condidit: quam dixit.

Egeas

Egeas. In qua sepeliri reges mos erat: nec alter extellentum uirorum
 busti apud Macedonas priscus dabatur locus. Succedit Carano per-
 dica secunda & trigesima olympiade primus in Macedonia Rex no-
 natur Cui Alexander Amynthe filius dius habitus est. Nec immerito
 Ita enim affluenter successus eius ampliandis opibus proficiebant: ut
 ante omnes Appollini delphos. ioui elidem statuas aureas dono mi-
 serit. Voluptati aurium indulgentissime deditus sicut plurimos qui si-
 dibus sciebant dum uixit in usum oblectament id onis tenuit libera-
 libus. Inter quos & pindarum Lyricum. Ab hoc archelaus regnum ex-
 cepit prudens rei bellice: naualium etiam commentor procliorum.
 Is Archelaus intantum litterarum mire amator fuit ut Euripidi tragi-
 co consiliorum summam crederet. Cuius suprema non contentus ꝑ
 sequi sumptum funeris: crinem tonsus est & merorem quem animo
 conceperat uultu publicauit Idem Archelaus phitias & olympiacas
 palmas quadrigis adeptus: græco potius animo quã regali gloriam
 illam pre se tulit: post Archelaum Macedonia res dissentione lactata
 in Amynthe regno stetit. Cui tres liberi: sed Alexander patri succedit.
 Quo exempto perdice primo data copia rege potestatis adipiscende
 qui obiens hereditarium regnum fratri philippo reliquit. Quem car-
 ptum oculo dextro apud Mothonam supradiximus: cuiusque debi-
 litatis omen præcesserat. Nam cum nuptias ageret acciti tibicines car-
 men cyclopeum quasi de colludio concinuisse traduntur. Hic philip-
 pus magnum procreat Alexandrum: quamlibet olympias Alexan-
 dri mater nobiliorem ei patrem acquirere affectauerit: cum se coitu
 draconis grauidam affirmaret. Ita tantum ipse egit ut deo genitus cre-
 deretur peragrauit orbẽ rectoribus Aristole & Calistene usus subegit
 Asiam. Armeniam. Hiberiam. Albaniam. Capadociam: Siriam. Agy-
 ptum taurum caucasumque transgressusest: bactros domuit. Medis
 & persis imperauit: cepit indiam emensus omnia quæ liber & Hercu-
 les accesserant: fore supra hominem augustiore ceruice celsa letis ocu-
 lis & illustribus malis ad gratiam rubescētibus reliqs corporis mem-
 bris nõ sine maiestate quadã decorus Victor omniũ uino & ira uictus
 Sic ut morbo uinolētie apud Babylonẽ humiliore q̃ uixerat fortunat:
 exēptus est post quem fuerunt magis ad segetem Romane gloriæ q̃
 heræditatem tanti noĩ ortos inuenimus. Macedonia lapidem gignit
 quem peateu uocāt: hũc eundẽ & cõcipientibus & pariētibus opitula-
 ri fama pdiga eĩ Circa Tyrelia sepulchre plurimus inuenitur.

De Thracia & thracū moribus & gruibus & harudinibus
& Istmō. Ca. xiiii.

n Vnc in Thracia locus ē pergere: & ad ualidissimas Europe
gentes uela obuertere: quas qui sedulo exdersi uelint non
difficiliter deprehendet Thracibus barbaris inesse contē-
ptum uitæ & ex quadam naturalis sapientiæ disciplina. Concordant
omnes ad interitum uoluntarium: dum nōnulli eorum putant obeū-
tium animas reuerti. Alii non extinguunt: sed beatas magis fieri. Apud
plurimos luctuosa sunt puerperia. Deniq; recentem natum fletu pa-
rens excipit. Contra uersum læta sunt funera: adeo ut defunctos gau-
dio prosequantur. Vxorū numero se uiri iactant: & honoris loco du-
cunt multiplex coniugium. Quæ foemine tenaces sunt puditiæ defū-
ctorum insiliunt coniugium rogos: & quod maxime insigne ducunt
castitatis precipites in flammam eunt Nupture non parentum arbitra-
tu transeunt ad maritos: sed quæ præ cæteris specie ualēt subtaxari uo-
lunt & licentia taxationis admissa non moribus nubunt sed p̄miis.
Quas forme premit de decus dotibus emunt quibus coniungantur.
Vterq; sexus epulantes focos ambiunt. herbarum quas habent semine
ignibus superiacō. Cuius nidore percussi pro leticia habent imita-
ri ebrietatem sensibus hebitatis. De ritu ista sufficiunt de locis & po-
pulis quæ sequuntur. Strymonem accolunt dextero latere. Densē la-
te bessorum quoq; multa nomina adusq; Nestum amnem qui radices
pangel ei reuoluit hebrum odrysarum solum fundit: qui fluuius ex-
currit inter priantas de longos thynnos chopilos aliosq; barbaros tā-
git: & Cyconas. Deinde heniis sex milibus passuū arduus. Cuius aduer-
sa Moesi Gete sarmate Scythe & plurime insidunt nationes. Ponticū
littus Sitonia gens obtinet quæ nato ibi Orpheo uate decus interiudi-
catur principes. Quem siue sacrorum siue cantum secreta in sperchio
promontorio agitate tradunt. Deinde stagnum Bistonium nec lōge
regio maronea: In qua Thyrada oppidum fuit equorum. Diomedis
stabulum: sed cecit euo solumq; turris uestigiū adhuc durat: Inde non
procul urbs abdera quam Diomedis soror & condidit & a se sic uoca-
uit. Mox democriti domus physici ac si uerum dicetur ideo nobilior
hanc abderam olympiade prima & tricesima senio collapsam Clazo-
menii ex Asia ad maiorem faciem restitutam oblitteratis quæ preces-
erant nomini suo uindicauerunt Locum dorison illustrem reddidit
Xerxis aduentus q; ibi recensuit militis sui numerum. Polydori tumu-
lum

Iū offit hemus in parte quā Aratores Scythæ celebrāt. Quōdī urbē
 Garamam cathiron uocant Barbari. Vnde a gruibus pigmeos ferunt
 pullos. Manifestum sane ī Septentrionalem plagam hyeme genes fre
 quentissimas cōuolare. Nec piguerit meminisse quatenus expeditio
 nes suas dirigant & sub quodam militiæ eunt signo & ne pergentibus
 ad destinata uis flatuum renitatur. harenas deuorant sublatiſq; lapil
 lulis ad moderatam grauitatem saburrāt. Tunc se tollunt in altissima
 ut de excelsiori specula metentur quas petant terras fidens meatu p̄
 it cateruas. Volatus desidiā castigat uoceq; cogit agm̄: Ea ubi obran
 cata est succedit alia pontum transiture angustias captant. Et quidem
 eas promptum est oculis deprehendere quæ inter tauricā sunt & pa
 phlagoniam: id est inter carabim & methapontum. Cum trans medi
 um alueum aduentasse se sciunt scrupulorum sarcina pedes librant.
 Ita nauæ prodiderunt pluerē sepæ ex illo casu. Lapillulis harenas nō
 prius reuomunt q̄ securæ sedis suæ fuerint. Concors. Cura omnium
 primo fatigatis adeo ut si que defecerit: congruāt uniuersæ: Lassatasq;
 sustollant usq; dum uires otio recuperentur. Nec in terra cura seuior
 excubias nocte diuidunt ut ex somnis sit decima queq;. Vigiles pōdus
 cula digytulis amplectuntur: que si forte exciderint somnum coargu
 ant. Quod canendam erit elāgore indicāt. Aetatem in illis prodit co
 lor: ingrescunt senectute. Veniamus ad promontorium Cerasrison
 byzantio oppido nobile antea ligos dictum: quod a dirachio abest se
 ptingentis undecim milibus passuum. Tantum. n. patet inter adriati
 cum mare & ppōtidē. In cenensi quoq; regione non longe a flauipoli
 Colonia bitie oppidum quondam Areate Regis nūc inuisū & in acce
 ssū hvrundinibus & deinceps alitibus aliis quanq; & thebas q; illa mœ
 nia sæpius capta sunt aspernentur subire. Nam inter cæteras habere
 illas quoddam p̄cium inde noscitur q; lapsura non petūt culmina &
 aspernantur peritura quoquo modo tecta. Minime certe a diris au
 bus impetuntur: nec unq; preda sunt ut sacre cibos non sumunt residē
 tes sed in aere capiunt escas & hauriunt. Alter Isthmos in Thracia est si
 milibus angustiis & pari latitudie archi maris. Guis littora urbes utri
 q; secus obstantant propontidis ora insignit pacti emalanensum. Car
 diaq; q; in cordis facie sita sit. dicta cardia est. Omnis hellespōtus strin
 gitur in stadia septem: quibus ab europa asiaticam plagam undicat
 hic quoq; urbes due Abidos aliæ & Sestos europæ. Deinde contraria
 inter se promontoria mastusia cherfossi ubi finitur auropæ sinus ter

de gruibus?

de hvrundinibus?

de istmo

Abidos & Sesto

tius figeum Asiae in quo tumulus est ut dicunt cynoseme dictus 'hecu-
be sepulchrum: & turris pthelalii delubro data finibus thraetiae a septē-
trione hister ostenditur. ab oriente pontus ac propontis a meridie ege-
um mare.

De claro insula & mirabilibus quæ in creta sunt: & de caristo & de
lo & diluio & conturnicibus.

I Nter Tenedū & chiū ē claros insula qua egeus sinus pandit
ab dextra antandagæ nauigātibus saxum est. hoc. n. uerius
quā insula meruit cognominari id quoniam uisentibus procul capre si-
mile creditur: quam græci egam nūcupāt: egeus ab eo sinus dictus est
A phalaris corcyre p̄mōtorio ad nauis effigiem: scopulus eminet in
quā trāfigurata Vlixis nauē crediderūt. Cythereæ quæ a malea ab ē quin-
que milibus passuum p̄phyrus añ nomen fuit.

De creta insula.

P Rotinus est Cretā dicere quæ absoluere p̄nius in quō mari ia-
cet ita. n. circumflui illius nomina græci p̄miscuūt: ut dū aliis
alia iſerunt pene oblimauerint uniuersā quantā possimus tū i designā-
da fide operā locabimus: ne quid hereat sub ancipiti inter ortum por-
rigitur & occasum tractu longissimo. Hinc græcia. inde cyrenis obia-
centibus a septentriōe egeis & suis: id est creticis estibus uerberatur. Ab
ustro libycis undis perfūdatur: & egyptiis cōstipata cētū urbibus: sicut
ti phibēt qui prodigie lingua locuti sunt. sed magnis & ambitiosis op-
pidis. Quorū principatus ē p̄ncis cortinā Cydoneam cōson. therānas
schyliofon dofiades eā a crete nymphā hesperidis filia. Anaximander
a crete rege curetum Cretes si etiam prius dictam mox curetū nomen
nōnulli etiam a temperie cæli Macaronexō appellatā p̄diderūt p̄ma
mari ponit nauibus & sagittis prima litteris iura unxit. pyrrhico re-
ptore. Equitres turmas p̄ma docuit lasciuas uertigines implicare. Ex qua
disciplina bellice rei usus cōualuit Studiū musicū inde coeptū cū Idei
dactyli modulos ac crepitu tinnitu aeris dephēsos in uersificū ordinē
trāstullissēt Albet iugis mōtiū dictinei & Cadisti: quæ ita excādescunt: ut
eminus nauigātes magis putēt nubilia p̄ter cæteros Ida ē quæ añ solis or-
tū solē uidet: Varro i ope quod de littoralibus ē: etiā suis t̄pibus affirmat
sepulchrū louis ibi uisitātū. Cretes Dianā religiosissime uenerāt: Brito
martē gētiliter nominātes: quod sermōe nostro sonat uirginē dulcē. Ede
numinis p̄ter quæ nudus uestigio nullus licito ingreditur: Ea edes ostētat
manus Dedali Cortinā a mnis leneus p̄terfluit: quo Europa tauri dor-
so

Iso cortini ferunt uectitatam Hideni cortini & Cadmum colunt: Europæ
 fratrem ita enim memorant. Videtur hic & occurrit: sed iam uespera
 to angustiore se facie uisendum offerens Gnosii mineruam ciuem deam
 numerant: primumque apud se fruges satas affirmant audacter cum At
 ticis contendentes. Ager creticus siluestrium caprarum copiosus est cer
 uo eget. Lupos uulpes aliaque quadrupedum noxia nusquam educat Ser
 pens nulla larga uitis: mira solis indulgentia arborarii puentus abundan
 tes. Nam in huius tantum insule parte repululant celsæ cupressi. herba ibi est
 quæ alimos dicitur ea admorsa diurnam famem prohibet proinde &
 hæc cretica est: Phalagio aranei genus est. Si uisum queras: nulla uis cor
 poris. Si potestatem ictuum hominem ueneno interficit. Lapis quo
 que ideus dactylus dicitur. insule istius alunos coloris ferrei humano poli
 ci similis. Aue noctua Creta non habet: & si inuehatur: emoritur. Cari
 sos aquas calentes habet quas elopias uocant Et caristas aues que flamas
 impune inuolant. Carbasia etiam quæ inter ignes ualens: calthys eadem
 habita est apud prisicos: ut callidemus auctor est ere ibi primum repto
 Tytanus in ea antiquissime regnasse ostendunt ritus religionum Briareo. n. re
 diuinam caristii faciunt: sicut egeoni calchidenses. Nam ois ferme: euboea ty
 tanum fuit regnum. Cycladas autem inde dictas: quia licet spatiis longi
 oribus a delo pice: in orbem tamen circa delum site sunt. Orbem Cycladum gra
 ferunt. Chios homeri tumulo ceteras antecedit. Meminisse hoc loco par
 est post primum diluuium Ogygi temporibus notatum: cum nouem & amplius men
 sibus die continua nox inuibrasset: Delon autem omnes terras radiis solis
 illuminata sortitaque ex eo nomina prima reddita foret uisibus. Inter Ogy
 giu sane: & deucalionem medium eum dicitur. annis datur. Eadem est & Orthygia
 que clarissima est in cycladum numero multifarie tradit. Nunc asteria a cul
 tu Apollinis: nunc a uenatibus lagya uel Cinthopirpile etiam quam tabula
 ibi & ignis inuenta sunt. In hac primum uisæ coturnices aues quas Oc
 thygias greci uocant. has easdem in latone tutela estimant constitutas: nec
 semper apparere: adueniendi habent tempora estate depulsa. Cum maria
 tranant ipetibus differunt ex metu spacia longioris uires suas nutriunt tardita
 te. Vbi terram presentiscunt coeunt cateruatim: deinde globate uehemen
 tius proferat. quæ festinatio plerumque exitum portat nauigantibus. Accidit
 enim in noctibus & uela inscidant: ut impulsis sinibus alueos inuertant: au
 stro nunquam exeunt. Nam metuunt uim flatus tumidioris. plurimum se aquilo
 nibus credunt: ut corpora pinguiuscula atque eo tarda facilius puenat sic
 cior & uehementior spiritus. Orthygiontra dicitur quæ gregem duc

Etiam: Eadem terræ proximantem accipiter speculatus rapit. Ac propterea opa est uniuersis ut sollicitent ducem generis externi per quam frusterentur prima discrimina. Cibos gratissimos habent semina uenerorum. Quam ob causam eas damnauere prudentium mensæ. Solū hoc aīal p̄ter hominem morbum patitur comitiale.

De Euboea. Paro. Nixo. Icaro. Melo. Carphato. Rhodio. Lemno.
no. Cv. xviii.

e Vboea tam modico estu diuidua est a boetie continentie: ut debitandum sit an numerarii inter insulas debeat. Nam latequam uocant terræ ponte iungitur: & per fabricam breuissime machinæ aditur pede ceneo promontorio uadit in septentrionē duobus aliis in meridiē extēdit. Quorum gerestos spectat Atticā Caphareus prominet in hellepōtū Vbi post illi excidiū argiuam classē uel minerue: ita uel q̄ certior prodit historia sydus arcturi grauibus affecit casibus marmore paros nobilis ab delo oppido frequentissime prius tamen minoia q̄ paros dicta. nam subacta a Minoe quoad in Creticis mansit legibus Minoiam loquebantur: p̄ter marmora dat & Sardam lapidem q̄ marmore quidem p̄stat inter gemmas uero uilissimus ducit Naxon a delo duodeuiginti milia passuum separant: in qua Strongile oppidum. Sed naxos dyonifias q̄ naxos peius dicta: uel q̄ hospita libeco patri: uel q̄ serilitate uitiū uincat cæteras. Sunt præterea cyclades plurimæ: sed in suprædictis precipuum est quod memoriæ debeat De Strophadibus est & icaros: quæ icario mari nomen dedit: hæc inter Samū & Iconum procurrentibus saxis in hospita ac nullis finibus portuosa ob inhumana littora infamis est. Vult ergo Varro icarum certe ibi naufragio interisse: & de exitu hominis impositum nomen loco Nam in samo nihil nobilius quā pythagoras ciuis: qui mox offensus statu tyrannico relicta domo patria a Bruto consule qui reges urbe exegit italiā aduectus est melos: quam Calimachus Mellanidā dixit omnium insularum rotondissima & iuxta Eoliam Nam a carpuus ipsa est a qua carphatium sinum dicimus. Nunquā ita cælum nubilum est: ut in sole Rhodos non sit. Lemnii uulcanū colunt: ideo in Lemno Metropolis Ephesia p̄terea oppidū myrrhina in cuius finibus mōs athos in macedoniam umbram iacit. Quod non frustra inter miracula notauerunt: cum Athos a Lemno sex & octoginta milibus passuum separetur: est scæ athos sublimis adeo ut altior estimetur q̄ unde hymbres cadunt: quæ opinio eo fidē concepit: q̄ in aris quas in cacumie sustinet

sustinet nūc cineres eluuntur: nec quicquā ex ageribus suis perdunt, sed in quo relict fuerint tumolo permanēt in summo oppidum Acroton fuit: In quo dimidio lōgior q̄i aliis terris incolentiū ætas progabatur. Ideo inde homines. Macrobios græci nostri appellauerūt longeuos.

De quarto Europæ sinu.

Ca: xx:

De helesponto. Propontide. Bosphoro & elephantis:

Quartus Europæ sinus ab Hellepōto incipit: meotidis hostio terminat: atq; omīs hęc latitudo quæ Europam Asiamq; diuidit ī septē stadios angustias stringit. Hic est hellepōtus. Hac Xerxes pōte nauibus facto p̄meauit. Tenuis deinde euripus porrigit ad Asiæ urbē priapum quā magnus. Alexander potiūdi or bis amore transcendit: & potitus est. Inde diffusus equore patentissimo rursus stringit in p̄pōtidē. Mox ī quingētos passus coartat. Fit Bosphorus Tracius quā Darius copias traduxit: Hęc p̄fūda delphines plurimos habēt: ī quibus causæ miraculi multiformes. An̄ oīa nihil uelocius h̄it maria sic ut plerq; salietestrā suolēt uela nauiū. Quo coheāt cōiuges euagātur: Catulos edūt. Decimus mēsis maturæ facit ptū. Lucinā estlius dies soluit Vberibus foetus alūt. Teneros in faucibus receptāt. Inualidios aliquātisper p̄sequunt. In tricesimū annū uiuūt quod exploratū est in experimentū caudis amputatis. Ora nō quo cæteræ belua loco habēt sed ferma in uētribus cōtra naturā: aquantilum soli linguas mouent. Aculeate sūt spine dorſi eōq; cū ira subiacet inhorrescūt. Cū animi cōquiescūt quibusdā receptaculis operiunt. Spirare eos ī aquis negant: & uirales auras nō nisi ī aere superno recipere: p̄ uoce gemitus ē similis humano. Certū habēt uocabulū quo accepto uocātes sequunt. nā proprie symones nomiātur. Voces hominū aquilōis flatu celerius auriūt. Cōtra austro spirāte auditus obstruunt. Mulcent musica: gaudēt cātibus tiliarum. Vbicūq; sumphonia ē gregibus aduētāt. Diuo Augusto p̄ncipe in cāpania delphinē puer fragmētis panis primo illexit: & in tantū cōsuetudo ualuit: ut alēdū se etiā manibus ipsius crederet. Mox cū p̄fluxisset puerilis audacia ītra spatia eū Lucrini lac⁹ uectitauit. Vñ effectū ut a baiano litore equittatē puerū puteolos usq; pueheret. hoc p̄ annos plurimos tam diu gestum est: donec assiduo spectaculo desineret miraculū esse quod gerebat. Sed ubi obiit puer sub oculis publicis desiderio eius moerore delphin interiit. Pigeret hoc assenerare nī

Mecenatis & fabiani multorumq; p̄terea esset litteris comprehensū. n̄ africomo x littore apud Hipponem Diorrhitū delphin ab Hippo- niēsibus pastus tractādum & p̄buit impositos quoque frequēter gesta- uit; nec populi tantum manibus acta res est. Nam & p̄cōsul africæ flauianus ipse eum cōtingit unguentis etiam delibuit. Quia odoris no- uitate oblopitus aliquātisper p̄ exanimi iactitatus est multisque men- sibus desciuit a solita conuersatione. Apud Iasum urbem Babylonix puerum delphinus adamauit. Quem dū post assueta colludia recentē impatientius sequitur harenis inuectus & hæsit; Alexander magnus amorē illū numinis fuisse interpretatus p̄fecit puerum neptuni sacer- dotio iuxta eandem urbem ut heres sidonius auctor est; Aliū puerum Hermiā nomine per maria similiter insidētē cū undiosior fluctus ne ca- uisset delphin ad terrā reuexit; & uelut fateret̄ reatū penitentiā suam morte mulctauit nec reuerti uoluit amplius ī pfunda. Suppetūt & ali- exempla ut Arionēsi transceamus; cuius exitū annaliū cōprobauit fī- des. Ad hec si qñ lasciuiūt noui foetus a maioribus dat̄ adultior gregi- custos. Quo magistro elludere impetus in cur santiū beluæ adiscant quanquā ibi præter focas rara belua est plurimus tyinus in p̄oto; nec alibi pene foeticāt. Nusq̄ enim citius adolescūt; sicut ob aquas dul- ciores. Illabuntur ueris tempore intrant dextro littore; leuo exeunt; hoc īde accidere credūt; qd̄ dextris oculis acutius cernunt q̄ sinistris

De hystro flumine, Fibro pōtico & Cemna pōtua Ca. xxi.

Ister germanicis iugis oritur; effusus mōte q̄ ī rauracos galliæ
 h aspectat. Sexagita amnes ī se recipit. omnes ferme nauigabi-
 les. Septem hostiis pontū influit Quorū p̄mum peuce. Secū-
 dum naracustoma. Tertium calostoma. Quartū pseudostoma. Nā
 Baryostoma ac deinde Spireostoma quintum uidelicet & sextū lāguī-
 diora sunt cæteris. Septimum uero pigrum ac palustri spetie non ha-
 bet quod anni comparetur. Priora quattuor adeo magna sunt; ut p̄
 longitudinem quadraginta miliū passuū non misceantur equori dul-
 cemque haustū in corrupto detinēt sapore. Per uniuersū pontū fiber
 plurimus; quē alio uocabulo dicunt castorē. Lintris similis est; animal
 morfu p̄otentissimū adeo; ut cū hominē inuadit cōuentū dentiū non
 prius laxet q̄ cōcrepuisse p̄ferit ossa fracta. Testiculi eius appetūt in
 usū medelagē; circo cū urgeri se itelligit; ne captus p̄sit ipse geminos
 suos

suos deuorat. Mittit pontus & gemmas quas patria ponticas dicimus genere diuerso. Quippe alie aurās Alie sāguineas habent stillas & hæ quidē iter sacras habent. Nāq; ostentationi potius q̄ uisi diliguntur. Nō guttis asperse sūt: sed lōgis colorē ductibus liniuntur.

De hippani amne & exampeo fōte Ca. xxii.

Mnis hippanus oritur iter auchetas Scythicoꝝ amniū p̄iceps, purus & haustu saluberrimus usque dum calidū terminis inferatur. Vbi fōs exampeus ī famis est amara scaturigine. Qui exampeus liquido ad mixtus fluori amne uitio suo uertit adeo ut dissimilis sibi in maria condatur. Ita inter gentiū oppiniones fama de Hippanie discordat: qui in principiis eum norunt: p̄dicant: qui in fine experti sunt: non iniuria excreantur.

De Boristene amne & Scythis & naturæ

canum & Smaragdo lapide & cristallo. Ca. xxiii

Pud neuros nascit Boristhene: fluū ī quo pisces egregii saporis & q̄bus ossa nulla sūt nec aliud q̄ Cartilagine tenerrimæ Verē. Neuti ut accepimus æstatis tēporibus ī lupos trāsfigurāt. Deinde exacto spatio qd̄ huic sorti attributū ē ī pristinā faciē r̄uertūt. Populis istis deus Mars ē p̄ simulacris enses colūt hoīes uictimas habēt ossibus adolēt ignes focorē; Gelonii ad hos p̄ximant. De hostiū cutibus & sibi indumēta faciūt; & equis suis tegmina Celoniis Agathyrsi collimitantur cerulo picti colore fucatis ī ceruleū crinibus nec hoc sine differentia nā q̄to q̄s altero p̄stat: tātō p̄p̄siore nota tingit: ut sic iditiū humilitatis minus pingi. Post Antropophagi q̄bus execrādi cibi sūt humana uiscera. Quē morē ip̄ie gētis adiacētū terræ p̄dit tristissima solitudo. quos ob nefariū ritū finitime natiōes metu p̄fuge reliquerūt: & ea causa est q̄ usque ad mare quod thybin uocāt p̄ lōgitudinē eius ore que estiuo orienti obiacet sine homine terra sit: & immēsa deserta quo ad perueniat ad seres chalibes & Dace ī parte Asiathycæ scythiæ crudelitate ab immanissimis nichil descrepāt. At albani ī mora agentes qui posteros se lasonis credi uolūt albo crine nascūtur: canitiē habent auspiciū capilloꝝ Ergo capitis color genti nomen dedit Glauca oculis inest pupilla: ideo nocte plusquā discernūt apud hos populos nati canes feris omnibus obiciunt frangūt tauros: leones perimūt detinēt q̄cqd̄ obiectū est Quibus: ex causis meruerūt etiā animalibus tradī. Legimus petenti indiam, Alexandro rege Albanie duos missos Quorum alter sues sibi & urfos obtatos usque adeo spreuit: ut of

c iiii

fensus de generi p̄da ignauo similis diu accubaret: quem p̄ ignorantia
uelut inertem Alexāder extingui impauit. Alter uero monitu eorum
qui donum p̄secuti erāt leonem missum necauit. Mox uiso elephātō
notabiliter exultans beluam primo fatigauit: Deinde cū summo spe-
ctantiū horrore terræ afflixit: hoc genus canum crescit ad formā am-
plissimam terrificis latratibus ultra leonum rugitus insonās: hæc sūt
de canibus albanis: reliqua communia uniuersis: Dominos equaliter
canes omnes diligunt: sicut exemplis palam factum est. In epiro deni-
que domini percussorē in coetu agnitum latratu canis p̄didit. In soli-
tio interfecto canis ipsius asp̄natus cibum media obuit. Lysmachi re-
gis canis flammis se iniecit accenso domini rogo: & pariter igni absū-
ptus est. Garamantū regem ducenti canes ab exilio reduxerūt proelia
ti aduersus resistentes. Colophonii & castabalenses canibus in bella p̄-
ductis primas acies instruebant Appio Iunio: Publio Sicinio consuli-
bus damnatū dominum canis cum abigi non posset comitatus in car-
cerem mox percussum ululatu prosecutus est. Cumq; ex miseratione
populi Romani potestas ei cibi fieret ad os defuncti escam tulit. Ulti-
mo deiectum in thyberim cadauer adnans sustentare conatus est. Ca-
nes soli nomina sua recognoscunt: itinere meminerunt. In di coitus tē-
pore in saltibus canes feminas religant: ut cum his tygres coeāt. Qua-
rum ex primis conceptis ob nimiam feritatem inutiles partus iudicāt
Itidem secundos tertios educant. Egyptii canes a nilo nunquam nisi
currentes lambitant, dum a corcodillis insidias cauent. Inter Antro-
pophagos in asiatica parte numerantur Essedones: qui & ipsi nefan-
di spolluuntur inter se cibis. Essedonum mos est parentum funera cā-
tibus prosequi: & proximorum corrogatis cetibus cadauera ipsa den-
tibus laniare. pecudumq; carnibus mixta dapes facere: Capitem etiā
assa auro incincta in poculorum tradere miniuerium. Scythotauri p̄
hostiis cedunt aduenas Homades pabula lequuntur. Georgii in euro-
pa siti agros exercent Asiaticæ peride in europa siti neque mirātur alie-
na: neque sua diligunt. Satarche usu auri & argenti damnato in eternū
se a publica auaritia abdicauerunt. Scytarum interiorum habitantium al-
terior ritus est. Specus incolunt: pocula non ut Essedones: sed de ini-
micorum capitibus moliuntur. Amant proelia interemptorum cruo-
rem ex uulneribus ipsis bibunt. Numero cedium honor crescit: qua-
rum ex parte esse apud eos prophanum est. haustu mutui sanguinis
foedus sanciunt. non suo tantum more: sed medorum quoque usurpa-

ta disciplina. Bello denique quod gestum est olympiade nona & quadragesima: anno post illum captum sexcentesimo quarto inter Aduatem Lidum & Astiagem medii Regem hoc pacto firmata: sunt iura pacis. Colchorum urbem discoriadem amphitus & Circius: Aurige castoris & pollucis condiderunt: a quibus hemocorum gens exorta est. Ultra sauromatas in Asia sitos qui Mirridatis latebram prodiderunt & qui originem medis dederunt confines sunt thali his nationibus quas ab oriente contingunt calpii maris fauces. Quae fauces mirum immodum uacuantur himbribus crescunt estibus Hemocorum montes. Araxem monscorum phasindem gignunt. Sed Araxes breuius interuallis ab Eufratis ortu caput tollit: ac deinde in Caspium fertur mare. Arimaspi circa gessolitron positi uniuocula gens est. Ultra hos & ripheum iugum regio est: assiduis obfusa niuibus: quam pterophoron dicunt. Quippe casus cōtinuarum pruinarum quiddam ibi exprimit simile pennarum. Damnata pars mundi & a rerum natura in nubem eterne caliginis merla: ipsis q̄ prorsus aquiloni cōceptaculis rigentissima. Sola terrae non nouit uices temporum: nec de caelo aliud accipit q̄ hyemē sempiternam. In asiatica scythica terre sunt locupletes inhabitabiles tamen: nam cum auro & gemmis affluant griphes tenent uniuersa alites ferocissime & ultra omnem rabiem seuietes. Quoꝝ immanitatem obsistente aduenis accessus difficilis ac rarus est. Quippe uisos discerpunt uelut geniti ad plectendam auaritiæ temeritatem Arimaspicum his dimicant: ut intercipient lapides: quoꝝ non aspernabimur persequi qualitates. Smaragdus hic locus patria ē. quibus tertiam inter lapides dignitatem Theophrastus dedit. Nam licet sint & Egyptii & calcedonii & medici & laconici: p̄cipuus honor est scyticis. Nihil his iacundius: nihil utilius uident oculi. In primis uident ultra aquaticum gramen: ultra amicas herbas. Deinde obtutus fatigatos coloris reficiunt leuitate. Nam uisus quos alterius gemmae fulgor retūderit smaragdū recreant & exacuunt. Nec aliam ob causam placuit ut non sculperentur ne offensum decus imaginum lacunis corrumperentur. quamq̄ qui uersus est difficulter uulneretur. probantur hoc pacto si aspectus. transmutat. Sed cum globosi sūt proxima sibi inficiunt aere percusso: aut cum concaui sunt inspectantiū facies æmulentur si neq̄ umbra neq̄ lucernis neq̄ soli mutantur. Optimos tamē sortiunt situs quibus planities resupina ē & extenta. Inueniunt ethesis flatibus. Tunc enim detecto solo facillime internitent. Nam ethesiae

plurimum harenas mouent. Alii minus nobiles in commissuris saxoꝝ
 uel in metallis ærariis apparent: quos calcosmaragdos nuncupāt: Vi-
 tiosi eorum intrinsecus qualdam sordes habent uel plumbo uel capil-
 lamentis uel etiam sali similes. Lauantur austero mero: sed uiridi pro-
 ficiunt oleo quāuis natura imbuanť. Et cyaneus lapis a scythia est op-
 timus si cerulio coruscabit: cuius gnari in marem & foeminam genus
 diuidunt. Foeminis nitor purus est. Marces punctulis ad gratiam iter
 lucentibus & auratilis puluisculus uariat. Istic est & christallus: quem
 licet pars maior europæ & particula asiæ subministret preciosissimū
 tamen scythia edit. Multus ad pocula destinatur nam fert calorem p̄ce-
 pue quamlibet nihil aliud q̄ frigidum pati possit. Sexangulus inuenit̄
 Qui eligunt purissimum captant. ne quid ruffum neue nubilum: uel
 spumis obsitum arceat p̄scuitatem. Tunc ne duricia iusto propensior
 obnoxium fragilitati magis facit. Putant glaciem coire & in cristallū
 corporari sed frustra. Nam si ita foret nec alabanda asiæ nec cyprus:
 insula hanc materiā p̄crearent: quibus regionibus citatissimus calor
 est. Liuia Augusti ad pondus quingentum quinquaginta librarum in-
 ter capitolina dona christallum dedicauit.

De hyperboreis:

Capit. xxiiii

Abuia erat de hypboreis & rumor irritus si q̄ illinc ad nos usq̄
 fluxerūt temere forent credita. Sed cū p̄batissimi auctores &
 satis uero idonei sententias pares faciāt: nullus falsum reformi-
 det quod de hyperboreis loquimur: Incolūt p̄ne pterophoron quem
 ultra aquilonē accepimus iacere gēs beatissima. Eā asiæ quidā magis q̄
 europæ dederūt. Alii statuūt mediā iter utrūq̄ solē antipodū occiden-
 tē & nostrū renascentē. Quod aspernat ratio tā uasto mari duos orbis
 interfluētē. Sūt igit̄ in europa apud quos mūdi cardines eē credunt. &
 extremos sydeꝝ ambitus semestrē lucē aduersū tantū una die solē: quā
 q̄ existimāt q̄ putāt nō quotidie ibi solē ut nobis sed uernali æquino-
 ctio exoriri antūnali occidere. Ita sex mēlibus infinitū diē: sex aliis cōti-
 nuā eē noctē. De cælo magnā clāmentia auræ spirāt: salubriter nihil
 noxii flatus habēt. Domus sūt nemora uel luci. Indiem uictū arbores
 subministrāt. Discordiā nesciūt. Aegritudine nō inquetant. Ad inocen-
 tiā oibus ægle uotū. Mortē accersūt: & uolūtario iteritu castigāt obeū-
 di tarditatē. Quos saties tenet uitæ epulati delibutiq̄ de rupe nota p̄-
 cipitem

cipitē casū ī mare p̄fundū destināt. Hoc sepulturæ genus optimū arbi-
trant. Aiūt etiā solitos p̄ uirgines p̄batissimas p̄mitias frugū Apollini
delio mīssitare. Verū hæ qm̄ p̄fidia hospitium nō illibatæ reuenissēt de-
uotōis q̄ p̄egre p̄sequebant p̄ōtificum mox ītra fines suos receperūt.

De arympheis tygridibus pantheris parthis: Ca. xxv.

Ltera ī alia gēs ē ad initiū oriētis æstiuū: ubi deficiūt ripheogæ
montiū iugā hypboreis similes: quos dicunt arympheos. Et
ipsi arbustogæ frōdibus gaudēt. Baccas edūt iuxta uiros ac fœ-
minas tedet criniū. Itaq; uterq; sexus comas tōdet. Amāt q̄tē nō amāt
lædere sacri habent: atrectariq; eos etiā a ferocissimis natiōibus nefas
ducit. Quicūq; piculū a suis metuit. si ad arympheos trāsfugerit tutus
ē nelut a sulo tegat. Ultra hos cimerii & gēs amazonū porrecta ad ca-
spiū mare: qđ dilapsū p̄ asiaticæ plagæ terga scythicū irrūpit oceanū:
sed magnis deīde spatiis ītercedētibus hostia oxi fluminis hyrcani ha-
bēt. Gēs siluis aspa: copiosa īmanibus feris: fetaq; tygridibus. Quod
bestiæ genus īsigne macolis notæ: & p̄nicitas memorabile rediderūt
fuluo nitēt: hoc fuluū nigrātibus segmētis niter undatū uarietate ap̄-
me decet pedū motus nescio uelocitas an p̄ uicacia magis adiuuet. Ni-
hil tā longū ē: qđ nō breui penetrēt: nihil adeo añtecedit qđ nō illico
assequant. Ac maxie potētia eaz; p̄bat cū maternis curis incitant: cū
catulogæ īsistunt raptoribus Succedant sibi eq̄tes licet: & astu q̄ta libet
fuga amoliri p̄dā uelit nisi ī p̄sidio maria fuerit frustra ē ausū omne.
Nōtant frequētissime si qm̄ latrones suos asportaris catulis re nauigā-
tes uident ī littore. Irritata rabie sedare p̄cipites uelut p̄pria tarditatē
uolūtaria castigātes ruina quāq; de foetu uniuerso uix unus queat sub-
trahi pantheræ quoq; numerosæ sūt ī hyrcania minutis orbiculis sup-
pictæ ita ut oculatis ex fuluo circulis uel cerulea uel alba distinguatur
tergi supelles. Tradūt odore eaz; & ī contēplatiōe armēta mire affici
atq; ubi eas p̄sentiscāt propato cōueniūt: nec terreri nisi sola oris torui-
tate. Quā ob causam p̄theræ absconditis capitibus quæ corporis re-
liqua sunt spectanda præbent. ut pecuarios greges stupidos in ob-
tutu populentur secura uastatione. Sed hyrcani ut hominibus inten-
tatum nihil: est frequentius eas ueneno q̄ ferro necant: Aconito
carnes illinunt: atque ita per compita spargūt semitaz;. Quas ubi esæ
sunt fauces eaz; lagina obsident. Ideo gramini nomen pardalicem de-

derunt. Sed p̄athere aduersus hoc uirus excrementa humana deuorant: & suo pre ingenio pestē resistunt. Lenta illis uiuacitas: a deo ut eictis interranis mortē diu differant. In his siluestribus & pardi sunt secundum a p̄atheris genus noti satis nec latius exequendi. Quorum ad ulterinis coitibus degenerantur partus leænarum & leones quidem procreantur: sed ignobiles.

Vnde maria mediterranea orientur

q
Vniam ī ponticis rebus fumus non erit omittendum unde mediteranea maria caput tollāt. Existimāt enī quidā si mus istos a gaditano freto nasci. Nec aliam esse originem q̄ inundationem æstuātis oceani: Cuius spiritu per uagante apud aliquot mediterranea littora, sicut ī italiæ pte fieri accessus uel recessus. Qui cōtrarium sentiūt omnē illū fluorem aiūt a pōticis faucibus inū dare idq; fulciūt argumēto nō inani: q̄ æstus e pōto pfluus nūquā reciprocetur

De insulis scythicis & oceano septētrionali & spatiis iter scythas & idos formis hominū ceruis tragelaphys.

i
Nsula apollonitay. lxxx. mili passuū abest abosphoro thra- tio citra histrū sita. Ex qua. M. Luculus Apolinē nobis capitulinū extulit. Ante boristenē Achillis insula est cū æde sacra quā ædē nulla īgredit̄ ales: & quæ forte aduolauerit rapti fuga pperat Oceanum septētrionalē ex ea parte qua a p̄missio amne scythiæ aluit Hecateus amalchiū appellat quod gētis illius lingua significat cōgelatū mare. Philemō a cimbris ad p̄montoriū rubeas mourī maru- sã dicit uocari: hoc est mare mortuū. Ultra rubeas quicquid est corniū nominat mare. Mare aut̄ caspiū ex altero pōti latere ultra massagetas appalleos scythas eē in asiatica plaga dulce hōustu sicut. Alexādro magno pbatū est. Moxque Pōpeio magno q̄ bello mitridatico sicut cō- milito eius Varro tradit ip̄is haustibus periclitari fidē uoluit Id eueni- ropdūt enuero fluminū quorū tāta copia ibi cōfluit ut naturā maris uertāt. Nō omiserī q̄ p̄ idē tempus eidē magno licuit ex india diebus octo a bactris usq; daleriō flumē qd̄ influit oxū amnē puenire. Deinde mare caspiū: Inde p̄ caspiū ad cyri amnis penetrare fluētū: q̄ hiberiæ & armenie fines iterluit. Itaque a cyro diebus nō amplius q̄nque itinere tereno subuectis nauibus ad alueū fasidis pertendit per cuius excursus in pontum usque uenientes indiam liquido probatum est inuehi posse

posse. Aucto est Xenorphon Lampſacenus a littore ſcytharū inſulam albaciam petentibus triduo nauigari eius magnitudinem immenſam & pene ſimilē continenti. Nec lōge ócenas ſeparari: quas quí habitant uiuunt ouis auium marinarum & auenis uulgo naſcentibus. Perinde alias prope conſtitutas æque inſulas quarum hippopodas indigenæ humana uſq; ad ueſtigium forma in equinos pedes deſinunt. Eſſe inſulas & phaneſiorum gentē quorū aures in effuſā adeo magnitudinē dilatent: ut reliqua uiſcerum illis cōtegant. Nec adminiculum aliud ſit q̄ ut membra membranis aurium ueſtiant. Anteq̄ digrediamur ab ſcythia religio eſt non præterire quæ nā peculiareſ ibi ſint feræ ſcythicæ. Cerui plurimi in hac terra. Igitur ceruos perſequemur: Mares generiſ huiuſce cū ſtatutū tempus uenerē incitauit ſæuiunt rabie libidiniſ effe rati. Fœminæ licet prius conſeratur: non cōcipiunt ante arcturi ſyduſ. Nec qualibet partuſ ſuos educant teneroſ ſtudioſe occullunt: & abſcōditoſ inter profunda fruticum uel hærbarum pedum uerbere caſtigāt ad latēdum. Cū maturuerūt ad fugā robur: exercitiſ docent curſuſ: & aſſueſcant ſalire per abrupta. Acceptiſ canū latratibuſ ſecundū uētoſ uiaſ dirigunt ut odor cum ipſiſ recedat. Mirant ſibilum fiſtularum: re ctis auribuſ acutiſſime audiunt. ſummiſſiſ nihil. Stupent umnia: propte rea faciliuſ obuiuſ ſe præbent ſagittantibuſ. Si maria tranant: non aſpectu petunt littora ſed olfatu. Infirmoſ ponunt in ultimo: & laſſoꝝ capita clunibuſ per uiceſ ſuſtinēt. E cornibuſ quōd dextrū fuerit effi caciuſ eſt ad medelā. Si fugā angueſ geſtias: utꝝ ueliſ uraſ. Quæ uſtri na præterea nidore uitium aperit ac detegit: ſi cui ineſt morbuſ comi tialiſ. pro ætate ramuloſ augēt. Id incremētum in ſex annoſ perſeue rat. Deincepſ numeroſiora non poſſūt fieri cornuā: poſſunt craſſio ra. Quæ quidē caſtratiſ nunq̄ creſcunt: nec tamē decidunt. Denteſ in dicant ſeneſtutē: cum aut pauci inueniuntur aut nulli. ſerpēteſ hauriunt & ſpiritu narium extrahunt de latebris cauernarum. Diptamum ipſi prodiderūt. dū eo paſti excutiūt accepta tæla. Hærbam quoque quā: cinarem uocāt contra noxia edunt gramina. Aduerſuſ uenena mirifi cum eſt hinnuli corculum occiſi in matris ſuæ utero. Patuit eoſ nun quā febreſcere. Quam ob cauſā cōſecta ex medullis eoꝝ ungeta ſedāt caloreſ hominū lāguentiū. Legimur plurimoſ matutiniſ diebuſ cerui nam carnem deguſtare ſolitoſ ſine febribuſ lōgæuoſ fuiſſe. qd' demū pderiſ ſi uno uulnere fuerit iterēpti. Ad dignoſcēdā uiuacitatē Alexā der magnuſ torq̄ſ plurimiſ ceruiſ inexit. Qui poſt annū cēteſimum

capti. necdum senii iditium præferebant. Eadem pene specie sunt quos
tragelaphos dicunt. Sed non alibi quam circa fassidem apparent tantumque
illi uillosos habent armos & menta promissis hirta barbis

De germania & eius fontibus de uris Ca. xxviii.
& alce & succino & ceraunio albo.

¶ Ons succinus ipse ingens nec ripheis minor collibus initium
germaniae facit. Hunc ingynones tenentia quibus primis post
scythas nomen germanicum consurgit. Diues uero terra fre
quens populis numerosis & immanibus. Extenditur inter hyrcinium
saltum & rupes sarmatarum. Vbi incipit danubio: ubi desinit rheno
perfunditur. De internis eius partibus alba guthalus insula amnes al
tissimi praecipitant in oceanum. Saltus hyrcineus amnes gignit. qua
rum pennae per obscurum emicant & interlucent: quis obtenta nox
denset tenebras. Vnde homines loci illius plerumque nocturnos excursus
sic destinant ut illis utatur ad praesidium itineris dirigendi praeractisque
per opaca callium pennis rationem viae moderantur inditio pluma
rum refulgentium. In hoc tractu sane & in omni septentrionis plaga ui
fontes frequentissimi: qui boues feris similes setosi colla: iubis horridi:
Ultra tauros pernitate uigentes: capti assuescere manu nequeunt. Sunt
& uri: quos imperitum uulgus uocat bubalos. cum bubali pene ad cer
uinam facie in africa procreantur. Istis porro quos uros dicimus tau
rina cornua in tantum modum protenduntur ut dempta ob insignem
capacitatem inter regias mensas potuum gerula fiant. Est & alces mu
lis comparanda: adeo propenso labro superiore ut nisi recedens in po
steriora uestigia pasci non queas. Gangauia insula e regione germa
niae mittit animal quale alces. sed cuius suffragines ut elephantis flecti
nequeunt: propterea non cubat cum dormiendum est. Tamen somno
lentam arbor sustinet quae prope casura secatur. Vt fera dum assuetis
falcimentis innititur faciat ruinam. Ita capitur. Alioquin difficile est
eam manu capi. Nam in illo rigore poplitum incomprehensibili fuga
pollet. De germanicis insulis Gangauia maxima est. Sed nihil in ea
magnum praeter ipsam. Nam Glesaria dat cristallum. Dat & suc
cinum. Quia succinum Germani gentiliter uocant glesum. Qualitas
materiae istius summatim antea. Germanico autem Caesare omnes ger
manie oras scrutante comperta arbor est pieni generis: Cuius media
le autumnii tempore succino lachrymat: Succum esse arboris de signi
ficatione nominis capellas pinum uero unde sit genitum si uisueris ipsius:
lucii

succi odor indicabit precium opere est ire longius ne padanæ: siluæ credatur lapidē fleuisse hanc speciem in illyricū barbari intulerunt. Quæ cū per pannonica cōmertia usu ad transpadanos homines foret delata. Quod ibi primū nostri uiderant. Ibi etiā natam putauerunt. Mune re Neronis principis apparatus omnis absq; succino inornatus ē: nec difficulter cum per idem tempus tredecim milia librarum rex germaniæ dono ei miserit. Rude primum nascitur & corticosum: deinde in coctum adipe lactentis suis expolitur ad quem uidemus nitore pro facie habet nomen amelleū dicit & falernū utrumq; de similitudine aut uini aut utiq; mellis. In aperto est q; rapiat folia: q; trahat paleas: q; uerō medeatur multis uitalium incōmodis medentiū docuit disciplina. Et india habet succinū: sed germania plurimū optimūq; quoniā ad insulā glesariā repitur: ut iā superius dictū. nā in germaniæ cōtinentibus gallica reperit: quā gēnā arabicis antepōnūt. Vincit. n. gratia Arabes quidē dicūt eā nō alibi reperiri q̄ in nidis auium quā melancories uocant. Quod nullus recipit: cum apud germaniæ populos quāuis rara infaxis tantū appareat. Honore & precio ad smaragdos uiret pallidū nihil iucundus aurum decet. Cerauniorum porro genera diuersa sunt Germanicum candidū est splendet tamē cerulo: & si sub diuo habeas fulgorem rapit syderum.

Ca. xxix

De gallis m̄alia & oleō medico.

Alliæ inter rhenū & pireneū. Itē iter oceanū & mōtes geben
 g nam ac liren porrigunt foelices p̄pinguibus glebis ac cōmo
 dæ puētibus fructuariis plære q; cōsitæ uitibus & arbustis
 Oia ad usū animatiū foetu beatissima. Rigue aquis fluminum & fōti
 um. Sed fontaneis interdū sacris ac uaporatibus. Infamatur ueneni p
 iculor. tui icolag; q; uti aiūt ueri enī periculū nō ad me recipio detesta
 bili sacroq; ritu nō ad honorē sed potius ad iuriā religiōis humanis
 litā: hostis. Ex isto sinu quoquo orbe uelis exeas i hispaneas & i itali
 am terra mariq; i africam mari tātū. Si thracia sit petēda excipit ager
 creticus optimus fūgibus & ferax: brigantino lacu nobilis. Inde no
 ricus frigidus & partius fructuosus qua subducit a iugis alpiū admo
 dū lætus. Da hīc pannonia uiro forti & solo plano læta atq; uber. Ora
 uo sauo iclitis annibus circūflua mox meliæ quas maiores nostri iu
 re. Cereris horreū nominabāt. In quæ pte quæ pontica est apparet
 hærbæ: quacū ificit oleū quod uocant medicū. Hoc ad incendiū exci
 tatū si obruere aq; gestias ardet magis nec alio sopit q̄ iactu pulueris.

oleū q; dicitur
medicū.

De britaniâ & insulis gallici oceani.

Ca: xxx.

Inis erat orbis ora gallici littoris nisi britaniainsula qualibet
F amplitudine nomen pene orbis alterius mereretur. Octingē
tis enim & amplius milibus passuum longa porigitur ita: ut eam in
calidonicum usque angulum metiamur. In quo recessu. Vlixem calit
doniæ appusum manifestat ara græci: litteris scripta uotum multis
insulis nec ignobilibus circundatur. Quarum hibernia ei proximat
magnitudine in humana est ritu incolarum aspero. Alias ita pabulo
sa ut pecuaria ibi nisi interdum æstate a pastibus arceantur in pericu
lum agat facies. Illic nullus anguis: Auis rara: Gens inhospita & belli
cola: Sanguinem iteremptorem hausto prius uictores uultus suos ob
liniunt: Fas atque nefas eodem animo ducunt. Puerpera si quãdo ma
rem edidit primos cibos gladio imponit mariti inq; so paruuli sum
mo mucrone auspiciam alimentorum leuiter infert: & gentilibus uo
tis optat non aliter qui in bello & inter arma mortem oppetat. Qui
student cultu. dentibus marinantium beluarum insigniunt ensium ca
pulos. Candicant enim ad eburneam claritatem. Nam præcipua uiris
gloria est in tæla. Apis nusquam aduectum inde puluerem seu lapillos si
quis sparserit inter aluearia examina fauos deserunt. Mare quod inter
hanc & britaniã interluit undosum inquietumq; toto in anno. Non nisi æstiuis
pauculis diebus est nauigabile. Nauigant aut uimineis alueis: quos cir
cudant ambitione tergoq; bubulorum. Quantocumq; tempore cursus te
nebit nauigantem esois abstinent. freti latitudinem in centum uiginti milia
passuum diffundi. Qui fidem ad uerè rationati sunt æstimarunt. Syllurã
quoq; insulam ab ora quã gēs britanea dum nunc tenet turbidum fretum
distinguit. Cuius homines etiã nunc custodiunt morem uetustum nudis
nas ac nummum refutant: Dant res & accipiunt. Mutationibus necessa
ria potius q̃ precii parant. Deos percolunt Scientiã futuroq; pariter
uiru ac foemina ostentat. Attanatis isula alluit frero gallico a britaniã
cõtinente æstuario tenui separata frumentariis campis foelix & gleba
uberi. Nec tantum sibi soli: uerum & alis salubris locis. Nam cum ip
sa nullo serpatur angue asportata inde terra quoquo gentium iuecta
sit angues necat. Multæ & aliæ circum britaniã insulæ: e quibus thile ul
ma. In qua æstiuo solstitio sole de cancri sydere faciente transitum nox
pene nulla. Brumali solstitio perinde nullus dies. Ultra thilem accepi
mus pigrum esse & concretum mare. Nullus ut ortus iuctus sit occasus.

A cali

Acalidonie p̄ montorio thilen petētibus bidui nauigatio ē. Inde exci-
piūt ebrides īsulæ quinq; numero: quaz̄ īcolæ nesciūt fruges. piscibus
tantū & lacte uiuūt. Rex unus ē uniuersis. Nā quotquot sūt oēs angu-
sta īterluuie diuidunt. Rex nihil suū hēt: oīa uniuersoz̄. Ad æqtatē cer-
tis legibus stringit. Ac ne auaritia diuertat a uero discit paupertate iusti-
tiā: utpote cui nihil sit rei familiaris. Veḡ alit̄ e publico. Nulla illi dat̄
fœmina pp̄ria: sed p̄ uicissitudīes in quācunq; cōmotus sit ulurariā sū-
mit. Vñ ei nec notū nec spes cōcedit̄ liberoz̄. Secundā a cōtinēti statio-
nem euntibus orca des p̄bent. Sed orcade ab ebudibus porro sūt septē
diez̄ totidēq; noctiū cursu. Numero tres uacāt homīe nō habēt siluas
tantū uinceis hær̄bis in horrescūt. Cætera eaz̄ nudæ harenæ & rupes
tenēt. Ab arcadibus thilen usq; quīq; diez̄ ac noctiū nauigatio ē. Sed
thile larga & diutina: p̄noma copiosa ē. Qui illic habitāt p̄ncipio ue-
ris īter pecudes pabulis uiuūt deīde lacte ī hyeme cōsp̄ergūt arborum
fructus. Utunt̄ fœminis uulgo. Certū matrimonium nullis. Circuitus
britaniæ q̄drigies octies septuagita quīq; milia passuū sūt. In quo spa-
tio magna ibi & multa flumina sūt: Fōtes calidi: opiparo exculpi ap-
paratus ad usus mortaliū. Quibus fontibus p̄sul ē Mineruæ numē In
cuius æde p̄petuī ignes nūquā cassescūt in fauillas: sed ubi ignis tabuit
uertit̄ in globos saxeos. Præterea ut taceā metalloz̄ largā uariāq; coi-
piā q̄bus britaniæ solū undiq; generē pollet uenis locupletibus. Gaga-
tes hic plurimus optimusq; lapis. Si decorē regras nigro gēmens. Si q̄-
litate: nullius fere pōderis. Si naturā: aqua ardet. oleo restinguit. Si po-
testatē: attritu calefactus applicita detinet æque ut succinū. Regionē
partim tenēt barbari: q̄bus p̄ artifices plagaz̄ figuras iā inde a pueris
uariæ animalīū effugies īcorporant̄: inscriptisq; uisceribus hoīs incre-
mēto figmētis notæ crescūt. Neq; quicquā magnæ patiētiae loco nati-
ones fere ducūt: q̄ ut p̄ memores cicatrices plurimū fuci artus bibant.

De hispania gaditano freto

Capi. xxxi.

mediterraneo mari & oceano

Euersus ad continentē res hispaniēses uocant. Terraz̄ plaga
cōparāda: optimis nullis posthabēda frugum copia siue soli
ubere: siue uineaz̄ prouentus respicere siue arborarios uelis.
Oium materia affluit q̄cunq; aut p̄cio cara ē: aut usu necessaria. Argen-
tū uel auz̄ si regras hēt. Ferraris nunquā deficit. nec cedit uibus: uincit
oleas: diuidua ē p̄ uintiis tribus. Secūdo punico bello nostra facta: &
nil in ea ociosū. nihil sterile. Quicqd cuiuscūq; modi negat messem: ui-

d

get pabulis etiã q̄ arida sunt ac sterilia. Rudentũ materiẽ nauticis subministrant. Nõ coquũt ibi sales sed effodiũt. Depurgãt i miniũ i telas pulueris fugãt uellera ut ad roborẽ merũ deputet Coci uenenũ. In lusitania p̄ montoriũ est qd̄ artabrũ alii alii olisiponense dicũt. Hoc cælum terras & maria distinguit Hispaniã latus finit cælũ & maria hoc mō diuidit q̄ a circuitu eius incipiunt oceanus gallicus & fõs septẽtrionalis oceão atlãtico & occasu terminatis. Ibi oppidũ olisipone ab ulyxe cõditum. Ibi tagus flumen. Tagũ ob harenas auriferas cæteris amnibus p̄tulerunt. In p̄ximis olisiponis æque lasciuunt mira foecũditatẽ. Nã spirante saponio uento concipiunt: & sitientes uiro auragẽ spiritu maritant. Hiberus amnis toti hispaniã nomen dedit. Betis prouintia: uterq; nobilis. Carthaginẽ apd̄ hiberos q̄ mox colonia facta ẽ poeni cõdiderunt. Tarracõnẽ Scipiones: ideo ẽ caput prouintia: tarracõnensis Lusitanũ littus pollet gemma ceraunio plurimũ: qd̄ etiã idicis p̄ferũt. Huius ceraunii color est Epiropo q̄litas igni p̄batur. Quẽ si sine detrimento sui p̄ferat aduersus uim fulguris credit opitulari. Garsiterides insulã pectant aduersũ celtiberiã latus: plumbi fertiles. Et tres sortu: nata: e q̄bus solũ uocabulũ signãdum fuit. Ebulus e balearibus quã a diano abest septingenta stadia serpentẽ nõ habet: utpote cuius terra serpentes fuget. Colubraria quã lucronem uersus est foeta est auguribus bocchoris. regnum baleares fuerũt usq; ad euerсионẽ phrygũ. cuniculis animalibus quondã copiosa. In capite beticã ubi extremus est noti orbis terminus insula a continenti septingentis pedibus separãt. Quam tyrii a rubro profecti mari erythẽam: poeni lingua sua gadir septem nominauerunt. In hac Gerionẽ æuum agitauisse plurimis monumentis probat. Tamen si quidam putent. Herculem boues ex alia insula adduxisse q̄ lusitaniã contuet. Sed gaditanũ fretũ a gadibus dictum: atlãticus æstus i nostrũ mare discudio orbis immittit. Nã oceanus quẽ græci sic nominãt a celeritate ab occasu solis irrupens leuolãtere europã radit. Africã dextro. Scissisq; calpe & ab inna montibus quos dicũt colũnas Herculis iter mauros fundit & hispaniã. Ac freto isti cuius xv. milia passuũ efficit longitudo: latitudo uix septẽ. Quodã hostio aperit limẽ interni æquoris mixtus miditerraneis sinibus quos ad usq; orientẽ p̄pellit horũ q̄ hispanias profũdit hipericus fert & balearicus: qui narbonẽsẽ prouintia gallicus. Mox ligusticus: ab eo ad siciliã thuscus: quẽ græci iontũ uel tyrrhenũ. itali inferũ uocãt. A sicilia cretã usq; siculus: Inde creticus q̄ i pãphiliã & ægyptiũ protẽdit mare.

Quã

Quæ aquarum moles torto in septentrionem prius latere anfractibus magnis iuxta græcias & illyricum per hellespontum in augustias stringitur p̄pontidis q̄ p̄pōtidis europam asiāq; discriminans ad meotidem puenit. Causas nominum non uniformis dedit ratio. Asiaticum & phœnicum a prouintiis dictum ab insulis carpatum ægeum icareum balearicum cyprium Agentibus ausonium: dalmaticum: ligusticum: thuscum. Ab oppidis adriaticum: argolicum: corinthium: cyrium. A casibus hominum mysticum uel hellesponticum. A memoria regis ionium. A bouis transitu: uel langustis etiā meatibus bouum puis bosphorus. A moribus accolæ euxinus axinus antea appellatus. Ab ordine fluenti p̄pōtis. Aegyptium pelagus asiæ dat. gallicum europæ: africū libyæ: his ut quæq; proxia sunt uenerunt in partem partiū: hæc in gremiis terrarum. Oras autem extimas oceanus amplectitur: quæ a littoribus suis arabicus persicus indicus eous syricus hircanus caspius scythicus germanicus gallicus atlanticus libycus ægyptius dicitur. Cuius accessus incrementa circa littora india uehementissime prouent maximosq; ibi exitus faciunt. Siue quod sulphur altius substolat ut calor: seu quod in ea parte orbis & fontium & fluminum copia sit effusior. Dubitatur etiā nunc quibus ex causis intumescat oceanus. uel quatenus cum superfluous sibi fuerit: rursus in se residat. Nec in obscuro est plura per ingenii differentium potius quam pro ueritatis fide expressa. Sed omnia anticipati concurrentium questione has opiniones probatissimas inuenimus: Phisici autem autumant mundum animal esse eumq; ex uariis elementorum corporibus conglobatum: moueri spiritu: regi mente. Quæ utraq; diffusa per membra omnia æternæ molis uigorem exercent. Sicut ergo in corporibus nostris commertia sunt specialia: ita in profundis oceani nares quasdam mundi constituta per quas emissi anhelitus uel reducti modo inflent maria modo reuocent. At hi qui syderum sequuntur disciplinam contendunt meatus istos commoueri lunæ cursibus adeo ut sic uicissitudines inter manes aquarum & plenitudinē respiciant ad auctus eius uel defectiones. Neque eodem semper tempore sed prout illa aut mergatur aut surgat uariant se alternantes recursus.

De libya & hortis hesperidum & achante monte.

Ca. xxxii.

d Hispania excursus in libyam. Nam bellone progressus quod beticæ oppidum est. Ultra interiacens fretum tria & triginta milia passuum tangit. Excipit mauritaniam: quæ nuue

d ii

colonia: & cuius p̄mus auctor Antheus fuit. Porro q̄a in illo ambitu
ægyptiū finit̄ pelagus & lybicū incipit: placuit ut africā libyam dicere
mus: Quidā t̄n libyam a libye Epaphi filia: africā ab Afro libys Hercu
lis filio potius dictā receperunt. Lx quoq; colonia in eodem tractu cō
stituta est ubi Anthei regia q̄ implicandis explicandisq; nexibus humi
melius sciēs uelut genitū matre terra ibidē ab Hercule extinctus ē. De
hortis hesperidum: & puigili dracone ne famæ licentia uulneret̄ fides
ratio hæc est sinuoso meatu æstuariū e mari fert̄ adeo flexuosis lateri
bus tortuosū ut uisentibus procul lapsus angueos facta uertigine mē
tiatur. Itaque qđ ortos appellauere circundat. Vñ pomor̄ custodem
interptantes struxerūt iter ad mendaciū fabulādi. Sed hæc insula infi
nuata sinibus aluei recurrentis in quibusdā æquoris spiris p̄ter arbo
res oleastri similes & aram sacram Herculi aliud nihil præfert quod
ppaget uetustatis memoriā. Ver̄ ultra frutices aureos & metalla fron
dentia illud magis mix̄ q̄ solum inferiore loco licet libra depressius
nunquam accessus freti superlabit̄. Sed obstaculo naturalia repaguli
in ipsis marginibus hæret unda: & int̄imis orarum superciliis sponte
fluctus ī gyrum resistunt. Ita spectando loci īgenio nimirum planities
manet sicca: q̄uis prona supueniant æquora. Oppidum imminet sale
fluminī ab hoc p̄ rutulorum gentem iter est in atlanticas solitudines.
Atlans mons e media harenar̄ cōsurgit̄ uastitate & e ductus in uiciniā
lunaris circuli. Ultra nubila caput condit. Qua ad oceanū extenditur
cui a se nomen dedit Manat fontibus: memoribus īhorrescit: rupibus
asperatur: squalet ieiunio humo nuda nec hærbida. Qua africam con
tra auersus est opimus nascentibus spote frugibus arboribus p̄ceris
opacissimus. Quar̄ odor grauis: comæ cupressis similes. Vestiuntur
lanugine sericus uelleribus nihilo uiliore. In eo latere & hærbæ eufor
bia copiosa: cuius succus ad multiplex profuit præsidium sanitatis. ad
oculariāq; præcipue claritatē: nec mediocriter ppellit uim nenenorū.
Vertex sup̄ niualis. Saltus eius quadrupedes ac serpentes fere & cū his
elephāti occupauerūt Silet per diē uniuersus: nec sine horro re secre
tus est: Lucet nocturnis ignibus: choris egyptanū undiq; personat̄. Au
diunt̄ & cātus tybiar̄. & tinnitus cinbalor̄ p̄ oram maritimam Alixa
abest qnq; & ducentis mil. pas. Lixa a gaditanō freto cētum q̄ndecim
milibus: habitatus ante ut īdicat loci facies: quōdam cultu exercitata
in q̄ usq; adhuc uitis & palmæ extāt uestigia. Apex Perseo & Hercule
p̄uius. cæteris inaccessus. ita fidē arar̄ īscriptio palā facit. Qua spectat
occasum

occasum iter ipsum & flumen anatum per quadrigenta sex milia Paulum infames bestiis silvæ obsidenti. Amnes circa eum non tacendi. Qui licet separentur intervallis amplioribus transierunt: Tamen in quoddam atlantici motus ministerium ad sana marino haustu babotum crocodillis hippopodamis refertum. Ultraque adhuc amnis quæ atro colore exit per itimas & exustas solitudines: quæ torrente perpetuo & sole nimio plus quam ignito nunquam ab æstu uideatur. Hæc de atlante quæ mauri adderim noiant & Hannonis punici libri & nostri annales prodiderunt. Iuba etiam. Ptolæmei filius quæ utriusque mauritanie regno potitus est. Suetonius quoque paulinus summam huic cognitioni imposuit manum qui ultra atlantem primus & pene solus romana signa circumtulit.

Cap. xxxiii.

De mauritania & elephantis

Prouintiis mauritanis tingitana quæ solstitiali plagæ obuia est: quæque porrigit ad iterum mare exurgit montibus septem quæ similitudine frons appellati freto iminent. Hi motus elephantis frequentissimi sunt. Monent a principio hoc animantium genus discere. Igitur elephantis iuxta sensum humanum intellectum habent: memoria pollent: syderum seruant disciplinam: luna nitescente gregatim anhelant petunt. Mox aspersi liquore motibus solis exortus quibus possunt salutat. Deinde in saltus reuertuntur. Duo eorum genera sunt. Nobiliores indicat magnitudo: minores nothos dicunt. Cadore dentium intelligitur iuuenta. Quorum alter semper in ministerio est: alteri parcat ne hebetatus assiduo repercussu minus uigeat. Si fuerit dimicandum cum uenatu premunt: pariter confligunt utrosque ut ebore danato non regrantur. Hant. n. sibi causam esse periculi sentiunt. Oberrant agminatim. Natum maxime ducit agmen. Aetate proximus cogit sequentes. Flumen transituri minimos ante mittunt: ne maioris ingressu alueum atterat: & profundos depressis uadis gurgites faciat. Venerunt ante annos decem foeminae: ante quinque mares nesciunt. Biennio coeunt. Quibus nec amplius in anno diebus. Non prius ad gregarium numerum reuersuri quam uiuis aquis abluant propter foeminas nunquam dimicant nulla enim mouerunt adulteria. Inest illis clementiae bonum. Quippe si per desertum uagabundum hominem forte uiderint: ductus usque ad notas uias prebent. Vel si confertis pecoribus occurrerint: itinera sibi blanda & placida manu faciunt: ne quod obuium animal iterum. At conflictu fortuito si quum pugnatur non mediocrem habent curam sauiorum. Nam fessos uulneratosque in medium recipient. Cum captiuitate uenerint in manus hominum mansuescunt hausto or

d iii

dei succo. Maria trāsmeaturi naues nō p̄us subeunt q̄ de reditu illis sa-
 cramentū luat. Indicos elephātos mauritani timet & q̄si paruitatis suae
 cōscii asp̄nāt ab his uideri. Nō ānis decē ut uulgus: sed biēnio ut Aristo
 diffinit utero grauescūt. Nec āplius q̄ semel giginūt: nec plures q̄ singu-
 los uiuunt in ānos trecētos. Impatiētissimi frigoris. Trūcos edūt: lapī
 des hauriūt: gratissimas ī cibatu palmas habēt. Odorē muris uel maxie
 fugiūt: babula etiā q̄ a musculis cōtacta sunt recusāt. Si qs casu chame-
 leontē deuorauerit uermē elephātis ueneficū oleastro sūpto pesti me-
 det. Durissimū dorso tergū ē uentre mollius. Setae hirsutiae nullae. In-
 ter hos & dracones iugis discordia. Deniq; insidia hoc astu p̄parant.
 Serpētes p̄pter semitas delitescūt p̄ q̄s elephāti assuetis callibus euagā-
 tur. atq; ita p̄termisissis p̄oribus postremos adoriunt: ne q̄ antecesserint
 ualeāt ultimis opitulari, ac primū pedes, nodis illigāt: ut laq̄atis cruri-
 bus īpediāt gradiēdi facultatē. Nā elephāti nisi p̄uenti hac spirage mo-
 ra uel arboribus se uel saxis applicāt: ut nisu ac p̄odere nitibūdo attri-
 tos necēt angues. Dimicatōis p̄cipua cā ē q̄ elephātis ut aiūt frigidior
 in est sāguis & ob id a draconibus auidissimo torrēte captant aestu. De-
 niq; nūq̄ iuadūt nisi potu grauatus ut uenis p̄pensius irrigatis maiorē
 sūmat de opp̄ssis facietatē. Nec aliud magis q̄ oculos detūt: quos solo
 ex pugnabiles sciūt. Vel īteriora auriū qa is tantū locus defēdi nō pōt
 p̄muscide: Itaq; cū ebiberint sanguinē dū ruunt beluae dracones obru-
 unt. Sicutrinq; fusus cruor terrā ibuit fitq; pigmentū qcqd soli tinxe-
 rit qd cinaberim uocāt. Elephātes italia āno urbis cōditae quadrigēte-
 simo septuagesimo secūdo in lucāis primū bello epiratico uidit: & bo-
 ues lucanus iñ dixit. Cæsariēsi colōiae cæsaria iest a Diuo Claudio de-
 ducta: Bochi p̄us regia: postmodū subae īdulgētia po. ro. dono datae
 Inest & oppidū liga: qd habitaculū Siphaci fuit. Nec ab icosio tacitis
 recedamus. Hercule. n. illac transeūtē xx. qa comitatu eius desiuerant
 locū deligūt iaciūt moenia. Ac ne qs īposito a se nomie priuat in glo-
 riaretur de cōdentium numero urbi nomen datum.

De numida & de ur̄lis in ea

Ca. xxxiiii

Vod ē a fluie ansica numidiāe dat huius incolae q̄ diu errarunt
 q̄ pabulatiōibus uagabūdis nomades dei sūt. urbes in ea q̄ plu-
 rime nobiles sed circa eminet. Denichulli purpurario fuco ty-
 ris uelleribus cōpata. Oīs hāc regio finibus in zeugitanū limitē desi-
 nit Quapte siluestris ē feras educat: q̄ iugis ardua equos alit. eximio ē
 marmore p̄dicat numidici ur̄li forma cæteris p̄stant rabie dūtaxat &
 uillis

uillis pfūdioribus. Nā genitura par ē quoquo loco editis eāptinus di-
xero. Coeūt nō itidē quo quadrupedes aliā: sed apti amplexibus mu-
tuis uelut humanis cōiugationibus copulāt. Desideriū ueneris hyemis
suscitat: secreti honore reuerent mares grauidas & in hisdē licet foueif
Partitis tñ per scrobes secubationibus diuidunt. Lucinae illis pperatus
tēpus est: qppe uterq; trigelimus dies liberat: unde euenit ut p̄cipitata
fēcūditas informes creet partus. Carnes pauxillulas edūt. qbus color
cādīdus. oculi nulli: & de festina imaturitate: tātum rudis sanies exce-
ptis unguium limamētis. Has lābendo sensim figurāt: & interdū ad pe-
ctoratas fouēt: ut assiduo incubatu calefacte animalē trahāt spiritū. In-
terea cibus nullus. Sane diebus primis. xiiii matres in somnū ita cōci-
dunt: ut nec uulneribus excitari queāt. Enixe quaternis latēt mēfibus.
Mox egressae in diē libere tantā patiunt insolentiā lucis: ut putes obsi-
tas cecitate. Inualidū ursis caput. Vis maxima in brachijs & lūbis. Vñ
interdū positis pedibus insistūt. Insidiant aluearibus apū maxime fa-
uos appetūt. Nec auidius aliud q̄ mella captant. Cū gustauere mādra-
gorae mala moriunt: sed eunt obuiā ne malū iperniciē cōnualescat: &
fornicas deuorāt ad recuperandā sanitatē. Si qñ tauros adoriant sciūt
qbus potissimū partibus immorentur. nec aliud q̄ cornua aut nares
petunt. Cornua ut pondere defatigent nares. ut acrior dolor sit in lo-
co teneri ore. M. Messala consule. L. Domitius Enobarbus curulis edi-
lis ursof numidicos centū: & totidē aethiopas uenatores in circo roma-
no edidit. Idq; spectaculū inter memorabiles titulos annotatur

De aphyrica cyrenaica leonibus hiena hienio lapide serpētibus
onaggris heliotropio gēma psillis basilisco simiis Ca. xxxv
Mnis africa a zeugitano pede icipit p̄mōtorio Apollinis sardi-
niae cōtrouersa p̄mōtorio Mercurii p̄cedēs in frōtē sicanā p̄in-
de extēta ī duas p̄minētias. Quae altera p̄mōtorium cādīdū d̄r:
altera q̄ ē in cirenaica regiōe sucintē uocāt. ea p̄ sinū creticū opposita
cretae insulae cōtra tenax laconiae excurrit harenis Cathapat mō aegy-
pto insinuata: cui p̄ximi cirenēses extēdit iter duas syrtes q̄s inaccessas
uadosū ac reciprocū mare efficit. Cuius tali defectus uel incrementa haud
p̄mtum ē dephendē. ita in certis motibus nūc in breuia rescindit dor-
suosa: nūc aestibus inūdant ingetis. Vt Varro auctor ē p̄ flabilē ibi ter-
ram uētis penetrātibus subitā uim spiritus citissime aut remouere ma-
ria aut resorbere. Oīs haec plaga ab aethiopia & terminis asiae tigris flu-
mine qui nilum parit ab hispania freto scinditur latere quo ad meri-
d iiii

diē uergit fōtiū inopsest & in famis siti. Altrinsecul quā septentrionē patitur aquagē larga in agro bizanceno qui patet passuum uel ampli us ducētis milibus glebis ila præpinguibus ut iacta ibi semina cum incremento centesimæ frugis renascantur. Externos in ea plurimos conuētasse argumētū de urbibus & locis dabimus. Boron promontoriū quod aquilonē credit græci aduenæ sic uocauerunt hypponē thegiū postea dictū. Itē hipponē alteræ de interfluēte freto diarthū nūcupatū Nobilissima oppida eqtes græci cōdiderūt. clypeā ciuitatē siculi extruunt & aspida primū noīant. ueñriā etiā i qua Veñris ericinæ religiōe trāstulerūt. Athei tripoli lingua sua signāt de triū urbiū numētō. i. fabrate leptis Magne e Philenis fribus ad laudis cupidinē graiū uocam datū hadrimēto atq; carthagini anctor ē a tyropopulus. Sed quæ super cartagine ueraces libri pdiderūt hoc loco reddā Urbē istā ut Cato in orōne senatoria autumat cū rex lapō rex in libya potiretur. Elissa mulier extruxit domo foenix & carthadā dixitq; p̄ punico or̄ exprimit nouā ciuitatē. mox sermoñ uerso in uerbis punicū & hæc Elissa & illa carthago dcā ē **Quæ** post ānos septigētos triginta septē excidit q̄ fuerat extructa. Deide a C. Cracco colōiis italicis data; & iunonia ab eo dicta; aliquātis per ignobilis humili & lāguīdo statu. Demumū iclaritate secūdæ cartaginis iteriectis centū & duobus ānis. M. Antonio P. Dolobella cōsulibus enituit; alteræ post urbē romā terragē decus. Verū ut ad affricā redeā ipsa suo cigit angulo Interna eius plurimæ qdē bestiaē sed p̄cipaliter leones tenēt: Qui ut aristotiles p̄bet soli ex eo genere quod dētatū uocāt uidēt protinus atq; nascunt. Hoc trifariū genus scribitur Nā breuiore & iubis crispi p̄plexq; ignaui sūt & imbelles Lōgiores & coma simplici acres magis ac potētes. At hī quos creant pardi in plebe remanēt iuba; iopes pariter omēs parcūt a sagina primū qui alternis diebus potū. alternis cibū capiūt ac frequēter si cōcoctio nō est i secuta solitæ cibationi supponunt diē. Tūcq; carnes iusto amplius deuoratys cū grauant i sertis i ora unguibus sponte p̄trahūt. Sane & cū fugiēdū est in facietate diē faciūt. Senectā defectio probat dētium. Nā clemētiaē inditi multa sunt Prostratis parcūt. In uiros potius q̄ feminas sæuiūt Infātes nō nisi i magna fame perimūt nec a misericordia separūtur Assiduis deniq; exēplis patet eos pepcisse: cū multi captiuorū aliquot leonibus obuū itacti repatriaerūt. Getulæ ēt mulieris noīn Iubæ libris cōprehensū, est; quæ obtestata occurātes feras impunis rediit. Auerſi coeūt; nec hi tātū sed & lices & camelli & elephāti & rhino

cerōtes & tygrides Leænæ foetu p̄mo catulos q̄nq; edūt Deide p̄ singu-
 los partus numerū decoquūt ānis in sequētibus. Sed postremo cū ad
 unum maternā foecūditas recidit: ut ultimo singulos p̄ creent steriles
 fiunt in æternū. Animos leonū frōs & cauda indicat: sicut motus equi
 ni de auribus intelligūtur. Dedit. n. hæc signa genorofissima cuiq; na-
 tura. Vis sūma īpectore est: firmitas in capite præcipua. Cū premūtur
 a canibus cōtēptin recedunt subsistētesq; interdū ancipiti recessu dissi-
 mulāt timorē: idq; agūt si in cāpis patētibus ac nudis urgeātur. Nā sil-
 nestribus locis quasi testē ignauia nō reformidātes quāta possūt se fu-
 ga subtrahūt. Cū in sequūtur nisum saltu adiunāt: Cū fugiūt nō ualent
 salire Cradiātes mucrones unguium uaginis corporē claudūt: ne acu-
 mina attritu tūdant hoc adeo custodiunt ut nō nisi auersis faculis cur-
 rāt. Septia uenātibus obtutu terrā cōtuent. quo minus cōspectis uena-
 bulis terrātur. Nūq; limo uident: minimeq; se uolūt aspici. Cantus gal-
 linaceorū & rotarū timent strepitus: sed ignē magis. Lentophanas acce-
 pimus uocari bestias modicas: quæ capite eturunt ut earū cineris asper-
 gineus carnes p̄olutæ iacteq; per cōpita cuncurrētū semitāq; leones
 nocēt: si q̄tuluncūq; ex illis sūperint. Proterea leones naturali eas pre-
 mūt odio atq; ubi facultas data est morsu quidē abstinēt sed dilāiatas
 exaiant pedū nisibus. Spectaculū ex his romæ primus edidit Seuola
 Publi filius ī curuli ædilitate. Hiēnā quoq; mittit affeica: cul cum spi-
 na riget collum continua unitati flecti nequit nisi toto corpore circū-
 acto. Multa de ea mira primūq; sequit stabula pastorum & audito assi-
 duo addiscit uocamē quōd exprimere possit imittatione uocis huma-
 næ: In hominē actu accitū noctu sæuiat. Vomitus quoq; mētū huma-
 nos falsiq; singultibus sollicitos sic canes deuorat. Qui forte si uenan-
 tes umbra eius dum insequūtur cōtingerit latrare nequeūt uoce p̄cita
 Eadē hiena inq̄sitiōe corporē sepultorū busta eruit: propterea p̄mpti-
 us est marē capere Foeminis. n. īgenita ē calidior astutia. Varietas mul-
 ta in est oculis: oculorūq; mutatio. In quorū pupillis lapis Inuenit hien-
 dicūt bræditū illa potestate cuius hoīs fuerit linguæ subditus predicat
 futura Verū hiena quodcūq; aīal ter lustrauerit mouere se nō potest.
 Qua p̄pter magicā sciam iesse ei pronūciauerūt. In æthiopiæ p̄te co-
 it cū leænā uñ nascit mōstæ cui corococte nom̄ est. Voces hoīm & ip̄a
 p̄iter affectat. Nūq; cohibet aciē orbiū sed ī obtutū siū uictatione cōten-
 dīt. In ore gigiua nulla: dēs unus atq; p̄petuus q̄ ut nūq; retū dat natura-
 liter capsulæq; mō claudīt. Interreā q̄ coeūt herbatica eadē africa onæ

gros hēt. In quo genere singuli iperitat gregibus foeminae. Aemulos
libidinis metuunt: Inde ē qd' grauidas suas seruat ut i editis maribus
q̄si facultas fuerit generadi spē inorsu detrucēt. Quod cauētes foernia
in secessibus ptus occulūt. Affrica serpētibus a deo foecūda ē ut mali hu
ius merito illi potissimū palma det. Geraste p̄fert quatrigenia cornicu
la quoq; ostētatione ueluti esca illicitatas aues pimūt. Nā reliqua cor
poris de in dustria haēnis tegit: nec nullū iudiciū sui p̄bēt: nisi ex ea
pte qua iuitatis dolo passeribus necē perpetua aucupent. Amphitba
na cōsurgit i caput geminū: quoq; alterū i loco suo ē: alterq; in ea pte q̄
cauda. Quæ cā efficit ut capite uterq; sexus nitibundo serpattractibus
orbiculatis laculi arbores subeūt e qbus uī maxia turbinati penetrāt
aīal quodcūq; obuiū fortuna fecerit. Scithale tāta p̄tulget tergi ua
rietate: ut notaq; gratia uidentes reterdet. Et qm̄ reptādo pigrior est:
quos assequi neq; miraculo sui capiat stupentes. In hoc tñ squamaze
nitore hyemales exuuias prima ponit. Plures diuersaq; aspidū species
ueq; dispes effectus ad nocēdū. Dispas siti iterficit Hippanale somno
necat teste ēt Cleopatra emis ad mortē abaq; uirus qm̄ medelas admit
tit minus fame mefet. Hemorrois morlu sanguinē elicit: & dissolutis
uenaq; cōmertis q̄cqd animæ est euocat per cruorē. Præstar quē pcu
serit distēdit: enormiq; corpulētia necat: extuberatos ictus sopi stat in
putrendo sequitur. Sūt & hamodite. Est cenchris. elephātie chersidri
ca. Moderacōtes postremo q̄tus nominū tātus mortium nūerus. Nā
scorpiōes stinci lacerti q; uermibus nō serpētibus ascribunt. Mōstra
hæc si bibāt clāmētius feriunt. Habēt affectus nō temere nisi cōiuges
euagantur. Capto altero uel occiso uter superfuerit efferatur. Subtilio
ra sūt capita foeminis. Alui tumidiores. pestis nocētior. Masculus æq;
h̄ teres est: sublimior etiā mitiorq;. Igitur anguibus uniuersis hebes ui
sus est. raro in aduersum contuentur. Nec frustra cum oculos non in
fronte habeant sed in tēporibus adeo ut citius audiant q̄ quid aspiciāt.
De gemma heliotropio inter æthiopiam africā cyprum certamē fuit
quæ nam mitteret generis huius eminentissimam. Deprehensumque
est documētis plurimis æthiopicam aut libycā palmam tenere: uiridi
colore est non ita acuto: sed nubilo magis. & represso stellis puniceis
superparfa. Causa nominis de lapidis est effectū & potestate lapidis.
Deiecta in labris æneis radios solis mutat sanguineo repercussu septa
extraque aquam splendorem aeris abiicit & auertit. Etiam illud posse
dē ut hæba eiusdē nomis mixta & p̄catatōibus legitimis cōsecratar
cum

eū a quocūq; gestabit subtrahat uisibus obuios. Inter syrtes quibus terra
 pgentibus iter syderibus destinat: nec aliter cursus patescit. Nā putis
 soli faciē aura mutat. & minimo licet uēto tantā diuersitatē flatus effi-
 rit, ut subinde pneris syrtibus locos nulla iditia agnitioni relinquāt.
 cū mō q̄ fuerāt tumulis ardua in ualles residūt. Modo q̄ uallibus pssa
 coetu pulueris aggeratur. Ita. n. cōtinens natura maris uī patit: nec in-
 terest ubi potius sint p cellæ: cū ad exitū uiantū elemētis cōgruētibus
 in terris flabra sæuiāt ī mari terræ. Vtræq; syrtes ducētis quinquaginta
 milibus pass. separatur: aliquāto clāmētior q̄ minor est. Cn. denique
 Seruilio C. Sempronio consulibus inter hæc uadosa romanam classē
 impune accepimus perfretasse. In hoc sinu mene insula post mintur-
 nenses paludes G. Mario fuit latebra. Supra garamantas psilli fuerūt:
 contra noxium uirus muniti. incredibili corporis firmitate: soli mor-
 sibus anguium non interibant: & quāuis dente lætali appetiti incorru-
 pta durabāt sanitate. Recentes etiam editos sepētibus offerrebāt. Si es-
 sent partus adulteri matrū crimina plectebantur interitu paruulorū
 Si pudici probos ortus a morte paterni sanguinis priuilegium tueba-
 tur. Sic originis fidem probabant uenenis iudicantibus. Sed hæc gēs
 interiit a nasamonibus capta: neq; quicq; aliud præter opinionem de
 uestigio nominis sui psilli reliquerunt. Nasamonitem lapidem nasa-
 mones dant sanguineū uniuersū nigris uenulis adumbratū. In intimo
 recessu syrtis maioris circa phylenorum arastotophagos fuisse dixi-
 mus. Nec incertū est a phylenorū mari nō procul palus est quā triton
 amnis influit Vbi speculatā se artiu mdeam crediderunt. Maior syrti
 ostentat oppidū. Cirenas uocāt qd̄ Bathius lacedemonis olympia:
 de qnta & q̄dragesima rege Martiores romanas tenēte: anno post tro-
 iā captā quingentesimo & octogesimo sexto cōdidit. Que domus Cali-
 machi poetæ fuit patria. Inter hæc oppidum & templū. Hammonis
 milia passuum trecēta sunt. Templo fōs p̄ximat soli sacer. Qui hu-
 moris nexibus humum stringit fauillā etiā in cespitē solidat: in qua gle-
 ba nō sine miraculo lucus uiret undiq; secus agris arentibus. Illic & la-
 pis legitur Hammonis uocāt cornu. Nam ita tortuosus est & inflexus
 ut effigiē reddat cornu arietis. Fulgure aureo est præ diuina sōnia res-
 p̄tarc dicitur subiectus capiti incubantiū. Est arbor ē melops nomine
 ex qua profluit lētus humor quē a loco hāmoniacū noīamus. Apud
 cirenēses præterea syrpe gignitur odoratis radicibus uirgulto herbi-
 do magis q̄ arbusto, cuius e culmo exudat æstatis tēpore pingue rosā

dumtidq; pascētū hircorū ihæret barbulis. Vbi cum arefactum inole-
uit guttis stiriacis legitur ad usum mēlagæ uel medelæ magis. Dictum
est primum syrpicum quoniam manet in modum lacteum. Deinde
usu deriuante laser nominatum. Quæ germina initio barbaricæ im-
pressionis uastatis agris. Postea ob intolerandum uectigalis nimietatē
tem ferme penitus ipsi accolæ eruerunt. Cirenis ab leua africa est: ab
dextera ægyptus: a frōte sæuum & importuosum mare: a tergo bar-
barorū uariæ nationes & solitudo inaccessa incultaq; & squalens quæ
basilicum creat malum in terris singulare. Serpens est pene ad semipe-
dem longitudinis: alba quasi mitrula. Lineatus caput nec hominum
tantum nec aliorum animantium exitiis datus. Sed terræ quoque ipsi
us quam polluit & exurit: & ubicunq; ferale fortitur receptaculum.
Denique extingit hæbas: necat arbores: ipsas etiam corrumpit auras
ita ut in aera nulla alitum impune transuolet infecta spiritu pestilentī.
Cum mouetur media corporis parte serpit: medie arduus est & excel-
sus. Sibilum eius etiam serpentes alii perhorrescunt. Et cum acceperit
fugam quæque quoquo possunt properant. Quicquid morfu eius oc-
ciditur: non depascitur. Fera non attrectat ales. Mustellis tantum uinci-
tur: quas illic homines inferunt cauernis in quibus dilitescat. Vis tamē
nec defuncto deest quidem. Deniq; basilisci reliquias amplo sextetio
pergamini comparauerūt ut ædē Apellis manu insignem nec araneæ
intexerent: nec alites inuolarent cadauer eius reticulo aureo suspensū
ibidem locauerunt. Circa extimum syrtium illarum berenicem ciuita-
tem aluit lethon amnis inferna: ut putant inundatione prorumpens:
& apud pristinos uates latex memoratus obliuionis. Hanc beronicē
muniuit quæ Ptolæmeo tertio fuit nūpta: & in maiori syrti locauit.
Omnem autem latifundum quod inter ægyptū æthiopiā libyamq;
diffunditur quamcunq; lucis opacum est uarium impleuit simiarum
genus. Nec quisquā offensus nomie cognitiōe grauet. Enim uero opere
preciū ē nihil omittere: in quo naturæ spectādā sit pudentia. Vulgus
simiarū in his q; passim uidemus nō sine ingenio æmulādi: quo facilius
in manus ueniūt. Nā dū auidæ uenantiū gestus affectant: relicta cōsul-
to uisci unguilla: qd̄ mēdacio factū uidēt oculos suos obliniūt. Ita uisu
obducto pronū ē eas corripī. Exultant noua luna. Tristes sūt cornuto
& caun-lydere. Immoderate foetus amat adeo ut catulos facilius amit-
tāt: quos ipēdio diligūt: & añ se gestāt: qm̄ neglecti pōe matrē semper
hæret. Circopiteci caudas hēnt. Hæc discretio est inter p̄us dictas. Ce-
nocephali

nocephali & ipsi sūt numero simiarum in æthiopiæ partibus frequē
tissimi uolenti ad saltū fieri morfu nūq̄ ita mālueti ut nō sint magis
rabidi. Inter simias habētur & sphinges uillosæ comis: mammis pro
mūlis ac pfūdis dociles ad feritatis obliuionē. Sūt & quas uocāt saty
ros facie admodū grata: gestaculatis motibus inquietæ. Callitricēs to
to pene aspectu a cæteris differūt. In facie barba est: lata cauda. Has ca
pere nō est arduū sed proferre rarū. Neq̄ enim uiuūt ī altero q̄ methyo
pico hoc est suo cælo. Ca. xxxvi

De amatibus & asbitis

Inter nasamonas & trogloditas gēs amātem est quæ salibus
domos extruūt: quos in modū cautiū e mōtibus excitatos ad
usum ediūce mētiis uectūt struitibus. Tanta ibi huiusceuenæ copia est
ut tecta faciāt e salinis. Hi sūt amates q̄ cōmertiaicū trologytis habent
Carbūculi gemæ citra amates propriores nasamonibus. Asbitæ lasē
re uiuūt: hoc alūtur hoc illis dulce est. Ca. xxxvii

De agramātibus & isula gauleon

Garamātū oppidū est debris fōte miro q̄ deniq̄ alternis uici
bus die frigeat: nocte ferueat. ac per eadē uenæ cōmertia in
terdū ignito uapore æstuet Interdū glaciali horrore algescat
Incredibile memoratu ut tā breui tēporis circulo natura tā disonā sui
faciat uarietatē. Idq̄ qui p̄cōtrari uelit tenebris ī esse flori illi eteram
facem credat. Qui rimetur die brumales scatebras nunq̄ aliud existi
met q̄ p̄petuo rigeret. Vnde non immerito p̄ gētes debris iclyta est. Cu
ius aquæ & cælesti uertigie mutāt qualitātē quā uis cōtrouersa sydege
disciplinē. Nā cū mūdū a calore uesper tēperet ab occasu īcipit ita īca
lescere ut ī tactu abstineas noxiū sit cōtigisse. Rursum cū ortus solis ī
cāduerit: & radiis ferue facta sunt oia: sic glaciales enomit scaturigines
ut hauriri etiā a sitiētibus nō queat. Quis ergo nō stupeat fontē qui fri
get calore: calet frigore. Garamaticæ regionis caput garamana est: ad
ad quā iter diu inextricabile fuit & inuiū. Nā latrone puteos haerenis
opiebāt ut tāposali fraude subductis aqs ī fame & siti ites submoue
ret accessus uiatiū. Sed Vespaliano p̄cipe bello quod cū oenēsisibus ge
stū est difficultas hæc interiit compēdio spatii breuoris repto Gara
mātas Cornelius Balbus subegit: & primus ex ac historia triūphauit
primus sane de externis ut pote q̄ gadibus genitus accessit ad gloriam
nomis triūphalis. Armēta gētis istius obliqs ceruicibus pabulant. Nā
si recta ad pastū ora dirigāt officiunt p̄na ī hunū cornua & obnixa. Ex

pte qua cercina ē accepimus gulcon insulā. In qua serps neq[ue] nasci
neq[ue] uiuit inuecta propterea iactus ex ea quocūque gētiū puluis arceat
angues: Scorpiones sup[i] iactus illico perimit.

De ætiopibus & eorū mirabilibus. Ca. xxxviii
Etiopes & Atlātice gentes tygri flumine diuidunt: quā partē
a putāt nili. Sic papyro uiret: Sic calamo prætextitur Anima
lia eadē edit. Idē tēporibus exundat. Intra ripas tūc quoque
redit cū cōtentus est aluo suo nullus. Garamātici æthiopes matrimo-
nia priuatim nesciūt. Sed oībul uulgō in uenere licet. Inde est q[uod] filios
matres tantum recognoscunt. Nam paterni nominis nulla reueren-
tiam est. Quis enim uerum patrem nouerit in hac luxuria incesti lasci-
uientis. Ea propter gramantici æthiopes inter omnes populos dege-
neres habent. Nec immerito qui afflictā castitatis disciplina successi-
onis notitiam ritu improbo perdidērunt. Nomen ætiopū late patet
in parte africana: **Q**uam a meroe diuit libya. Plurimæ eorum suūt
& uariæ nationes. Hæc e numero nomades cinōcephalorū ac te ui-
uunt. Suerboti lōgi sunt ad pedes duodecim. Azachei: captos uenati-
bus elephātos deuorāt. Apud sābales nulla est aurita quadrupes: nec
elephāti quidem his proximi sūmam regiæ potestatis eam tradūt de-
quorū mōtibus quidā imperite augur anturmarimos ætiopias qua-
ternos oculos dicunt habere: Sed fides alia est. Illi denique quod & ui-
dent plurimū: & manifestissime destināt iactus agitare. Occidentem
uersus agri ophagi tenēt q[uod] solas pantherarū & leonum carnes edunt:
Rege præditi: cuius in frūte oculos unus est. Sunt & paphagi: quibus
esca est quicquid mādi potest: & omnia fortuitu gignentia. Sūt antro-
pophagi: quorū mores uocam sonat. Eī nomologos aiūt habere cani-
nos rictus & prominula ora. Artabatitæ: proni atq[ue] quadrupedes. nec
secus ac fere sine sedibus euagant. Confines mauritanie certo tēpore
locustas terrestres legunt duratasq[ue] salugine i presidiū uitæ sola hēnt
Sed ex illis quadragesimū æui annū nullus sup[er]gredit. Ab oceani æstu
ad meronem quā insulā amplexū primo nilus facit: milia passuū sexcē-
ta triginta sūt. Ultra meron sup[er] exortū solis macrobii æthiopes uocā-
tur. Dimidio. n. eorū ptensior est q[uam] nostra uita: hi macrobii iustitiam
colunt: amāt æquitatē: plurimum ualent robore: præcipua decēt pul-
chritudine: ornant ære. auro uincula faciūt. Noxiōs locus apud eos
est heliatroperaopiparis epulis semp[er] refectus quibus indiscrete oēs ue-
scuntur

scunt. Nā etiā diuinitus eas augeri ferūt. Et ēt ibi lacus quo p̄fusa cor-
 pora uelut uliuo nitescūt. Ex hoc lacu potus saluberimus sane adeo li-
 quidus ē ut ne caducas qdē uehat frōdes: sed illico folia lapsa ad fūdū di-
 mittat laticis tenuitate. Ultra hos desertæ ī humanæq; sc̄litudines ad-
 usq; arabicos sinus. Deīde in ultimis orientis mōstruosæ gentiū facies
 Aliæ sine naribus æquali totius oris planitie ī formes habent uultus.
 Alii cōcreta ora sūt modicoq; tantū foramine calamis auenagæ pastus
 hauriūt. Nonnullæ linguis carēt: in uicē sermonis utētes nutibus mo-
 ribusq;. Quædā existis nationibus ante Ptolæmeū Latyrū regēæ gipti
 incognitū habuerūt ignis usū. Aethiopia omnis^a ab oriente hiberno ad
 occidentē hibernū tenet quicquid eius est sub meridiano cardine lucis
 nite. Qui maxime uirent hyeme. A meridiana parte mons editus ma-
 ri imminet ingenio igni peræternū feruidus & in quietus iugis flagrā-
 tibns. Inter quæ incēdia iugis æstus draconū magna copia est. Porro
 ueris draconibus ora pua & ad morsus nō dehiscunt: sed arēte fistu-
 læ per quas & trahunt spiritus. & linguas exerunt. Quippe nō indētē-
 bus uim sde in caudis habent: & urbere pōtius q̄ rictu nocent. Excidit
 e cerebris dracontias lapis. Sed lapis nō est nisi detraha^t uiuētibus. Nā
 si obeat prius serpēs cū anima simul euanescit duricies soluta. Vsu ei-
 us orientis reges præcipue gloriātur quāquā nullū lenociniū artis ad-
 mittat soliditate: & quicquid ī eo nobile est non ma manus faciūt: nec
 alterius q̄ naturæ candos sit: quo resuceat. Auctor Sotssagus geminā
 hanc etiā sibi uisā scribit. & quibus intercipiatur modis edocet. Præstā-
 tissimi audacia uiri explorāt anguim fōntes & receptus. Inde presto-
 lati ad pastū exeūntes preteruectique parcitis cursibus obiiciūt gra-
 mina medicata quantū potest ad incitandū saporem. Ita somno ob s̄-
 tis e capitibus excant lapides: & de manu biis precipitis ausi prædam
 reuehunt temertatis plena sūt. Et quibus quamnabū uocāt nos came-
 lopardalū dicimus. Collo equi similē. Pedibus bubalinis. Capite ca-
 melino. Nitorū rutilo Cādidiis maculis supspārki. Hoc animal. Romæ
 circensibus dictatoris Cæsaris primū publicatū. lisdem ferme tēpori-
 bus illic exhibita monstra sunt cæffos appellāt. Quorum pesteriores pe-
 des crure & uestigio humano sartus mentiunt: priore perinde homi-
 nū manus referūt. Quæ tamē. a nostris nō amplius q̄ semel uisa sunt
 Ante ludos. Cn: Pōpei rhinocerontem Romana spectacula nesciebāt
 Cui bestię color būxeus. In naribus cornu unicū & repandū. Quod
 sabinde attritum cantibus in mucronem excitat: Eoque aduersus

Elephātos præliatur par ipsis prope lōgitudine. breuior cruribus: nā
tarali tælo aluū petens: quam solā intelligit ictibus suis per uiam. lux
ta tygrim fluuium catoblepas nascitur modica atq; iners bestia: caput
prægraue ægreferens: aspectu pestilēti. Nā qui i oculis eius ostēderint
protinus uitā exuūt Formicæ ibi ad formā canis maximi harenas au
reas pedibus eruunt quos leoninos habēt: quas custodiunt ne quis a
ferat: captātesq; ad necem prosequuntur. Eadē æthiopia mittit clicao
nē lupum ceruice iubatū: & tot modis uarium ut nullū illi colorem di
cāt abesse. Mittit & parādrū bonum magnitudine: bisulco uestigio ra
mosis cornibus capite ceruino ursino colore: & pariter uillo profūdo
Hūc parādrū affīrmāt habitū metu uertere: & cum dilitescat fieri ad
similitudinem cuiuscūq; rei proximauerit siue illa saxo alba sit seu frute
to uirēs siue quā aliā præferat qulitatē. Faciūt hoc ide in mare polidi
In terra cameoleontes. Sed & polipus & cameleō glabra sūt ut possit
tutis leuitate speculi modo proximantia æmulari. In hoc nouū est &
est & singulare hirsutia pili colox uices facere. Hinc euenit ut difficul
ter capi possit. Aethiopicis lupis proprium est quod In saliēdo ita ni
lus habent alitis ut non magis proficiant cursu q̄ meatu. Homines ta
men nūq̄ impetunt. Bruma comati sunt: æstate nudi. thoas uocāt. Hi
stris quoq; inde locifrequētissima erinacis similis. Spinis tergum hispī
da. Quas plerq; laxatas iaculatione emittit uolūtaria: ut assiduus acu
lex nymbis canes uulneret in gruētes. Illius cæli ales est pegasus. Sed
hæc ales equinum nihil præter aures habet. Tragopa quoq; auis ma
ior aquilis cornibus arictinis preferēs armatū caput. Aethiopes legūt
cinamū. Id frutetum situ breui nascitur: ramo humili & represso: nūq̄
ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracillius puenit eximiū magis du
citur. Quod i crassitudinem extuberatur despectui est. Verū legitur p
sacerdotes hostiis prius cæsis: Quas cum litauerint obseruatur ut mel
sis nec ortum solis nisi anticipet nec egrediat̄ occasum. Quisquis prin
cipatum tenet sarmenox aceruos hasta diuidit. quæ sacrata est i hoc
ministerium. Atq; ita portio manipulox soli dicatur: quæ si iuste diui
sa est spōnte incenditur. Inter hæc quæ diximus nitore ceruleo hiacyn
tus inuenitur. lapis preciosus: si quidem iuculpabilis inueniat̄. Est enī
uitiis nō parce obnoxius. Nā plerq; aut uiolatio diluitur: aut nubilo
obducitur. aut albicantius in aquaticum eliquescit. Optimus i illo te
nor: si nec dēsiore fūco sit obtusior: nec propensa perspicuitate dete
or. sed ex utroq; temperamento lucis & purpuræ moderatū suauiter
florē

florē trahit: hic ē q̄ sentit auras: cū cælo facit mutationē: nec æq̄liter
 rutilat: Cū aut̄ nubilosus ē aut serenus dies p̄terea in os missus magis
 friget. Sculpturis certe minime accomodatus: ut q̄ attritū respuat: nec
 tñ penitus iuictus est. Nā adamāte scribit & notat. Vbi hiacynthus ibi
 & crisoprasus apparet. quē lapidē lux celat. Prodit obscure hoc. n. est
 ī illo diuersitas ut nocte igneus sit: die pallidus. Ex ipso solo sumimus
 emathitem rubore sanguineo: ac propterea emthites uocatus.

De ultimis gētibus libyæ. Ca. xxxviii.

Vod ab atlāte ad usq̄ canopitanū hostiū p̄ditur. Vbi libyæ fi-
 nis est & ægyptiū limen. dicit̄ a Canopo Menelai gubernato-
 re sepulto in ea insula q̄ hostiū nili facit gētes tenēt dissonæ. q̄
 in auia solitudinis secretū recesserūt. Ex his atlātes ab humano ritu pro-
 fus exulāt. nulli ppriū uocabulū: nulli speciale nomē. Diris uultibus
 solis ortus excipiūt. Diris occasus p̄sequunt̄. Vstiq̄ undiq̄ torrentis
 pl̄igæ sydere: oderūt deū lucis. Affirmāt eos sōnia nō uidere & absti-
 re penitus ab aīalibus uniuersis. Troglodytæ specus excauāt: illis tegū-
 tur: nullius ibi habēdi amor: a diuitiis paupertate se abdicarūt uolūtaria.
 Tantū lapide uno gloriant̄ quē excōthaliton uocāt tam diuersis notis
 sparsū ut sexaginta gemmarū colores in paruo eius orbiculo dep̄hen-
 dant. Isti carnibus uiuunt serpentiū. ignariq̄ sermōis stridūt potius q̄
 loquūtur. Augulæ uero solos culūt inferos: foeminas suas p̄mis nocti-
 bus nuptiæ adulteriis cogūt patere mox ad p̄petuā pudicitia legibus
 stringunt seuerissimis. Gamphasantes abstinēt proeliis: fugiūt cōmer-
 tia: nulli se externo misceri sinūt. Blemyas sed nō eos q̄ uicina rubro
 mari incolunt credūt trūcos nasci p̄te q̄ caput ē. os tñ & oculos habere
 in pectore Satyri de hominibus nihil aliud p̄ferūt q̄ figurā. Egypanes
 hoc sūt qd̄ pingi uidemus. Himatopodes flexis nisibus crux̄ repunt
 potius q̄ incedunt: & pergunt usum lapsu magis destinant q̄ ingressu
 Pharusi cum Herculi ad hesperidas pergenti forent comites itineris
 tedio hic resederunt. Hactenus libya.

De ægypto & de his quæ sunt in eo. Ca. I.

Egyptus a meridie introrsus recedit quoad p̄tendāt æthiopes
 a tergo inferiore eius partē nilus circumfluit: q̄ scissus a loco cui
 delta nomē ē ad insulæ spatia amplectit̄ iteramina & ī certo pe-
 ne fonte decurrēs p̄ditur ut loq̄mur. Originē hēt a monte inferioris
 mauritanie q̄ oceano p̄pinquat. Hoc affirmāt libri punici: hoc Iubā
 regē accepimus tradidisse. Igit̄ p̄tinus lacū efficit quē nilidē dicūt. Nilū

aũt iam inde esse cõiectant. q̄ hoc itaguũ hærbas: pisces: beluas nilmĩ
nus p̄creet q̄ in nilo uidemus. At si q̄n mauritaniã uñ ei origo ẽ aut ni
uibus densioribus aut himbribus largioribus irrigat̄ incrementa exun
dationis in ægypto augeant. Sed effusus hoc lacu harenis sorbet: & cu
niculis cæcis abscondit. Deinde in cæsariensi pr̄pens amplior eadẽ
indicia p̄fert: quæ in exortu notauimus: Rursusq; subdidit: nec prius
reddit q̄ post interualla itineris exteti cõtingat æthiopas. Vbi exit ni
grũ facit flumiũ quẽ supra diximus eẽ terminũ limitis Africai. Ascapũ
eum inde gentes uocant. s. aquã e tenebris profluentẽ. Multas magnas
que ambit insulas. Quasq; plerãq; sunt tã diffusæ: uastæq; magnitudi
nis ut uix eas dies quinq; cursu p̄termect: quãuis concitus ibi feratur.
Nobilissima earũ est meroe circa quã diuisus dextro a leuo ascapores
leuo astabores actapores nominant. Tũc quoq; emerfus magna lon
ginq; loca cũ primũ occuratibus scopulis asperas: tantis agmini
bus extollit̄ inter obiecta rupiũ ut ruere potius q̄ manare credat. De
munq; a cataracte ultimo tutus est. Ita enim quædã claustra eius ægy
pti nuncupauerũt. Relicto tñ hoc pone se nomine quo tygris uocat̄:
mox in offesus meat septẽ hostiis: cõdit in meridiẽ uersus: excipit ægy
ptio mari. Ignari sydesq; uel locorũ uarias de excessibus eius causas de
derũt. Alii affirmat̄ ethelias nubiũ densitatẽ illo cogere: uide amnis hic
aspicatur: ipsumq; fontẽ superno humore sublatũ tantã inũdationis
habere substantiã: quãtam bibula ad liquorẽ nubila subministrauerit
Ferũt alii q̄ uentorũ flatibus repercussus cũ fluorem solitæ uelocitatis
nõ queat promouere: aquis in arcto luctantibus in tumescat: & quãto
impeliũs cõtrouersi spiritus repugnauerint: tãto excelsius sublimari
in altitudinis uertices repercussã celèritatem: q̄n nec solitus extenuet
cursus alueum: & stipato iam flumine uenis originalibus torrentium
pondera superueniant. Ita cõcordi uolẽtia hinc urgentis elemẽti: hic
relistentibus undis exultantibus molem colligit: quæ excessus facit: Nõ
nulli affirmat̄ fontẽ eius qui fialus uocatur syderum motibus excitari
extractumq; radiis candentibus cælesti igne suspendi. non tamen sine
certa legis disciplina hoc est lunis coeptantibus Vex omnem excessus
originem de sole fieri: primãq; exultantiam tumoris concipi cum per
cæcum soluebatur. Postmodum triginta eius partibus euolutis ubi in
gressus leonẽ ortus sirios excitauerit propulso omni fluore tantã uim
amnis erumpere. Quod tempus sacerdotes natalem mundi indicaue
runt. id est in. xiii Kalen. augustas & undecimũ diem deinde reuocare
exitus

exitas uniuersæ o cū in uirginē trāseat: pēnitulq; iter suas ripās capeit: cū
 librā sit ingressus. Hoc etiā addūt pariter eū nocere siue abudātius ex-
 æstuet: siue partius: qñquidē exiguitas minimū foecūditatis apporet.
 Propērior copia diuturno humore culturā morat. Maxtos deide exi-
 tus eius duo de uiginti cōsurgere iustissimos: sexdecim tēperari: nec in
 quindecim abesse puentus fructuarios. Sed qcquid intra fit famē face-
 re. Dāt illi etiā hoc maiestatis ut portēdat futura argumētantes qñqui
 dē pharsalico bello nō fuerit egressus. quinq; ulnas: iam illud palā ē q
 solus ex annibus uniuersis nullas expiret auras. Ditionis ægyptiæ eē
 incipit a lyene: in q fines æthiopū: & inde usq; dū mari intimatnili no-
 men tenet iter oīa q ægyptus habet digna memoratu p̄cipue bouēmī
 rantur apim uocāt. Hūc ad instar colunt numinis: insignē notæ albæ
 macula q dextra lateri eius ingenita corniculātis lunæ refert faciē. Sta-
 tutū æui spatiū ē qd̄ ut affuit: p̄fundo sacri fōtis immerlus necat: ne di-
 em longius trahat q̄ licebit: mox alter nec sine publico luctu requirit:
 quē repertū centū antistites memphim prosequūtur. Ut incipit sacris
 ibi iniciatus sacer fieri. Delubra qbus succedit aut incūbat mystice tha-
 lamos nomināt. Dant oīa manifestantia de futuris illud maximū si de
 cōsulentis manu cibū capiat. Denique auersatus Germanici Cæsaris
 dextrā prodit ingruentia. Nec multo post Cæsar extinctus est. Pueri
 apim gregatim sequuntur: & repente uelut lymphatici uentura p̄cinūt
 Bos illi foemina ostenditur in anno semel & ipsa non absque certis in-
 signibus qua inuenta & oblata est eadē die neci datur. Apis natalē mē-
 phitici celebrant: lactu aureæ pateræ quā proiciunt in nili statum gur-
 gitem hæc solennitas per septem dies agitur. Quibus diebus cum sa-
 cerdotibus quosdam crocodilli inducias habent: nec at̄trectant lauan-
 tes. Verum octauo die cerimoniais iam peractis uelut reddita sæuien-
 di licentia solitam resumunt: atrocitatem. Crocodillus malum
 quadupes: & in terra: & in flumine pariter ualet: linguam non ha-
 bet. Maxillam mouet superiorē: Morsus eius horribile tenacita-
 te conueniunt stipante sedētium serie pectinatim. Plærumq; ad. xxx.
 ulnas magnitudinis eualescit. Qualia anseris edit oua. Metatur locum
 nido naturali prouidentia nec alibi foetus premitur q̄ quo crescentis
 nili aquæ nō possunt peruenire: In partu fouendo mas & foemina ui-
 ces seruāt. p̄ter hiatū oris armatus est etiam unguium imanitate. Hoc
 tibus in aqua degit. per diem humi acquiescit. Circūdatur maxime cu-
 is firmitate in tantū ut ictus quouis tormento adactos tergo reperi-

cutiat. Strōphilos auis paruula est ea dum redimias escay affectat os
beluæ huiusce paulatim scalpit. sensim scalpurigine blandiente aditū
sibi in usque fauces facit. Quod enchydrus cōspicatus penetrat beluā
populatisq; uitalibus erosa exit aluo Est & delphinū genus ī nilo: quo
rum dorsa ferratus habent cristas. Hi delphini crocodillo studio elici
unt ad natandū. demerliq; astu fraudulēto tenera uentriū subternatan
tes secāt: & interimūt. Præterea habitāt in insula nili homines forma
perexigui: sed audacia eousq; pditi: ut crocodillis se offerant obuios.
Nā hæc mōstra fugiētes insequant: formidāt resistētes. Ergo capiunt
subactiq; etiā intra aquas suas seruiunt: & perdomiti metu ita obsequū
tur: ut immemores atrocitatis uictores suos in egtantis dorso uehant.
Hanc ergo insulā & hāc gentē ubicūq; inditio odoris plēserint pcul fu
giūt. In aqua obtusius uidēt: in terra acutissime. Hyeme nullū cibū ca
piunt. Quinetiā q̄tuor menses a coepto brumæ inedia exigunt. Sinci
quoq; circa nilū frequētissimi: crocodillis equidem similes: sed forma
modica & angusta. Verē ad opē salutarē nō qualibet necessarij. Medē
tes quippe ex his pocula inficiūt, quibus & stupor excitetur: & ueneni
uis extinguatur. Hippopothamus in eodē flumine ac sole nascit: eqno
&orso & iuba & hīnitu: rostro resupino unguis bifidis: aprinis dēti
bus: cauda tortuosa. Noctibus segetes depascit: ad quas pgit auersus
astu dolofo ut fallēte uestigio reuertēti nullæ ei insidiæ pparent. Ide cū
ditendit nimia satietate harundines recēs cæsas petit. p quas tam diu
oberrat quoad stirpiū acuta pedes uulnerēt. Vt pfluio sanguinis leuet
lagina. Plagā deinde ceno oblinit: usq; dū uulnus conducatur in cicat
ricem. Hippopodamos & crocodillos primus romā M. Scaurus iue
xit. Circa easdē ripas aies est ibis: ea serpentiū populat oua: grauissimā
q; ex his escā nidis suis defert. Sic rarescūt puentus foetuū noxiog. Nec
tamē aies istæ tantū intra fines ægyptios profunt. Nam quæcunque
arabica paludes pennato & anguuum mittunt examina: quoq; iam ci
tum uirus est ut morsum ante mors q̄ dolor inlequat. Sagacitate qua
ad hoc ualent aies excitate in procinctū eunt uniuersæ: & priusq; ter
minos patrios externū malū uastet ī ære occurāt cateruis pestilētibus
Ibi agmē deuorāt uniuersū Quo merito sacrae sūt & illæsa. Ore pari
unt nigras solū plusiū mittit: reliqua pars cādidas. De arboribus q̄s
solas fert ægyptus p̄cipua est ficus ægyptia: foliis: moro cōparāda po
ma nō ramis tantū gestitās. sed ex caudice usque adeo foecūditatis suæ
angusta est. Vno anno septies fructū efficit. Vñ pomū decerpseris alte
rum

rum sine mora protuberat. Materia eius in aqua missa subsidit. Deinde cum diu defecerit in liquore leuior facta sustollit. Et uersa uice quod natura in alio ligni genere non recipit. Fit humore sicca. Palma quoque aegyptia dicenda res est proprie ad ipsos uocat ut dici oportuit: eaque gustata ardet sitim. Odor eide qui & malis cydoniis. Sed demum sitim sedat si prius quam maturu erit decerpatur. Nam si matura summatur sensum intercipit gressum spedit. lingua retardat: obsessisque officiis mentis & corporis uitium ebrietatis imitat. Egyptium limitem ad diacæ cacumen tendit. Incolunt populi qui momentu quo reparare mundu ad motus ferunt annuo hoc studio deprehendunt. Eligunt sacer lucus in quo cosepant animalia diuersissimi generis. Ea ubi ad statutam lineam caelestis uertigo prouecta est sensus suos significationibus perdunt quibus possunt. Alia ululat: alia mugiunt: quidam stridunt quidam rudunt: nonnulla simul confugiunt ad uolutabra. Hoc argumentu illis est magisteriu ad inditium temporis deprehendendi Idem populi ferunt a primis sibi gentis suae auis traditu ubi nunc occasus quondam ibi ortus solis fuisse. Inter aegyptias urbes numero portarum thebae nobiles: ad quas comertia arabes undique gentium subuehunt. hinc regio thebaica. Abedos & ipsa nobilis: olim Menonis regia nunc Osiris fanone exculta. Alexandria & opis ipsius magnitudo & auctor Alexander macedo nobilitat. quam metatus Democrates architectus secundum post conditorum inter memorabilia locum sortitus est. condita autem alexandria est xii. centesimaque olympiade L. Papius Spurius filio, C. Petilio Caii filio consulibus romanis haud longe ab hostio nili fluminis quod heracleoticon alii: alii canopicon appellant. Est & pharos colonia a Caesare dictatore deducta Ex qua facibus accensis nocturno dirigitur nauigatio. Nam alexandria insidioso accessu aditu fallacibus uadis caeco mari tribusque tantum canalibus admittit nauigantes. Possideo: thegano tauro: Hinc igitur in portibus machinas ad praelucendi ministeriu fabricatas pharos dicunt. Pyramides turres sunt in aegypto fastigiate ultra excelsitate omnem quam fieri manu possunt Itaque mensuram uibrarum egressae nullas habent umbras. Nunc ab aegypto promoueamus stilum

De arabia & thure myrrha cinnamo phoenice

sardonice & aliis lapidibus.

Ga. xli.

Ultra pelusiacum hostium arabia est ad rubrum pertinens mare: quod erythreum ab Erythro rege Persei & Andromadae filio non solum a colore appellatum Varro dicit: qui affirmat in littore maris istius fontem esse: quem si oues biberint mutent uellege

e iii

qualitatē: & antea cādidā amittāt qđ fuerint usq; ad haustū ac fuluo
postmodū nigrescāt colore. Rubri aut̄ maris arsinoe oppidū. uerum
hæc arabia p̄cedit ad usq; illā odoriferā & diuitē terrā quā catabani &
quiscenitæ tenent. Arabes nobiles monte cassio. Quiscentæ causas
nominis idē ducunt q̄ tentoriis succedunt: nec alias domos habēt. Ip̄
sa aut̄ tentoria cilicia sunt. Ita nūcupāt uelamēta capræ pilistexta su
illis carnibus prorsus abstinent sane hoc animalis genus si i uentū illo
fuerit illico moritur. Hanc arabia græci eudemonē nostri beatā nomi
nauerūt. Habitatur colle manufacto iter flumen tygrim & flumen eu
leum. Quod ortū a medis tā puro fluore iclytum ē. Ut idē omnes re
ges nō alia: q̄ eius aquas bibant. Eudemonē nō frustra cognomiātam
Hinc capellas q̄ præter odores quos creat plurimos sola thus mittit:
nec tamen uniuersa. Nā in medio eius sūt astramitæ pagus labeoræ aq̄
octo mensiōibus regio thurifera disternat. Arabia appellata. i. ē sa
cra. hoc, n. significari iterpretant. Virgulta hæc non sunt publica: sed
quod iter barbaros nouū i ius posterioræ per successiones traseūt fami
liariū. Ergo quocunq; dominatū istius tenent nemorū arabice sacri uo
cant. Idē illi cū lucos istos uel metuūt uel icidūt nō funeribus iter sunt
nō cōgrefionibus foemiæ polluant. Hæc arborē p̄us q̄ penitus fides
p̄deretur alii lentisco alii mare the rebintho cōparabant usque dum
libris quos Iuba rex scripsit ad Cæsarē Augusti filiū palē tieret: itorto
eā eē uinime: ramis ad aceris qualitatē: amygdali modo succū tūdere
icidi ortu canis flagrantissimis solibus. In iisdē saltibus myrrha puenit
cuius radices ut uitium rastris p̄ficiunt: ablaqueatōibus gaudēt. Nu
data pinguiori fluit lachryma spōte manās p̄ciosior ex ea sudor ē eli
citus corticis uulnere uilior iudicat. Codex i uertiginē flexus: & spiuis
hispidus: folium crispus licet: oliuæ tñ simile. Maxia altitudo extollit
ad quæ cubita p̄ceritatis. Arabes sarmētis eius ignes fouent: quorum
fumo satis noxiō nisi odore cremati storacis occurant. Plegeq; i sanabi
les morbos contrahunt. Idē arabes legunt cynamum: quod frutetū
situ breui nascitur. ramo humili & represso nunq; ultra duas ulnas al
titudis: Quod gracilius prouenerit eximium magis d̄r. Quod i crassi
tudinem extuberatum sit inutilius habetur. Verum legitur per sacer
dotes hostiis p̄us cæsis. quæ cum litauerint obseruatur ut messis: nec
ortum solis anticipet nec egrediatur occasum. Quisq; p̄ncipatum re
net sarmentorum strues hasta diuidit: quæ sacrata est in hoc munus
atq; ita portio manipuloꝝ soli dat: q̄ si iustæ diuisa sit radiis iflagrata
icēdium

incendium sponte concipit. Apud eosdē nascit' auis phoenix aqlæ ma-
 gnitudie: capite honorato: in conum plumis extantibus: cristatis fau-
 cibus: circa colla fulgore aurco: postera parte purpureus absq; caudas
 in qua roseis pennis ceruleus iter scribitur nitor. Probatum ē quadra-
 gint. & quingentis eū durare annis: Rogos suos struit cynamis quos
 ppe prætea cōcinnant in solis urbē strue altaribus supposita. Cū hu-
 ius uitā magni anni fieri cōuersione rara fides ē iter auctores: quis plu-
 rimi eorū magnū annū nō quingentis & quadraginta sed duodecim mili-
 bus. dccccliiii. ānis constare dicāt. Plautio itaq; Sextio & P. Apronio
 cōl. ægyptū phoenix ī uolauit, captusq; anno octigentelimo urbis cō-
 ditæ iussu Cladi p̄ncipis ī comitio publicatus ē Quod gestū p̄ter cen-
 suram quæ manet actis ēt urbis cōtinetur. Cinomolgus p̄inde arabiaē
 auis ī excellentissimis lucis textit nidos e fructibus cinnamoz ad quos
 quoniā nō est pueniri p̄pter ramoꝝ altitudiē & fragilitatē. Accolæ
 illas congeries plumbatis petunt iaculis deiectasq; p̄ciis uendunt: am-
 plioribus q; hoc cinnamū magis q̄ alia mercatores p̄bent. Arabes lō-
 ge lateq; diffusi diuersisq; moribus uiuant & cultibus plurimis crinis
 ī tonsus mitrata capita redimitu pari pars rala ī cutem barba cōmerti-
 is studēt. Aliena nō emunt: uendunt sua. q̄ppe & siluis & mari diuites
 Umbraē q̄ nobis dextræ sūt: illis sinistrae. Pars eorū q̄bus asper uictus ē
 angues edūt. Nulla illis aī uel corporis cura: ac p̄pterea ophiophagi
 nominātur. Ex istius littoris sinu Poclicrati regi aduecta sardonis gem-
 ma p̄ma ī orbe nostro luxuriæ excitauit facē. Nec multū de ea disserū-
 dum puto: adeo sardonis non omniū uenit notitiā. Superficies eius p̄-
 batur si meratius rubeat: arguit si fuerit feculentior. Medietas circuit li-
 mite candidatē. Optia ē si nec colorē suū spargat in p̄ximū: nec ipse ex
 altero mutuetur: reliqua nigro finiuntur. Quod si translucet uitio uer-
 titur. Si perspicuitatē arceat proficit ad decorē. Et molochitē arabs in-
 uenit uirentē crassius q̄ smaragdus cōtra infantium pericula īgenita ut
 resistentē. Inuenit & itidē in mari rubro sicut cristallū seganginatā que
 radiis ic̄ta solis rutilo æris rep̄cussu cælestis arcus ex sese iacit speciem
 Androdamatem Idem legunt arabes nitoris argentei lateribus æqua-
 liter quadris quē de adamāte nō nihil mutuatū putes. Datū illi nomē
 ex eo qd̄ censēt qd̄ animoz calentiū mollit impetus & tumētes refre-
 nat iras: pederotē etiā arabicam inde semimus. Arabica aspectu ebur-
 nea est radi abnuit cōtra neruorum molestias p̄dest habētibus. Impe-
 derote cōgruit quicquid eximium est quadam decoris prærogatiua.

Christallinū lucet rubet purpurā Orag̃ extimis corona crocea uelū
eliquido renitente: Ac suauitate oculos afficit. Visum illicit: detinet in-
tuētes. Hac etiā gratia īdis placet. Hoc. Arabie sat ē. hic ad. Pelusium
repatriemus. Ca. xii.

De Cassio mōte & pōpei tumulo & Andromede uinculis

i N Pelusio cassius mons est delubꝛe Iouis Cassii atq; ita Ostraci
ne locus Pōpei magni sepulchro inclytur. Idumea inde icipit
palmis opima. Deinde Iope oppidi antiq̃ssimū orbe toto utpote añ
inundationē terrag̃ cōditū Id oppidū saxū ostētat quod uinculoꝝ An-
dromedæ uestigia adhuc retinet quā expositā belue irritus rumor cir-
cuntulit. Quippe ossa mōstri illius. M. Scaurus inter alia miracula in
edilitate sua Romæ publicauit. Annalibus nota est res. Mensuræ quo-
q; ueracibus libris cōtinetur: sicut q; costag̃ lōgītudo excesserit pedes
quadraginta. Excelsitas furr̃it elephātibus īdicis eminētior. Poro uer-
ticulti spine ipsius latitudine semipedē sint supgressi. Ca. xliii.

De iudæ & lacu Asphaltē: & balsamo & gēti essenog̃

i Vdea illustris ē aquis: sed natura nō eadē aquag̃ omniū Iorda-
nis amnis eximīæ suauitatis. p̃anea de fōte demissus regiones
p̃terfluit amoenissimas. Mox in Asphaltitē lacū mersus stagno corrū-
pit. Qui Asphaltitis bitumē gignit: animal nō habet: nihil in eo mer-
gi potest: tauri etiā camelliq; impune ibi fluitāt. Est & lacus Sara exten-
sus passuū. xvi. milibus circūseptus urbibus plurimis & celebribus ip-
se par optimus. Sed lacus thiberiadis his oibus antepōnit salubris ige-
nuo estu & ad sanitatē usu efficacii. Iudææ caput fuit Ierosolima. Sed
excisa ē. Succēssit Iericus & hæc desiuuit. Artaxorxis bello subacta. Cal-
liroæ Ierosolimis p̃ximus fons calore medico p̃batissimus & ex ipso
aquag̃ p̃conio sic uocatus in hac tm̃ balsamū nascit̃. Quæ silua intra
terminos uiginti iugeꝛ usq; ad uictoriā nostrā fuit. At cū iuda potiti su-
mus ita luci illi p̃pagati sūt: ut iā nobis latissimi colles sudēt balsama.
Similes uitibus stirpes hñt malleolis digerūt r̃astris nitescūt: aq; gau-
dēt: amāt amputari. Tenacibus foliis sempiterno inūbrāt. Lignū cau-
dicis attrectatū ferro sine mora morit̃. Ea pp̃ aut uīro aut cultellulis
osseis: sed in solo cortice artificii plaga uulnerat̃. Ex q̃ ex me suauitatis
gutta manat post lachrymā sc̃dm ī p̃ciis locū p̃ōa optinēt. cortex ter-
tiū ultīus honos ligno. Lōgo ab Ierosolimis r̃cessu Trīstis sinus p̃adit̃
quē de cælo tactū testat̃ humus nigra & cinerē soluta. Duo ibi oppida
Sodomū noīatū alterꝛ: alterꝛ Gomorꝛ. Apd̃ q̃ pomū qd̃ gignit hēat
licet

licet ipse in matoritate: matorum non potest. Nam fuliginem in trisecus fauillatiam
 abitio in eximie cutis cohibet: quod uel leui pressa tactu fumum exalat: & fati
 scit in uagum puluerem. Interiora Iudaeae quae occidentem conuenit esse tenet:
 quae perditum memorabile disciplina recesserunt a ritu gentium uniuersae maie
 statis: ut reor pudetia ad hunc morem destinati. Nulle ibi foemine uene
 re se penitus abdicauerunt: pecuniam nesciunt: palmis uictitant. Nemo ibi
 nascitur: non tamen deficit hominum multitudo: locus ipse addictus pudicitiae
 est: Ad quem plurimi licet undique gentium properent: nullus admittit: nisi quem
 castitatis fides & innocentiae meritum prolequat. Nam quae reus est: uel leuis cul
 pe: quauis summa ope adipisci ingressu uel in diuinitus submouet. Ita per
 mensum spatium seculorum incredibile dictu eterna gens est cessantibus puerperis
 Engada oppidum infra hessemios fuit: sed excisum est. Vexillum inclytis memori
 bus adhuc durat decus: lucisque palmae eminentissimus: nihil uel de euo
 uel de bello derogatum. Iudaeae terminus Massanda castellum.

De Scythopoli oppido.

Cap. xliiii.

Ranseo Damaschum Philadelphiā. Araphianā. Scythopolim
 primos incolas & auctorem dabo. Liber pater cui humo nutrice
 tradidisset condidit hoc oppidum. Ut sepulturae titulum etiam urbis
 moenibus ampliaret. Incolae de erant e comitibus suis Scythas delegit:
 quos ut animi firmaret ad promptam resistendi uolentiam primum loci nomen
 dedit. In seleucia alter cassius mons est Anthiochie proximus: cuius e uer
 tice uigilia adhuc quarta conspicit globus solis: & breui corporis circum
 actu radius caliginem dissipantibus: illinc nox hinc dies cernit. Talis e
 cassio specula est: ut lucem prius uideas quam auspicietur dies.

De tygri & Eufrate & lapidibus preciosis.

Ca. Ivi.

Vfratē maior fundit Armenia ortum supra zizaniā sub radicibus
 montis: quem Cathon accole nominant Scythicis proximo. hic re
 ceptis in se aliquot annibus conualescat: & stipatus conuenis aq
 uat cum thauri montis obiectu. Quae apud elegeam scindit: resistat li
 cet duodecim milibus passuum latitudine longisque excursibus dexteram
 Comagenem: Arabiam leuam relinquit. Deinde plures plurimas gentes Ba
 billoniam quodam caldeo caput diuidit. Mesopotamiam opimat annue
 inundationis excessibus ad istar aenis Egypti terris supfus iuecta soli se
 cunditate. Hisda ferme temporibus quibus Nilus exit sole. s. in parte Caeri uiges
 ma constituto. Tenuat cum iam leone decurso ad extrema uirginis curricu
 la facit transitum: Quod Gnomici similibus paralelis accidere contendunt
 quos pares & caeli & terrae positione equalitas normalis efficit lineae

Vnde apparet ista duo flumina ad modum eiusdem perpendiculari constituta: licet e diuersis manent plagis easdem incrementi causas habere.

De tygri quoque dicere hoc loco par est. Capi. xlv i

i N Armeniæ regione caput tollit mire quam lucido conspicuo fonte in loco edito quem elegos nominat. Nec ab exordio statim totus est. Primum pigre fluit: nec cum suo nomine. At cum fines mediæ iuectus est, tygris statim dicitur. Ita enim medi nominat sagittam. Influit in arethusa lacum omnia potera sustentem: Cuius pisces nunquam se alueo tygridis immiscet: sicut nec amnici pisces in stagnum irascunt. Arethusa: pro qua dissimili colore uolueri meatu cursu. Mox thauo resistente in profundum specum mergitur: quem subter labes in altero eius latere apud zomadam emicat uluas: & purgameta plurima secum trahens. Deinde Idetidem abscondit rursusque reddit. Adiabenes arabasque preterfluit. Mosopotamiam amplectitur. Amnem nobilissimum Hidaspem accipit Eufratem defert in sinum persicum. Quocumque eufratem bibunt gentes diuerso nitent lapide. Et militatis in ipso Eufratis alueo legitur gemma ad imaginem marmoris preconensis nisi quod in medio umbilico lapidis istius glauci uelut oculi nitent pupilla. Agada a caldeis ad nos usque fluxit haud facilis reptu nisi ut ipsi prohibent ipsam se capessendam daret. Namque ingenita spiritus efficacia quodam supermeantes naues ex profundo petit: & carinis ita tenaciter accorporatur: ut nisi ab una parte ligni egre separetur. Ea Agada apud Caldeos propter effectus quos ex illa sciunt habet loco principis. Ceteris propter gratiam magis complacet iucundissime uires. Mirrhites parthis familiaris hunc si uisu estimas myrrhe color est. Et non habet quod afficiat aspectum. Si penitus exploret atque incites ad colorem spirat nardi suauitatem. In perfide lapidum tanta copia est tantaque diuersitas: ut longum pene sit ipsis uocabulis immorari. Mitridax sole percussa coloribus micat uariis. Tegelitus nucleo oliue similis spernit cum uidetur. Sed remediis bonus uincit aliorum pulchritudinem. Solutus quippe & haustus pulsus calculis renium dolores ac uesice leuat. Zammocrisus arenis auro immixtus: nunc bracteas: nunc pulueris habet quadrulas. Ethites fuluus est & tereti positione alterum lapidem intrinsecus continens cuius crepitu sonorus est cum mouetur qualibet tinnitum illum non internum scrupulum facere sed spiritum scientissimi dicant hunc ethiten. Zoroastes presertim omnibus maximamque illi tribuit potestatem. Inuenitur autem in nidis aquile aut in littoribus oceanum. In perfide tamen plurimus. Spem ueteri defecit a fluxibus abortius. Phirrites furuus est: tenerique se uehemetius non sinit. At si quando arctori manu premitur digytos adurit. Calazias grandinis & cadorem presertim & figuram duritia robustissima

& in

& i uicta Ethites uipereas habet maculas. Dionisias fuscus ē rubētibus notis sparsus. Idē si aquemixtus coterat fragrat uinū & qd' i illo odore mirificū est: ebrietati resistit. Gloropetra deficiētibus lunis cælo cadit ligue similis humane bō modice ut magi phibēt potestatis: q ex ea lunares motus excitari putāt. Solis gēma pcandida ē ad speciē fulgidī sideris: rutilosq; ex sese iacit radios Veneris crinis nitet nigro īternis ductibus ostētās rufosq; criniū similitudinē. Senelites trāslucet fulgore cādidō molleq; cōtinēs lune imaginē. Quā iustā cursū astri ipius phibēt diebus singulis uel minui uel augeri Meconites papauera exprimi Mirmicetes reptātis formice effigie notat. Calcophongus resouat ut pulsata era pudice habitus seruat uocis claritatē. Siderites a cōtēplatione ferri nihil dissonat. Verx moleficus quoquo inferat discordias excitat. Flōgites ostētat intra se uelut flamas estuātes. Antralyraias coruscant i modū scintilatiū stellæ. Enidrus exudat ut clausā i eo putes fontaneam scaturiginem.

Ca. xlvii

De Cilicia & cidno amne & corytio anero: & Tauro mōte.

c Illiciā de qua agitur si ut nunc est loquamur derogasse uidebimur fidei uetustatis Si terminos seqmur quos habuit olim absonum est a cōtēplatiōe regē p̄sentiū. Ergo iter utrāq; culpa factum optimū est amboꝝ tēpoꝝ statū p̄ seq. Cilicia antea usq; ad pelusium Egypti ptinebat Lidis Medis Armeniis Pamphilia Capadocia sub Imperio Cilicū cōstitutis. Mox ab assiri subacta i breuiorē modū scripta est plurima iacet cāpo sinu lato recipiens mare Issiciū, ab tergo mōtiū thauri & Amni iugis clausa. Sortita nomen a Celiee quem etas pristina pene ultra eū memorie abscondit hūc phoenice ortū qui ātiquio Ioue de primis terre, alunnis habet. Matrē urbiū habet Tharson: quam. Dane proles nobilissima perseus locauit. hanc urbē interlecat cidinus amīs. hūc cidinū alii p̄cipitari thauro. Alii deriuari ex alueo. Cohaspidis tradiderūt. Qui cohaspes ita dulcis est ut p̄sci Reges q̄ diu inter ripas p̄sidis fluat soli sibi ex eo pocula uēdicauerint: & cū eundū foret p̄egere aquas eius secū uectitent. Ex illo igitur parēte cidinus miram trahit suauitatem. Quicquid candidum est cidignum gentili lingua. Sirci dicunt. unde amni huic nomen datum sumet uere cum solluuntur nīue reliqua parte annitennuis ē & quietus. Circa coricium Cilicie crocum plurimumi optimumq;. Det licet Sicilia: det. Cirna: det &. Licia: hoc primum est. Spirat fragrantius: coloreque plus aureo est. lucei ope citius proficit ad medelam. Ibi corricos: oppidum est:

& specus q̄ montē impositū mari a sūmo cauat uerticē patulus hyatu
 āplissimo. Nā deiectis lateribus in terre pfundū nemorosos orbe āple
 ctis media amoenitate uires itrorfus lucis pendētibus. Descēsus in eū p
 duo milia & quingētos passus nō sine largo die hinc idē fōtiū larga & af
 sidua scaturigie. Vbi p̄uentū ad ima p̄mi sinus: alter rursus specus pan
 dit. Quod antrū latis p̄mū patet faucibus postmodū ī p̄cessu p̄ angu
 stias obscurat ī eo sac̄e ē Iouis fanū: ī cuius recessu intio Tiphonis gi
 gātis cubile positū accole crediderūt Heliopolis antiquū oppidū cili
 ciæ fuit patria Crisippi Stoice sapiētiae p̄stātissimi: Quod a Tigra ne
 Arminie subactū & diu solū p̄peopolī deuictis cilicibus. Cneus mā
 gnus cognominatū Mōs Tauros ab idico p̄mū mari surgit. Deinde
 a scopulis celidoniis. Inter ægyptū & Pāpiliū pelagus obiectis septen
 trioni dextro latere: leuo meridiane plage occurrit occidēti obuersus
 frōte pfusa palā ē trās eū cōtinuare uoluisse penetrato mari: nisi p̄fun
 dis obsistētibus ostēdere radices suas uetaret. Deniq; q̄ p̄scrutant natu
 ras locor: tētafle eū oēs exitus p̄montoriis p̄bant. Nā quoquo uersū
 mari alluit p̄cedit in p̄minētias: sed mō intercludit phoenitio mō pō
 tico sinus: interdū Caspio uel hircano. Quibus renitētibus subinde fra
 ctus cōtra Meothim lacum flectit: multisq; difficultatibus fatigatus ri
 pheis se iugis annectit p̄ gentiū ac linguarū uarietate plurifariā nomi
 natur Apud nidos Lamos mox p̄panisos: coatros Apd̄ parthus post
 Nifates inde thaurus atq; ibi in excellētissimā cōsurgit sublimitatē cau
 casus. Interea ēt a populis appellatiōnē trahit. Ab dextero latere Ca
 spius d̄r uel Hircanus. A leuo Amazonicus. Mochicus. Scythicus. Ad
 hæc uocabula hēt alia multa. Vbi dehiscit Hiulcis iugis facit pontas:
 quæ p̄me sūt Armenie. Tūc Caspie post Ciliciæ in Greciā uerticē ex
 erit Vbi Cerānius p̄dicat. A Cilicie finibus Asiaticū limitē dispartit.
 Quātus meridiē uidet sole inestuat: Quicqd̄ septentriōi oppositū est
 uento tunditur & pruina. Quod siluestre est efferatur plurimis bestiis
 & leonibus immanissimis.

De Chimera monte.

Capi. xlvii.

Vod in Campania Vesuius: in Sicilia Etna hoc in Licia mōs
 q̄ est chimera. Hic mons nocturnis estibus fumidū exhalat. Vñ
 fabula triformis mōstri in uulgum data est: quod Chimeram
 animal putauerunt. Et natura ibidem subest ignea. Vulcano urbem
 proximam Licū dicauerunt: quam de uocabulo sui nomini effestiam
 uocant. Olympus quoq; iter alia ibi oppidū fuit nobile. Sed itercidit

Nūc

n. unde dicit
 Chimera.

Nūc castellū ē: infra q̄ Paq̄ rēgie ob isigne fluōris spectāculo sūt uisētib⁹
 De asia. phrygia. galatia. lidia. epheso urbe. Et uiris illustribus
 & de homero & hesiodo. & sepulchris aiacis: & mennonis &
 eius ambus. & teutrātis regiōe. de cameleōte & ciconiis. Ca. xlviij.
 Equitur Asia: sed nō eam Asiam loquor q̄ i tertio orbis diuor
 tio terminos annes habet ab ægyptio mari Nilum. a meotū
 lacu Tanaim: Veḡ ea quæ a Telmeso Licie incipit Vñ etiam
 Carpatius auspica^r sinus. Eam igit^r Asiam ab oriente Licia includit &
 phrygia ab occidēte egea littora a meridie ma^r egyptiū paphlagonia
 a septentrione ephesus in ea urbs clarissima est. Epheso decus templū
 Dianæ Amazonū fabrica adeo magnificū ut Xerxes cū oīa asiatica tē
 pla igni daret: huic uni pepercerit. Sed hec Xerxis clemētia sacras edes
 nō diu a malo uīdicauit. Nāq; Herostatus ut noīs sui memoriā fama
 sceleris extenderet sicut ipse confessus est incēdium nobilis fabricæ ma
 nu sua struxit uoto adipiscēde latioris fame. Notat^r ergo eadē die cōfla
 grauissē tēplū Ephesi: qua Alexāder magnus pelle natus est. Qui orit^r
 ut nepos edit. M. Fabio Ambusto. T. Quinto Capitolino cōsulibus.
 anno post Romā condā tirecentesimo octocesimo q̄nto. Id templū
 eum postmodū ad cultū angustiorē Ephesii reformarēt faber opi Di
 mocrates p̄fuit: quē Dimocritū Alexādri iussu Alexandriā in ægypto
 metatā supera exposuimus. Nusquā aut^r orbe toto tā assiduos terre
 motus: & tam crebras urbiū dimerisiones q̄ in asia eē cladibus asiaticis
 patuit Cū Tiberio principe urbes duodecim simul una ruina occide
 rit. Ingenia asiatica inclyta p̄gētes fuere. Poetæ Anacreon: inde Mim
 nermus & Antimachus: Deinde Hipponax: deinde Alceus: inter quos
 etiā Sapho mulier. At historiæ cōditores Exanthus. Hecateus. Hero
 dotus: cū q̄bus Ephorus & Theopompus. Nāq; d. vii. sapitiētia p̄ditis
 Bias. Tales. Pitacus. Cleantes stoice eminētissimus Anaxagoras natu
 re indagator. Heraclitus & subtilioris sciētiae archanis immoratus cla
 rissimus. Phrygia Asiā excipit. in q̄ Celene antiquato priore nomine
 in Apameā transiere: Oppidū a rege Seleuco postmodū cōstitutum.
 Istic Marsias ortus. Istic & sepultus. Vñ q̄ p̄ximat fluuius: Marsias d̄.
 Nā sacrilegi certaminis factū: & audaces in deū Tibias testat^r nō p̄cul
 cō fonte nallis quæ euentū geste rei signat: & ab Apamea decē milibus
 passuum separata Aulocrene usque adhuc d̄. Ex arce huiusce oppidi
 Meander amnis caput tollit: q̄ recurrētibus ripis flexuosus iter Cariā
 & Ioniā p̄cipitat in sinum q̄ miletum diuidit & priennā. Ipsa phrygia

Troadi supiecta ē. Aquilonia pte galacie collimitata Ameridiana liea
onie pſidie; Migdoniaēq; cōterminat. Eadē ab oriēte uicia Lidie. Aſep
tētrōe melie & carie. Apte q̄ dies medius ē mōs Lidia: & Tmolus cro
co florētiffimus Amnis pactolus quē aurato fluore incitū aliter Chri
ſoroā uocāt. In his locis aīal nalcit qd̄ Bonacū dicūt. Cui taurinū ca
put ac deinceps corpus oē: tātū Iuba eqna. Cornua aūq; ita multiplici
flexu i se reuertētia: Vt si qs i ea offēderit nō uulneret. Sed qcqd̄ pſidiū
mōstro illi frōs negat: alius ſufficit. Nā cū i fugā uertit̄ pluuię citi uē
tris finū egerit p̄ lōgitudinē triū iugę p̄ lōgas aſpines: quaq; ardor
qcqd̄ attigerit adurit. Ita egerie noxia ſubmouēt iſeq̄ntes miletos lo
nie caput. Cadmi olī domus: ſed eius q̄ p̄mus iuenit p̄ ſe oſonis diſci
plinā. Nō lōge ab ephelo Colophō ciuitas nobil' oraculo clarii Ap
polliniſ: inde haud p̄cul Minas ſurgit: Cuius uertices de nebulis ſup
uolitātibus future tēpeſtatis ſignificāt q̄litatē. Caput meonie ſiphilus
excipit Tatalus ātea dictus, & i illā uocabuli memoriā orbitatibus da
tus Niobe. Smirná moles circūfluit̄ iter flumia Aſiatica facile p̄cipuus
amnis. Smirneos uero cāpos fluuius Hermius ſecat: q̄ ortus Adorilao
phrygię Phrygiā ſcindit a caria. hunc quoq; Hermū fluctibus aūreis
eſtuaffe antq̄tas credit Smirna: uñ p̄cipue nitet: Homero uati extitit
patria. Qui poſt iliū captū āno dūcētēſimō. lxxii. humanis rebus ex
ceſſit. Agrippa ſiluiō Thiberini filio albe regnāte āno aī Urbē cōditā
cētēſimō & .lx. Inter quē & Heſiodū poetā q̄ i aūſpiciis Olympiadis p̄
ma obiit centū triginta octo anni iſerferūt. In Roetheo litoro Atheniē
ſes & Mitilenei ad tumulū ducis Theſſali Achillion oppidū cōdiderūt
q̄ d̄ p̄p̄modū iſeruit. Deniq; iſerpoſitiſ. xlvii. ferme ſtadiiſ i alterō cor
nu eiūſdē littoris ob honorē Salamini Aiācis alterę oppidū cui Ean
tio nom̄ datū ē Rhodii extruxerūt. At iuxta Iliū Mēnonis ſtat ſepul
chro: ad qd̄ ſēp̄iterno ex Ethiopia cateruct in aues aduolāt: q̄s Iliēſes
mēnonias uocāt. Crumētius auctor ē has eaſdē anno q̄nto i ethiopia
cateruati coire: & ūdiq; uerſū quouſq; gētū ſint ad regiā mēnonis cō
uenire Mediterranea q̄ ſūt ſup̄ra Troadis pte Teutrania tenet regio: q̄
pria Meſorę ſuit patria Hec Teutraia p̄fundit̄ Caico p̄umie. Per oēm
Aſiā Cameliō plurimus aīal q̄ drupes: facie q̄ lacerte niſi crura recta &
lōgiora uētri iūgenſ p̄lixa cauda. Eadēq; i uertiginē torta: hamati um
gues ſubtili adūcitate. Inceſſus p̄iger & fere idē q̄ teſtudinū mot⁹. Cor
pus aſp̄erę: ſquamofa cute qualēi crocodillis deprehēdimus ſubducta
oculi: & reſeſſū cōcauo introrſū reſepti quos nunquā uictatione ob
nubit

nubit. Visū deniq; nō circumlatis pupilis: sed obtutu rīgīdiori intēn-
 tat: hiatus eius eternus ac sine ullius usus ministerio: q̄ppe cū neq; cibū
 capiāt: neq; potu alāt: nec alimēto alio q̄ haustu aeris uiuat. Color ua-
 rius & ī momēto mutabilis ita ut cuiuscūq; se rei iunxerit cōcolor ei fiat
 Colores duo sūt: quos fingere nō ualet: rubeus & cādīdus. Cæteros fa-
 cile mētī. Corpus pene sine carne uitalia sine liene: nō nisi ī corculo
 pauxillū sanguinis dephendit: latet hyeme, p̄ducit uere. Impetibilis ē
 Coraci: a quo cū īterfectus ē: uictorē suū p̄imit īterēptus. Nā si ex eo uī
 modicū ales ederit: illico moriet. Sed corax hēt p̄sidiū ad medelā natu-
 ra manuū porrigēte. Nā cū afflictā se itelligit: sūpta frōde laurea recue-
 perat sanitatē. P̄thon ē ī asia locus ī cāpis patētibus: ubi p̄mo aduētus
 sui t̄pe Ciconiæ aduolāt. Et eā q̄ ultima aduenerit: lacerant uniuerse.
 Aues istas fuerūt līnguas nō habere: sonū aut̄ quo crepitāt oris poci-
 us q̄ uocis eē eximia illis inest p̄ietas. Et. n. quātū t̄pis īpenderint foeti-
 bus educādis: tantū & ip̄e a pullis suis īuicē alunt. Ita n. ip̄ese nidos fo-
 uēt ut icubitus assiduitate plumas exuāt. Noceri eis oībus quidē locis
 n̄ fal putāt. Sed ī thessalia n̄ maxie ubi serpētū īmanis copia ē. Quos
 dū escādi grā insectant: regionibus thessalicis plurimū malī detrahūt.
 Galatiā p̄mis seculis p̄sce gallos & gētes occupauerunt tholosbici uetu-
 ri ambitoti: quæ uocabula adhuc permanent. **Qu**anuis galatia unde
 dicta sit: ip̄so sonet nomine. Ca. xlviii.

De Bithinia. Hānibale. Aconē portu & Achenisio specu.

b Ithiniā ī pōti exordio ad ptē solis oriētis aduersa Thraciæ opu-
 lēta ac diues urbiū a fōtibus sangari flumīs p̄mos fines hēt. At
 bebricia, dicta: deinde Migdonia mox a Bithinio rege Bithinia. In ea
 prusiadē urbē: & p̄termeat Hilas flumē. Et aluit Hilas lacus. In quo p̄
 isse credūt delitias Herculis. Hilā p̄ueg Nymphis rapinā. In cuius me-
 moriā usq; adhuc solemioi tripudiatōe lacū p̄p̄us circuit: & hilā uoce
 clamāt In bithinio quoq; agro libissa locus nicomedie p̄ximus sepul-
 chro Hānibalis fame datus: **Q**ui post Cartaginēse iudiciū transfuga
 ad regē Antiochū dein post Antiochi ap̄d termopilas tā malā pugnā
 fractūq; regā fortūe uicibus ī hospitiū Prusiē d̄uolutus ne traderet. **F.**
Quintio ob hanc causam in bithiniā misso captiuusq; Romā ueniret
 ueneni malī poculo aiām expulit: & romanis se uinculis mōte defēdit

De ponticis oris.

Ca. I.

i Nora pōtica post bosphori fauces & Rhesū amnē portūq; cal-
 pas sagaris fluius ortus in phrygia: dictusq; a plerisq; sangaris:

Exordium facit maris audiui sinus: in quo oppidum heraclea appositum
lico flumini: & acone portus. Qui puentu malorum graminum usque adeo
celebris est: ut noxias herbas aconita illinc nominemus: proximus inde
Acherusius specus quem foraminis ceci pseudo adusque inferna aiunt patere

De Paphlagonia & uenetorum origine. Ca. li.

Aphlagoniam limes a tergo galaticus amplectitur. Ea paphlago-
nia scarabi p montorio spectat tauricam. Cithero more con-
p gigit porrecto in spacium trium & sexaginta milium insignis loco
enetorum: a quo & Cornelius nepos prohibent paphlagonum in Italiam transue-
cti mox ueneti sunt nominati. Plurimas in ea regione urbes millesii condide-
runt. Eupatoria mitridates que subacta a Pompeio Pompeiopolis est dicta:

De Capadocia. Ca. lii.

Appadocia gentium uniuersorum que pontum accolunt precipua in-
c trorsus recedit. latere leuo utrasque Armenias & Comagenem pri-
ns simul transit. dextro plurimis Asiae populis circumfusa. Attolli-
tur ad thauri iuga & solis ortum preterit Lycaoniam Plidiam Cilitiam. Va-
dit super tractum Syrie Antiochie parte regionis alterius in Scythiam pre-
tendens: ab armenia maiore diuisa Eufrate amne: que Armenia unum pan-
dri montes sunt auspicantur. Multe in Cappadocia urbes inclite. Vex ut
ab aliis referamus pedem Coloniam Archelaidem quem deduxit Claudius
Caesar Alis preterfluit. Nec occesaream flauius Licus alluit. Me Semira-
mis condidit. Mazacam sub argeo sitam Cappadoces matrem urbium uocant que
Argens niualibus iugis arduus ne aestiuo quidem torrente pruinis caret.
Queque indigene populi habitari ideo credunt. Terra illa autem alias alitrix
equorum & puentui equo accommodatissima. Quorum hoc in loco ingeni-
um reorum presequendum: Nam equis in esse iudicium documentis plurimis pa-
tefactum est. Cum iam aliquot inuenti sint que non nisi primos dominos
agnoscerent obliti mansuetudinis si quam mutassent consuetam seruitiam inimi-
cos partis sue norunt. adeo ut inter prelia hostes morsu petant. Sed illud
maius est que rectoribus preditis quos diligebant accerserunt fame mor-
tem. Vex hi mores in genere equorum prestantissimo reperiuntur. Nam que in-
fra nobilitate sunt sati nulla documenta sui prebuerunt. Sed ne quid ui-
deamur dicendi licentia contra fidem arrogasse: exemplum frequens dabi-
mus. Alexandri magni equus Bucefalus dictus siue de aspectus toruita-
te: seu ab insigni que taurinum caput armo inustum gerebat: uel que de fronte
eius quedam extantium corniculorum mine preuberabant. Cum ab equario suo
alias etiam molliter sederet, accepto regio strato neminem unquam
præter

inter dominum ueheredignatus est. Documenta eius. in filiis plurima sunt quibus Alexandrum edurissimis cetraminibus sospitem opera sua extulit. Quo merito effectum ut de facto in indea: exequias rex duceret: & in premis sepulchrum daret. Urbem etiam cederet: quam in nois memoriam Bucfalā nominauit. Equus. C. Cæsaris nullum propter Cæsarem dorso recipit Cuius primores pedes facie uestigii humani trahunt fuisse: sicut ante ueneris genitricis edem hac effigie locatus est. regem Scitæ cum singulari certamine interemptum aduersarius uictor spoliare uellet ab equo eius calcibus morsuque laniatus est. Agrigentina est regio frequens est equorum sepulchris: quod summitatis munus merito datum credunt. Voluptatem his inesse Circi spectacula perdidit. Quipam. n. equorum catibus tibiæ quidam saltationibus quidam colorum uarietate: nonnulli etiam accensis facibus ad cursus puocatur. Affectum equinum lachryme probat. Denique interfecto Nicomede Rege: equus eius uita in edia expulit est proelio. Anthiocus Galgatas subegisset: Citareti nomine ducis qui in acie ceciderat equum ouaturas insiluit. Isque adeo spræuit lupatos ut de industria curuatus ruina & se & equum pariter affligeret. Ingenia equorum est Claudii. Cæsaris. Circenses probauerunt cum effuso rectore quadrigæ cursus emulos non minus actu quam uelocitate prouerteret. Et post decursa legitima spatia ad locum palme sponte consisteret uelut uictoriæ primum postularet: excusso quoque auriga quem Rutimanam nominabant relicto certamine ad capitolum quadriga per siluit: nec ante substiti quolibet obuiis occurribus impeditus que. Tarpeium. Iouem trina dextratione iustrasset. In huiusce aialis genere etas longior maribus. Legimus sane equum adulescentis annos septuaginta uixisse. Id illud non uenit in ambiguum quod in annum tertium & tricesimum generant ut pote quod etiam post uicesimum mittant ad sobolem reficiendam. Notatum est aduertimus. Optem nomine equum Gregariam uenerem durasse in annos quadraginta Equarum libido extinguit lubis tonsis in quarum parte amoris nascitur ueneficium. Quod in frontibus præferunt recens editi futuro colore cicatricis simile. Hippomanes nominatum. Quod si præceptum fuerit statim nequaquam mater pullo ubera prebet fellitanda. Quo quod acrior fuerit speique maioris profundius nares mersitat in bibendo: Mas ad bella nunquam perducit apud Scythas: eo quod femine leuare neficas est in fuga posuit. Edunt eque ex uentis conceptos: sed hinc ultra triennium eum trahunt. Ca. liii.

De assiria & Mœdia.

a Ssiriogæ initiū a Diabene facit. In cuius parte abellitis regio est quem locum uictoria Alexandri magni non sinit præteriri. Nam ibi copias

Darii fudit ipsūq; subegit. Expugnatisq; eius castris. In reliquo appa-
tu regis reperit scriniū unguentis refertū. Vñ primū Romana luxu-
ria fecit ingressū ad odores pegrinos. Aliquātisp̄ tñ uirtute ueterē ab
illa uicioꝝ celebra defēsi sumus. Vtq; adeo ī t̄ps̄ celoꝝ. P. Crassii & iu-
lii. Cæsaris q; edixerūt āno urbis cōdite q̄ngētēlmo sexagelimo q̄nto
ne q̄ unguēta iueheret pegrina. Postmodū uicerūt n̄ra uitia & senatuū
adeo placuit odorē delitia: Vt ea ēt in penalibus tenebris uteret. Sicut;
L. Plotius fratrem plāci bis cōsulē p̄scriptū a triumiri ī salermitana late-
bra unguēti odor p̄didit. hos terrarē ductus excipit medica: cuius ar-
bor īclaruit ēt carminibus mātuānis. Ingēs ipsa & cui tale ferme quale
unedonibus foliū est t̄m ī eo differt aculeatū ī sonulētis fastigiis h̄spi-
dat. Gestat malū inimicū uenenis: sapore asporē a maritudinis mire:
odoris at̄fragrātis plusq; iucūdū lōgeq; sēfibile. Vex̄ pomoz illius tan-
ta ubertas inest ut onere p̄uētus sēp grauet. Nāptinus atq; poma eius
ceciderūt maturitate: alia p̄tuberāt eaq; t̄m est opimitati mora ut fetus
decidāt añ nati. Vsurpare sibi nemora ista optauerūt & aliæ natiōes p̄
īdustriā trāslati germiuis & īserti. Sed b̄n̄ficiū soli medie datū natura re-
sistēte: terra alia nō potui maturari: De portis caspiis Ca. liiii.

Alpie porte p̄adunt itinere manufacto lōgo octo milibus pas-
suū. Nā latitudo eius uix ē plaustrū p̄meabilis. In his angustiis
ēt illud iter alia difficile: q; p̄ciosoz laterē saxa liq̄ntib; iter se alius uēis
exūdāt homorē affluētissimū. Qui moxui caloris cōstrictus uelut ī
glaciē cohit. Italabes ī uia accessū negat. Preterea octo & uiginti milib;
passuū tract; oīs q; īde p̄git nullis putei uel fōtib; humo arrida sine
p̄sidio s̄tit. Tūc serpētis undiq; gētū cōuene statū die illuc cūfluūt ita p̄-
culi ac difficultatis cōcordia ad Caspios nisi hyeme accessus negat.

De loco nominato Direum. Ca. vi.

Caspiis ad oriētem uersus locus ē qd̄ dierum appellat. Cuius
ubertati nō est q; uispiā cōparari queat. Quē locū causidicū lapiri Na-
xuchi & Hircaōi Ei p̄xinat. Margime regio inclyta cæli ac scoli cō-
modi s̄ adeo ut ī toto illo lati f̄ndi uitibus sola gaudeat. In faciē tehatra-
lē mōtib; circūueniūt ambitū stadioz mille quīgētoꝝ pene ī accessu
incōmodū arenosē solitudinis: q; p̄ cētū & uiginti miliapassuū undiq;
uersū circūfusa ē. Regiōis huius amoenitatē. Alexāder magnus usq;
adeo miratus ē ut ibi p̄mū Alexādriā cōderet q; mox a barbaris excisā
Antiochus Seleuci filius r̄formauit: & de nūcupatōe domus sue. dixit
Seleuciā. Cuius urbis circuitus difudit īstadia. lxxv. In hac erodes. Ro-

ma

manos captos crassiana clade deduxit. Et aliud in caspiis Alexāder oppidum excitarat: Idēq; Heracleadiētū dū manebat sed hoc quoq; ab iisdē eurrū gētibus. Deinde ab Antiocho restitutū ut ille maluit. Achaīs postmodum nominatum est. Ca. lvi.

De oxo flumine & bactris & gētibus circa oxū & terminis libri p̄ris & Herculis & camelorū natura

o Xus amnis orit̄ de lacu Oxo cuius oras hīc ī betani & Oxosta ce accolūt: sed p̄cipuā ptē Bactri tenen. Bacteris p̄terea p̄pus est amnis Bactros. Vnde & oppidum quod incolunt bactrū. Gentes huiusce q̄ pone sūt pro paucis iugis ambiūt q̄ aduersa nidi tōtib; termināt. Reliqua includit ochus flumen: Ultra hos pāda oppidū. Sogdianorū: in quorū finibus. Alexēder magnus tertiā Alexādriā cōdidit ad cūtenstandos itineris sui terminos: hic. n. locus est in quo primū a libero patre post ab Hercule: deinde. a semiramide: postremo etiam a Cyro arc sunt cōstitute. Quod p̄ximum glorie oēs duxerūt illo usq; promouisse itineris sui metas. Vniuersi eius ductus dumtaxat ab illa terrarum parte laxantes fluuius secat fines. Quem laxaten soli uocāt Bactri alii Nam Scythe. Solimnominant: Hunc eundem esse. Tanim exercitus Alexandri magni crediderunt: Verū Aemodamas dux. Seleuci & Antiochi satis idoneus auctor: transuectus amnem istum titulos omniū super gressus ē aliumq; esse q̄ Tanaim deprehendit: ob eius glorie in signe dedit nomini suo. ut altaria ibi statueret Appolini. Didymeo hoc est colliminū: in quo limes persicus scythicis iungitur: quos scitas per se lingua sua satus dicūt & iuicenscythecorfacos nomināt mōtēq; causā crouasi Id ē niuib; cādidārē. Densissima hīc populorū frequētia. cū p̄this legē placiti ad exordio moris icorrupta custodit disciplina. Equibus celeberrimi sunt. Massagete. Essedones. Satarche & Apamei: post quos ī manissis barbari interiacētibus de ritu aliarum nationum pene inconsteuter diffinitū aduertimus. Bactri camelo fortissimos mittunt licet arabia plurimos gignat. Vex hoc differūt q̄ arabici bina tubera in dorso habent: singula haetiani. Nunq; pedes aterunt. Sunt enim illi recipao ci quibusdam pumunculis uestia carnulenta. Vnde & cōtraria est labes abolantibus unlo fauēte p̄sidio ad uisū insillēdi hābēt ī duplex ministerū sū alii oneri ferēdo acōmodati alii ad pernicitatē leues. Sed nec illi ultra iustū pōdera recipiūt nec isti āplius q̄ solita spatia uolūt egredi. Geniture cupidie afferant: adeo ut seuiāt cāregrunt: oderūt equinum genus. Sitim etiē in quatrimum to

lerat Vex cū occasio bibēdi data est tm̄ implent q̄tū & faciet desideria
p̄territa: & futurę diu p̄lit lutulentas aquas captāt. puras refugiūt. De
niq; nisi cenosior liquor fuerit: ipsi assidua proculcatione limū excitāt
ut turbet. Durāt ī annos cētū: nisi forte trāllati ī p̄grina in solētia mu
tati aeris morbo trahāt Ad bella foeminē. p̄parāt. Inuētūq; est ut desi
deriū eis coitionis quadā castratione execaret putāt. n. firei ualidiores
si acoitibus arceantur

De seribus & uellere serico & attagis Ca. vii

q Va ab Scythico & oceano & mari Caspio ī oceanum eōū cur
sus iflectit ab hexordie hucusce plage p̄funde niues mox lōga
deserta post antropo fagi gēs asperrā: deinde spatio s̄uissimus bestiis
efferata ferme dimidiā itineris p̄rtē ipetrabilē reddiderunt: Quaz di
ficultatū terminū facit iugū mari iminēs qd̄ tabin barbari dcūt: post
q; adhuc lōginque solitudine. Sic ī tractu eius ore q̄ spectat estiuū oriē
tē ultra in humanos situs primos hoīum seres cognoscimus. Qui aq̄
rū aspgine mūdatis frōdibus uellera arborū admīniculo depectunt li
quoris & lanuginis tenerā subtilitatē humore domāt ad obseqū: hoc
illud est sericū in usū publicū dāno seueritatis admissū: & quo ostētare
potius corpora q̄ uestire primo sceminis nunc ēt uiris p̄suasit luxurię
libido. Seres ipsi qdē mites & inter se q̄tissimi. Alios; reliquoz mor
taliū cœtus refugiūt adeo ut ceteraz gētiū cōmertia abnuāt primū eo
rū fluuiū mercatores ipsi trāseūt. In cuius ripis nullo inter ptes lingue
cōmertio sed depositarum rerum p̄ci oculis estimantes. sua tradunt
nostra non emunt.

De gente atrogōz Ca. lviij

Equit Atranus sinus & gēs atrogōz: qbus tēperies p̄rogatiue mi
rā aeris clemētiā subministrāt. Arcēt sane afflatū nōxiū colles q
salubri apricitate undiq; secus obiecti p̄hibent auras pestilentes
Atq; iō ut amonitus affirmat par illis & hipboreis genus uite ē. Inter
hos & idiā gnarissimi ciconas locauerūt. De india. Ca. lviij.

a medis mōtibus auspicat India. a meridiano mari p̄orectā adeo
fauonii sp̄i saluberrima bis in anno estatē hēt: bis legit fruges ui
ce hyemis ethesiis potit̄ auris. hāc possidonius aduersā gallie sta
tuit. Sane nec qcq; ex ea dubiū. Nā Alexandri magni armis cōpta: & a iō
tū postmodū regū diligētia pagrata p̄itus cognitioni nostre adducta
ē. Megasthenes sane apud indicos reges aliquantisper commoratus
res indieas scripsit ut fidē quā oculis subiecerat memorie dare: Dioni
sius quoq; q & ipse a filadelpho rege spectator missus ē grā p̄clitandē
ueritatis

sius quoque & ipse a filadelpho rege spectator missus est gratia periculi
 tandem ueritatis paria perdidit. Tradunt ergo in india fuisse quicquid milia op-
 pidorum precipua capacitate populi nouem milium. Diu est credita est ter-
 tia pars esse terrarum. Nec mirum sit uel de hominum uel de urbium copia cum so-
 li indi nunquam anatali solo recesserit: India liber pater primus ingressus est
 utpote qui indis sub actis primus omnium triumphauit. Ab hoc Alexan-
 drum magnum numeratur sex milia quadringenti quinquaginta unus addi-
 tis & amplius tribus mensibus habita per reges computatione qui esse eum quin-
 quaginta tres tenuisse medium eum deprehendunt. Maximi in ea amnes.
 Gages & Indus. Quorum gagen quaedam fontibus incertis nasci de uili modo
 exundare prohibet: Alii uolunt a Scythis montibus exoriri. Hippans est
 nobilissimus ibi fluuius qui alexandri magni iter terminauit sicuti are in ri-
 pa eius posite probant. Minima gages latitudo per octo milia passuum: maxi-
 ma per .xx. patet. altitudo ubi uadissimus est mensuram centum pe-
 dum deorat Gagarides extimus est. Inde populus. Cuius. Rex eques
 mille: elephatos septingentos peditum sexaginta milia in paratu belli ha-
 bet: Indorum quaedam agros exercet: militiam primam: merces Alii optimi ditissi-
 sique reperiuntur: reddunt iudicia: assidentque regibus: Quietum ibi emminenti-
 sime sapiente genus est. Vite repletos incensum rogis mortem accersere. Qui se-
 uero ferociori secte dederunt & siluestrem agunt uitam: elephatos uenantur.
 Quibus perdomitis ad mansuetudinem: aut arant: aut uehunt. In gage in sula
 est: populosissima & amplissimam continentem gentem. Quorum Rex peditum
 quinquaginta milia: equum quattuor millia in armis habet. Omnes sane quicumque
 pediti sunt regia potestate non sine maximo elephatorum equitum est peditum
 quo numero militare agunt disciplinam. Parscia gens ualidissima palibo-
 thra urbem colunt. Vnde quaedam gentem ipsam palibothros nominauerunt. Quorum
 rex sexcentena milia peditum equitum triginta milia elephatorum octo milia
 omnibus diebus ad stipendium uocat. Ultra palibothram mons malleus in quo
 umbra hyeme in septentrione estate in austro cadunt uicissitudine hac durante
 senis mensibus. Septentriones in eo actum in anno semel nec ultra quidam dies
 parat: sicut auctor est Betho: qui prohibet hoc in plerisque india locis inueniri.
 Indo proximam flumini uersam ad meridiem plagam ultra alios torrent calore.
 Denique uel sideris perdit hominum color Motana pygmei tenet. At hi qui
 bus est uicinus oceanus sine regibus degunt. Padea gens a feminis regitur
 Cui reginam primam Assignat. Herculis filiam Est nisa urbs regioni isti datur
 Mos est Iouis sacer imeros nomine in cuius specu nutritu liberum patrem ue-
 teres idi affirmant: ex cuius uocabuli argumento creditur liberum patrem Iasce

uienti fame feruente natū Extra indi hostiū sūt insulæ duæ Chrise & Argis
adeo fecunde copia metalloꝝ ut pleriq; eas aurea sola habere pderint
& argentea idis oibus pmissa. Cesaries n̄ s̄n̄ fuco cerulei aut crocei co-
loris. Cultus p̄cipuus ī gēmis. Nullus funeꝝ apparatus: p̄terea ut lube
& Archelai regū libris editū ē n̄q̄tū mores p̄p̄oꝝ dissonāt: habit⁹ quo
q; discrepātissimus ē. Alii lineis: alii laneis pep̄lis uestiūt: p̄s nudi. p̄s ob
scena t̄m̄ amictulati p̄limi & flexibilibus libris circūdati. Quidā p̄p̄i
adeo p̄ceri ut elephātos uelut equos facillima insultatiōe trāsiliāt: plu-
rimis placet neq; aīal occidere neq; uesci canibus: pleriq; t̄m̄ piscibus
alūt: & e mari uiuūt. Sūt q; p̄ximos parētesq; p̄us q̄ ānis aut egritudie
In maciē eāt & intabeāt uelut hostias cedūt. Deinde p̄emptoꝝ uiscera
epulas hūt: q; ibi n̄ sceleris sed pietatis loco numerāt. Sūt q; cū icubere
morbi p̄cul a ceteris in secreta abeūt nihil ansie q̄ mortē expectātes.
Astiacanoꝝ gēs laureis uiret siluis. lucis buxeis. Vitiū uero: & arborū
uniuersaꝝ qbus grecia dulcis ē p̄uētibus copiosa philosophos habēt
īdi gymnosophistas uocāt: q; ab exortu aduſq; solis occasū cōtētis ocu-
lis orbē cadētissimi sideris ituet: ī globo igneo rimātes secreta q̄dā: are
uisq; feruētibus p̄petē diē alternis pedibus insistūt. Ad mōtē q; Nilo d̄r
habitāt qbus a uerse plāte sūt & octoni ī plātis singulis digyti. Megaste-
nes p̄ diuersos īdie mōtes eē scribit natōes capitibus caninis armatas
unguibus amictas uestitu tergoꝝ. Ad sermonē humanū nulla uoce sed
latratibus t̄m̄ sonātes asp̄is rictibus. Apud Clesia legit̄ q̄sdā foeminas
bi semel parere: natosq; canos illico fieri. esse rurſū gētē altera: que ī
iuuēta sit canas nigrescat ī senectute. Ultra eui n̄rī t̄pis terminos phen-
natē Legimus monoculos quoq; ibi nasiū singulis cruribus & singulari
p̄nicitate. Qui ubi defēdisse uelint a calore resupinati plātāꝝ suāꝝ ma-
gnitudine inūbrarent. Gāgis fōtē q; accolūt nullius ad escā opis īdigēt
Odore uinūt pomōꝝ siluestriū: lōgiusq; p̄ gētes eadē iadē illo p̄sidio
gerūt: tolfatu alāt. q; si tetriorē spiritū forte traxerint exaiari eos cer-
certō ē phibēt esse & gētē foeminaꝝ duæ qnquennies cōcipiūt. Sed ul-
tra octauū annū uiuēdi spatia nō p̄trahūt. Sūt q; ceruicibus carēt: & in
humeris hahēt oculos. Sūt q; siluestres hirticorpora caninis dētibus:
stridore terrifico Apud eos uero qbus ad uiuēdi rationē p̄p̄ior cura
ē multæ uxores ī eiusdē uiri coeūt matrimoniū: & cū maritus hoīe de-
cesserit apud grauissimos iudices suā quæq; demeritis agūt cām & que
officiosior cæteris sētētia uicerit iudicātiū: hæc palme refert p̄miū
ut arbitrato suo ascēdat rogū cōiugis: & sup̄nis eius semet ipsā deti fe-
rias Cætera nota uiuāt. Enormitas in serpentibus tāta est ut ceruos &
& aiantia

aiantia alia ad parē molē tōta hauriāt **Quinētia** oēanū indicū q̄tus ē
 penetrēt: ifulasq; magno spatio a cōtinēti speratas pabulādi petāt grā
 Quod corā ē potētia āplissime magnitudinis fieri q̄ p tātā salū latitudi
 nē ad loca pmeāt destinata. Sunt illic multæ & mirabiles bestia: qua
 rū e multitudine & copia partē pseq̄mur Leucēt rota uelocitate p̄cedit
 feras uniuersas. Ipsa asini fere magnitudine: cerui elunibus: pectore ac
 cruribus leōinis: capite camelino: busulca ungula ore adusq; aures de
 hiscēte: dētiū locis esse p̄petuo, hæc quoad formā. Voce aut loquētiū
 hoīum sonos æmulat est & aeale alas ut equus: cauda uero elephāti: ni
 gro colore maxillis prurigenis p̄ferēs cornua ultra cubitalē modū lō
 ga: ad obsequiū cuius uelit motus accomodata Neq; n. rigēt sed flectū
 tur ut usus exigat p̄liādi. Quorū alterū cū pugnat p̄tēdit: alterū replicat
 ut si nilū aliquo alterius acumē fuerit obtusum acies succedat alterius
 hippopotamis cōpat Et ipsa sane aq; fluminū gaudet Indicis tauris co
 lor fuluus est, Volucris pernitas, pilus in contrarium uersus hiatus
 omē quod cap. Hi quoq; circumferrunt cornua flexibilitate qua ma
 lint tergia duritia: omne tælum respuunt: ac: tam inmiti ferocita
 te ut cāpti aīas p̄iciāt furoō. Māticora quoq; noīe iter hæc nascit tripli
 ci dētiū ordine coeūt uicibus alternis facie hoīs, glaucis oculis sāgui
 neo colore corpe leonino: cauda uel uti scorpiōis aculeo spiculata uo
 ce tā scibila ut mittef̄ fistulasq; modulos tubarūq; cōtinētiū hūanas car
 nes auidisse affectat: pedibus sic uiget saltu sic pōt: ut morari eā nec ex
 tēssilia spatia possit nec obstacula latissia. Sūt p̄terea boues unicor̄is &
 tricor̄is solidis ungalis nec bifidis: Sed atrocissimū ē monoceros mō
 st̄æ mugitu horrido eq̄no corpe elephāti pedib; cauda suilla capite cer
 uino cornue media eius frōte p̄tēdit splēdore mirifico ad longitudinē
 pedū q̄ttuor ita acutū ut qcqd̄ inpetat facile ictu eius p̄foret. Viuus nō
 ī hoīum potestate & uterimī qdē pōt capi nō pōt. Atq; ēt gignūt mira
 cula nō miora. Anguillas ad triceos pedes lōgas educat gāges quē. Sta
 tuis Sebosus iter p̄cipua miracula ait uermibus abūdare ceruleis noīe
 & colore. Hi bina hēnt brachia lōgitudis cubitorū n̄ minus senīradeo
 robustis uiribus ut elephātos ad potū uētitates mordicus cōphēsos ip
 sorū manu rapsāt ī pfūdū. Indica māria balenas hēnt ultra spatia q̄ttu
 or iugerū. Sed & quos fisetrās nūcupāt q̄ enormes ultra molē ī gētiū
 colūnarū sup̄ atēnas se nauīū extollāt haustoq; fistulis fluct; ita eructā
 uinibosa alluue p̄legq; dep̄māt alueos nauigariū. Sola india mittit
 p̄litacū auē colorū uiridi torq; p̄uiceo: cuius rostritāt aduricia ē ut cū e

sublimi precipitat in saxū nisi se oris excipiat. & quodā q̄si p̄sidio utat
extraordinariæ firmitatis. Caput uero tā ualēs ut si q̄n ad discēdū pla-
gis sit admonēdus nā studet ut qd hoies alloq̄ ferrea clauicula sit uer-
berādus dū pullus ē: atq; a deo intra altere ætatis suæ annū q̄ mōstrata
sūt & citius discit: & tenacius retinet. Maior paulo segnior ē & obliuio-
sus & idocilis iter nobiles & plebeios discretionē digytorū facit nume-
rus. Qui p̄stāt qnos ī pede hēnt digytorū: cæteri ternos. Lingua lata m̄
toq; latior q̄ cæteris auibus. Vñ p̄ficiūt ut articulata uerba penitus eloq̄-
tur. Quod īgeniū ita romanæ dilite miratæ sūt: ut barbari p̄litacos
mercē fecerit. Indoḡ nemora in tā p̄cerā sublimāt excelsitatē ut tralia
cine sagittis qdē possint. Pomaria ficus hēnt quarū codices in orbē se-
xaginta passuū spatiū enorme crassescunt. Ramorū ūbræ ābitu bina
stadia cōsumūt. Foliorū latitudo forma amazonicæ peltæ cōparatur
Pomū eximie suauitatis. Quæ palustria sūt harūdinē creāt ita crassā
ut fissis īternodis lembi uice uectiret nauigātel. Eradicibus eius exp̄mit
humor dulcis ad melleā suauitatē. Thylos idia ilula & ea fert palmas
oleā creat: uineis abūdat. Terras oēs hęc miraculo sola uincit q̄q̄cūq;
in ea arbor nascit nūq; caret folio. Mōs caucalus īde īcipit: q̄ maximā
orbis p̄tē p̄petuis iugis penetrat. Idē frōte q̄ soli obuersus ē arbores pi-
peris ostētat: q̄s ad iuniperi similitudinē diuersos fructos edere asseue-
rāt. Eoḡ q̄ p̄mus erūpit uelut coreloḡ fibria d̄ pip longū: q̄ ī corrupti
pip albū. Quoḡ cutē rugosā & torridā color fecerit. Nomē trahit de
colore: pip nigrū. Qui deinde caducus torret feruido sole: uocamē tra-
hit de colore. Sed ut pip sola idia: ita & hebenū sola mittit. Nec tñ unī-
uersaḡ: ues̄ exigua sui p̄te siluis hoc genus gignit. Arbor ē plerūq; te-
nuis & frēq̄ntior: uinie raro: ī crassitudinē caudicis extuberata. hiulco
cortice & admodū reūculato: dehiscētibus uenis adeo ut p̄ ipsos sinus
ps intima uix tenui libro cōtegat. Lignū oē atq; mediale eadē ferme &
facie & nitore q̄ ē in lapide gagate. Indi reges ex eo scepra sūmunt: &
q̄scūq; deoḡ imagines nō nisi ex herberno hēnt. Idē ferūt materia ista
liquorē n̄ cōtineri noxiū: & qcqd̄ maleficū fuerit tactu eius auerti: hac
grā pocula ex hebeno hēnt. Ita nihil m̄q; si p̄gre sit in p̄cio: quo etiā
ipsi qbus puenit honorāt. Hebenū ex idia romæ mitridatico triūpho
p̄mū magnus Pōpeius exhibuit. Mittit india & calamos odorates po-
tētes aduersū intestinæ ægritudinis incōmoda. Dat & multa alia fra-
grantia mirifice sp̄ritus suauitate grata. Indicoḡ lapidū ī adamātibus
dignitas p̄ma: utpote q̄ lymphationes ambigāt. Venenis resistāt: pau-
tantissim.

tantium uanos metus pellat. Hæc primū de his prædicari oportuit quæ respice-
 re ad utilitatē uidebamus: Nūc reddemus quot adamantū sūt speci-
 es: & quæ color quæque eximius. In quodā chrystalli genere inuenit mate-
 ria in quæ nascit adæque similis splendore liq. dissimmo in mucronē sexan-
 gulū utriusque secus leuiter turbinatus: nec ultra unquam magnitudinē nuclei
 auellanae repertus. Huic proximus in excellentissimo auro deprehenditur.
 Secundus pallidior ac magis ad argenti colorē renitēs. Tertius in uenis
 cypri apparet proprius ad æream faciē. Quartus in metallis ferrariis le-
 gitur potestatem cæteros antecedēs nō tñ & potestate. Nā & hic & qui in cypro
 deprehenduntur frangi queūt. plerūq. et adamantē altero perforant. At hi quos
 primos diximus nec ferro uincunt: nec igni soluuntur. Verū tñ si diu in san-
 guine hircino macerentur: aliter quā si callido frigido uel malleis aliquot
 anfractis & ictibus dissipatis aliquā cedūt & in particulas dissiliunt.
 Quæ fragmenta sculptoribus in usū insigniendæ eiuscemōi gemæ expe-
 tunt. Inter adamantē & magnetē ē quodā naturæ occulta dissensio: adeo
 ut iuxta positus nō sinat magnetē rapere ferrū. Vel si admotus magnetis
 ferre traxerit: quasi quodā quandā quæquid magneti hæserit adamas rapiat
 atque auferat. Lichintē deinde fert india: cuius lucis uigorē flagrans exci-
 tat lucerna: qua ex cā lichintē græci uocauerūt. Duplex ei facies. Aut
 in purpureā emicat claritatē: aut meratius suffundit cocci rubore. Per
 omnem intimū sui siquidē pura sit in offensā admittit perspicuitatē. At si
 excaduit radiis silis icta: uel ad calorē digytorū attritu excitata ē aut pa-
 leas cassas: aut cartas folia ad se rapit: cōtumaciter sculpturis resistēs.
 ac si quā insignita est: dū signa imprimat quasi quodā animali morfu par-
 tem caræ retentat. Berillos in sexangulas formas indi atterūt ut hebe-
 tem coloris lenitatē angulorū percussu excitent ad uigorē. Berilloꝝ
 genus diuidit in speciem multifariā eximii interuente glauci & ceru-
 li temperamento quodā præferūt puri maris gratiā. Infra hos sūt chry-
 soberilli qui languidius micantes aurea nube circumfunduntur: Chry-
 soprasos quoque ex aureo & purpureo mixtā lucem trahentes æque
 berilloꝝ generi adiudicauerūt. Hiacynthizontas. s. qui hiacynthos præpe-
 referat & ipsos præbent. Hos uero qui chrystallis similes capillamentis ob-
 scurantur interretibus. hoc. n. uitiō illorum nomē ē, hos sciētissimi lapi-
 dum plebi pederūt. Indici reges hoc genus gemarū in longissimos chy-
 lindros amat fingere: eosque perforatos elephantorū letis subligat ac mo-
 milia habent. aut plerumque ex utroque capite insertis aureis umbilicis:
 ut marcentem faciem ad nitelam incedant pinguiorem: quo per in-

dustriam metallo hinc inde addito fulgentiorem trahant lucem.

De aprobanz insula.

Ca.

Aprobanē insulā aīq̄ temeritas humana exq̄sito penitus ma-
ri fidē pāderet diu in orbē alteꝝ putauerūt: & qdē eū quē ha-
bitare anthiones crederēt. Vex̄ Alexandri magni uirtus ignorantia pu-
blici erroris nō tulit ulterius pmanere: sed ī hęc usq; secreta ppagauit
noīs sui gloriā. Missus igit̄ One sicritus p̄fectus classis macedonicæ ter-
rā istā q̄ta eēt: qd̄ gigneret: quo mō haberet exploratā notitiā nr̄æ de-
dit. Patet ī lōgitudinē stadiorū vii. mil. in latitudiē v. mil. Scindit̄ anne
iter fluo. Nā ps eius bestiis & elephātis repleta est maioribus multo q̄
quos fert̄ idia. p̄tem hoīes tenēt. Margaritis scatet & gēmis oībus. Sita
ē iter ortū & occasū: ab eo mari incipit p̄tenta idia. Aprasia indorū gē-
te dieꝝ uiginti quinq; p̄mō in eā fuit cursus: sed cū papiraceis & nilina
uibus illo p̄geret. mox cursu nauū nostrarū septē dieꝝ iter factū ē. Ma-
re uado sū iter iacet altitudinis nō āplius seuū passuū. Certis aut̄ canali-
bus adeo altū adeo depressū ut nullæ unq̄ anchoræ ad profundi illius
īma potuerint puenire. Nulla in nauigando sydesꝝ obseruatio utpote
ubi septētriōes neq̄q̄ aspiciūt Vergilia: nunq̄ apparēt. Lunā ab octaua
in sextā decimā tantū supra terrā uidēt. Lucet ibi canopos sydus clarū
& amplissimū. Solē orientē dextra hēnt: occidentē sinistra. Obseruati-
one itaq; nauigādi nulla suppetēte p̄ quā ad destinata p̄gentes locū ca-
pian̄. Vehūt alites quaz̄ meatus terrā petentiū regendi cursus magi-
stros hēnt. Quaternis nō amplius in āno mensibus nauigatur. aduſq;
Claudi p̄npatū. De reprobanē hęc tantū noueramus. Tunc. n. fortūa
patefecit scientiā uia latiorē. Nā libertus Annii Policamī q̄ tūc rubri
maris uectigal administrabat arabia petens aq̄lonibus p̄ter carmaniā
raptus q̄ntodecimo qdē die appulsus ē ad hoc littul portūq; iuectus q̄
hipporus noīat. Sex deinde mēlibus sermonē p̄doctus admissus ē ad
colloqa regis. Quæ cōpererat reportauit. Stupuisse. i. regē pecuniā q̄
capta erat cū ipso. Quod tā & si signata disparibus foret uultibus: pa-
rem tñ haberet modū pōderis. Cuius æq̄litas cōtēplatiōe cū roma-
nā amicitia flagratius cōcupiuisset: thracia p̄ncipe legatos aduſq; nos
misit: a q̄bus cognita sūt uniuersa. Ergo idē homīes corporū magnitu-
dine alios oēs aīcedunt. Crines fūco imbuūt Ceruleis oculis: atroci ui-
su: terrifico sono uocis: q̄bus imatura mors ē in annos centū æuū tra-
hunt. Aliis oībus annoſa ætas & pene ultra humanā extenta fragilita-
tem. Nulli aut̄ p̄ diē aut̄ aī diē sōnus. Noctis partē geti destināt. Lucis
ortum

ortum uigilia afluertunt. Aedificia modice ab humo tollunt. Annona
 semp eodē tenore est. Vites nesciunt Pomis abundant. Colunt Hercu-
 lem. In regis electione nō nobilitas p̄ualet: sed suffragiū uniuersorum
 Populus. n. eligit spectatū moribus & inueteratæ clāmentiae: & iam
 annis grauē. Sed hoc in eo q̄ritur cui liberi nulli sint. Nā q̄ pater fuerit
 etiā si uita spectatus est nō admittitur ad regendū Ac si forte dū regnat
 pignus sustulit exiuitur potestate. Idq̄ eo maxime custoditur ne faciat
 hereditariū regnū. Deinde etiā si rex maximam præferat æquitatem:
 nolunt eī totum licere. **Quadr**aginta ergo rectores accipit ne in cāusis
 capitum solus iudicet. Et sic quoq̄ si displicuerit iudicatū ad populū
 puocatur. A quo datis iudicibus septuaginta fertur sentētia: cui neces-
 sario acquiescitur. **Cultu** rex dissimili a cæteris uestit. Sirmate ut ē habi-
 tus quo libere patrē amiciri uidemus. **Quod** si etiā ipse ī aliquo pectō
 argutus sit ac reuictus morte mulctat. Nō tñ ut cuiusq̄ attrectet manu
 sed consensu publico rex oīum interdicta ei facultate. Etiā colloq̄ po-
 testas punito denegat. **Cultura** student uniuersi. Interdū uenatibus in-
 dulgent: nec plebeias agūt prædas: quippe cū tigrides aut elephāti tan-
 tum regrant. **Maria** quoq̄ piscationibus inq̄tant: marinaq̄ testudi-
 nes capere gaudent. **Quar** tanta est magnitudo ut superficies earū do-
 mū faciat: & numerosam familiā non arcte receptet. Maior pars in su-
 læ huius calore ambusta est: & in uastas deficit solitudines. Latus eius
 mare alluit peruiridi colore fruticosum ita ut iubæ arborum plæq̄
 gubernaculis atterant. **Cernūt** latus sericum de montium suorū iugis.
Mirant aurū: & ad gratiā poculorū oīm gēmarū adhibēt apparatus
Secant marmora testudinea uarietate. **Margaritas** legūt plurimas ma-
 ximasq̄. **Cōchæ** sūt in q̄bus hoc genus lapidū requirit. **Quæ** certo an-
 ni tēpore luxuriāte cōceptu sitiūt rōrē uelut maritum cuius desiderio
 hiant. Et cū maxime lunares liquās asperginel oscitatione quadā hau-
 riunt humorē cupitū. Sic concipiunt grauidæq̄ fiunt: ac de saginæ q̄-
 litate reddūt habitus unioīn. Nā si purū fuerit quod acceperint can-
 dicant orbiculi lapilloeū. Si turbidū aut pāllore languescunt: aut rufo
 innubilant. Ita magis de cælo q̄ de mari partus habēt. **Deniq̄** quotiēs
 excipiunt matutini æris semen sit clarius margaritum. **Quotiē** ues-
 pere sit obscurus: q̄toq̄ magis hauserit tanto magis pficit lapidū ma-
 gnitudo: Si repente micauerit coruscatio intēpestiuo metu cōprimū-
 tur: clausæq̄ subita formidine uitia contrahunt abortina: Aut. n. per-
 paruuli fiūt scrupuli: aut inanes. **Cōchis** ipsi inē lēsus: partus suos ma-

culari timēt. Cūq; flagrātoribus radtis excāduerit dies: ne fulcēt lapides solis calore subsidūt & se p̄ fūdis ī gurgirat ut ab estu uendicentur huic añ puidētiæ tns opitulat. Nā candor senecta disperit: & grādescētibus cōchis flauescūt margarite. Lapis iste in qua mollis ē unio duratur euisceratu. Mūq; duo simul reperiūt. Vnde unionibus nomen datū. Ultra semiunciales intentos negant. Piscantium insidias timent conchæ. Inde est ut aut inter scopulos aut inter marīos canes plurem um delitecāt: Cregatim natant. Certus examī dux est. Ille si captus sit: etiā q̄ euascerint in plagas. reuertūtur. Dat & india margaritas. Dat & litulū britanicū: sicut Diuus Iulius thoracē q̄ Veneri gēitrici ī tēplo eius idicauit: e britanicis margaritis factū subiecta inscriptione testatus est. Iollia Paulina Caji principis cōiugē uulgatū. est abuisse tunicā ex margaritis sextertio tūc q̄dringēties estimatā. Cuius parādæ auaritia pater ipsius Manilius spoliatis oriētis regiōibus exasperauit. C. Cæsare offēdit. Augusti filū iterdicta q; amicitia p̄ncipis uenēo iteriit. Ill' quoq; exp̄ssit uet' diligētia q; syllanis p̄mū tēporibus romā illati sūt unioēs.

De isula eusea itinerario idico & sinuplico & arabico. Ca. Ix.

a B isula eusea ut cōsequēs est ad cōtinentē. Igitur a taprobane india reuertamur. Conuenit rex inuidere: Sed si indicis urbibus aut nationibus resistamus egrediemur propositæ concinitatis modum. Proximam indo flumini urbem habuere eaphisam. quam Cyrus diruit Arachosiam herimento anni impositam Semiramis condidit. Carusiam oppidum ab Alexādro magno ad caucasū cōstitutum est. Ibi & alexandria: quæ patet amplius stadia triginta. Multa & alia sunt sed hæc cum eminentissimis. Post indos montanas regiones ictiophagi tenent: quos subactos Alexander magnus in reliquo abstinere iussit a piscibus. Nā atea sic alebant. Ultra hos deserta carmania p̄sis deide atq; ita nauigatio. In q̄ solis insula rubēs semp & omnī animatiū generi inaccessa. Quippe q̄ nullū nō animal illatū necet. Ex india reuertētes ab azamo carmaniae fluēte septētriōes primū uident. Achemenidis in hac plaga sedes fuerūt. Inter carmaniae p̄mōtoriū & arabia q̄nquaginta milia passuū iteriacēt. Deide tres isule circa q̄s hiri marini egrediūt uicenu cubitū lōgitudine. Dicendū hoc loco q̄ten' ab alexandria ægypti pergat' et usq; india. Nilouehentecoptō usq; ethesiis flitibus cursus est. Deinde terrestre iter hydreum. Post transactis aliquot mansionibus berenicē puenitur ubi rubri maris portus est. Inde oceli arabia portus tangit' proximū indiae emporiū excipit' & miri in
famiae

famiæ piraticis factionibus. Deinde per diuersos portus cottinare succedunt. Ad quam monoxilis lintribus per uehūt petētes indiā aī exortum canis: aut per tinus post exortū nauigio media æstate soluūtur. Reuertētes renauigāt decēbri mēse. Secundus ex india uetus ē uulturnus: at cū uētum ē in rubrū marē aut africanus aut auster uehūt. Spatiū india decies septies cētena & quinquaginta milia passuū prodiť. At carmaniæ centū milia cuius pars nō caret uitibus. Præterea hēt genus oīum q̄ nō alia q̄ testudinis carū uiuūt. Hirsuti comā facie tenuē quæ sola lenis ē. lidē coriis pisciū uestiunt Chelophāgi cognomiati. Irrumpit hæc littora ubrū mare: Idq̄ in duos scinus scindit. Quorū q̄ ab oriente ē persicus appellat̄ qm̄ qdam habitauere persidis populi tricies & sexagies centena milia passuum circuitu patens. Ex aduerso unde arabia ē alter arabicus uocatur. Oceanū uero q̄ ibi influit azanium nominauerunt. Carmaniæ persis adnectitur: quæ incipit ab insula afrōdisia uariaḡ opū diues translata quondā in parthicū nomē littore quo occasui subiacet porrecta in milia passuum quinquaginta. Oppidum eius nobilissimū susa: in quo templū susiæ dianæ. A susis barbite oppidū centū trigintaquinque milibus pass. distat. In quo mortales uniuersi odio auri coemunt hoc genus metallicū & abiiciunt in terraḡ profunda ne polluti usu eius auaritia corrumpant ætatem. Hic incōstantissimus terraḡ modus nec in merito cū aliæ circa persidennationes schenis: aliæ parasangis: aliæ in cōparata disciplina terras metiāt: & incertā fidē faciat mēsuræ rō discors

De parthia & sepulchro Cyri.

Ca. lxiii.

Arthia q̄ta est a meridie rubrū mare a septētrione hircanū salū claudit. In ea regna duo de uiginti dissecant̄ in duas partes. Vnde cū q̄ dicunt̄ supiora incipiūt ab armenio limite & caspio littore p̄fecta ad terras scythaḡ q̄bus cōcorditer degūt. Reliqua septē inferiora sic. n. uocitāt habēt ab ortu narios ariano s̄q̄: carmaniā a die medio: medos ab occidūt solis plaga: a septētrione hyrcanos. Ipsa at̄ media ab occasu trāsuerla utraq̄ p̄thiæ regna amplectit̄. a septētrione armenia circūdata: ab ortū caspios uidet a meridie persidē. Deīn tractus hic p̄cedit usq̄ ad castellum quod Magi obtinent phrdasarchida nomine. hic Cyri sepulchrum.

De babylone & de recurso ad oceanum atlanticum: in quo insulæ gorgades heperidesq̄ atq̄ fortunatæ. Ca. lxiiii.

Aldeæ gētis caput babylonia ē a Semiramide cōdita tā nobilis ut p̄pter eā & assrii & mesopotamii in babyloniæ nomē trāsier̄t

Vrbs ē sexaginta milia pas. circuitu patēs muriis circūdata quorū alti-
tudo cc. pedes deīnt Latitudo l. ternis in sigulos pedes digytis ultra q̄
mēsurā nra ē altioribus. Amne interluit eufrate. Beli ibi Iouis templū.
Quē inuētore cælestis disciplinæ tradidit ēt ipsa religio q̄ deū credit. In
æmulationē huius urbis thesiphōtē pthii cōdiderūt. Tēpus ē ad oceanū
ni oras reuerti repsso in æthiopiā stilo: Nāq; ut atlāticos æstus occipe-
re ab occidēte & hispania dudū dixeramus ab his quoq; ptibus mūdi.
Vñ p̄mū atlāticū nomē induāt exp̄mi par ē. Pelagus azaniū usq; æthio-
pū littora pmouet. A æthiopicū a massilico pmōtorio. Vñ rursus oce-
anus atlāticus. Iuba igit̄ uniuersæ ptis quā plurimi p̄pter solis ardorē
peruiā negauerūt: facta etiā uel gentiū uel insularū cōmemoratione ad
cōfirmādā fidei argumētū omē illud mare ab india ad usq; gades uo-
lūt itelligi nauigabile. Chori tñ flatibus cuius spiritus p̄ter arabiā ægy-
ptū mauritaniā euehere quis q̄ant classē: dūmō ab eo pmōtorio idia
cursus dirigat. q̄d alii leptanacran: alii drepanū nomiauerūt. Addidit
etiā stationū loca. & spatiorū modū. Nā ab indica p̄minētia ad malicū
insulā affirmat esse quādecies cētena milia passuū. Amalicho ad scene-
on ducēta uiginq; milia. Inde ad insulā adan adanū centū quinquagita
milia. Sic cōficiēs ad apertū mare decies octies centena & septuaginta
milia. Idē opiniōe plurimorū q̄ ob solis flagrantia maximū partis istī
us regionē ferūt humano generi inaccessā: Sic reluctat̄ ut mercatiū ibi
transitus ifestari ex arabicis insulis dicāt q̄s scytæ habēt arabes q̄bus are-
inata datū nomē ē. Nā bubalis utribus cōtabulatas crates supponunt:
uectitatiq; hoc ratis gñe p̄terrūtes ipetūt sagittis uenenatis Habitari ēt
abditā æthiopiæ adusta troglodytarū & ictiophagorū natiōibus. quo-
rū troglodytæ tāta p̄nicitate pollē: ut feras q̄s agitat̄ cursu pedū asse-
quant. Ictiophagi nō secus q̄ marinæ beluæ nādo ī mari ualēt: Ita exq̄-
sito atlātico mari usq; ī occasū ēt gorgadū Xenophon memīt insularū.
Gorgades insulæ ut accipimus obuersæ sūt pmōtorio q̄d uocamus
hesperi ceras. Has icoluerūt Gorgones mōstra & fane usq; adhuc mō-
struosa gēs habitat. Distāt a cōtinēti bidui nauigatōe. Prodidit deniq;
Xenophō Lāpfaceus Hamonē poenorū regē in eas p̄measse. Reptas
q; ibi fœminas aliti p̄nicitate atq; ex oibus q̄ apparuerūt duas captas
tā hirtō atq; aspero corpore ut ad argumētū spectādā rei duarū cutes
miraculi grā iter donaria Iunoni suspēderit q̄ durauere usq; in tēpora
excidii carthaginēsis. Ultra gōrgodes hesperidū insulæ sunt: Sebosus
affirmat dies q̄dragita nauigatōe itimōs maris sinus recesserūt: fortu-
natas

natas insulas cōtra leuā mauritanīæ tradunt iacēt. Quas Iuba sub meridie qdem sitas: sed p̄ximas occasui dicit. De hāc noībus expectari magnū miſereor: sed infra famā uocabuli res. est. In p̄ma earū cui nomen ē norion ædificia nō sunt nec furrūt Iuga montiū stagnis madescunt. Ferulæ ibi surgūt ad arboris magnitudinē. Earū quæ nigræ sunt expressæ liquorē reddūt amarissimū: q̄ cādidaē sucos reuomūt etiam p̄outi accomodatos. Alterā insulā iunoniā appellatā ferunt. In ea pauxillæ ædes humiliter ad culmē fastigiatae. Tertia huic p̄ximat eodem nomine nuda omnia. Quarto loco capraria appellatā enormibus lacertis plusq̄ referta. Sequitur niuaria ære nebuloso & coacto: ac p̄pterea semp̄ niualis. Deinde canaria plena canibus forma etiam eminentissimis. Inde etiam duo exhibiti Iubæ regi. In ea ædificiorū durāt uestigia. Auiū magna copia: nemora pomifera: palmeta cariotas ferentia: multa nux pinea: larga mella: amnes salubres: piscibus abūdantes perhibēt etiā expui in eū undoso mari beluas. Deinde cū monstra illa putredine tabefacta sunt omnia illic inficiunt odore retro. Ideo non penitus ad nuncupationem suam congruere insularum qualitatem.

DE MIRABILIA ROME.

Ca. i.

Vrus ciuitatis habet trecentas sexaginta & unā turre. Propugnacula sex milia & nonaginta. Et duodecim portū curialia. In circuitu uero sūt uiginti duo miliaria. Exceptis trāstestiberi & ciuitate leonina. Et porticu scti petri. ubi sūt uiginti miliaria.

DE PORTIS INFRA VRBEM.

Ca. ii.

Orte inclite sūt duodecim. s. Porta capena: q̄ dī sancti pauli. Porta apia: q̄ ducit ad Dñe quo uadis. Porta latina: ubi sctus iohannes missus fuit in oleo. Porta metroui: ubi riuus īfluit ciuitatē. Porta asinaria: in laterano. Porta lauicana: que maior est. q̄ ē iuxta sanctam. crucē in iherusalē. porta thaurina uel tiburtina: quæ dī sancti Laurentii. porta nuuetana: q̄ uadit ad sanctā agnetē. porta salaria: q̄ uadit uersus sabinā. Et porta pincina: q̄ est circa ecclām sancti Felicis. porta flamminea: que est circa ecclesiam sancte marie de populo. porta colina: que est contra templum Adriani supra pontem.

DE PORTIS TRASTIBERIM.

Ca. iii.

Orte transiberim sunt tres. s. porta septimana: ubi septem laudes facte fuerunt Octauiano impatori. porta aurea. s. sancti pancracii. porta portuēsis. In porticu sancti Petri sunt due porte. s. porta castelli sancti Angeli. & porta uiridaria.

DEMONTIBVS infra urbem.

Ca. iiii.

Montes infra urbem sunt isti. s. Mons Ianiculus: ubi est sanctus Petrus
 in Mōtarius q̄ d̄r Ianitarius. Mons aduentinus. ubi est ecclesia sancte Sa-
 bine. mōs quinalis: q̄a ibi stabāt quites. ubi est ecclesia sancti Stepha-
 ni: q̄ d̄r icelio monte. mōs tarpeio ul' capitolium ubi est palacium senatorum
 mōs palatinus. ubi est palacium maius. mōs inclinus sup̄ alios mōtes d̄r.
 ubi est basilica sancte marie maioris. mōs uiminalis: ubi est ecclesie san-
 cte Agathe. ubi Virg. captus fuit a romanis qui in uisibiliter exiens a
 carcere: perexit Neapolim.

De pōtibus urbis romæ. Ca. v.

Pōtes urbis sunt sex. s. Pōs adriani ul' iudeorum. pons fabiani iuxta p̄fatū
 pontē. pons senatorum. pons Gratiani. pōs Theodosii. & pōs Valētini.

PALLACIA IMPERATORVM.

Ca. vi.

Palacium magnū in monte palatino. Palacium senatorum p̄pe sanctū Six-
 tum. & palacium Claudii iter Coliseū & sc̄tum petrum ad uincula. Pala-
 cium constantini i laterano. palacium Romuli iter sanctā Mariā nouam &
 sanctum Cosmā: ubi sunt septē edes pietatis & cōcordie. ubi posuit Ro-
 mulus suā statuā dicēs. Hec statua nō cadet: donec uirgo pariet. Et sta-
 tim ut beata uirgo x̄pm peperit: statua corruit. Palacium traiani. ubi est
 colūna uiginti passuum Palacium siluestri. palacium Antonii: ubi est alia
 columna. xxxiiii. passuum palacium Neronis: ubi est a culea sancti pe-
 tri: & palatium Octauiani ad sanctum Laurentium.

Ca. vii.

De ARCUBVS Triūphalibus.

Arcus triumphales sunt hii. qui fiebant alicui imperatori redeunti.
 sub quibus cum honore ducebantur a senatoribus: & eius uictoria in
 memoriam eorum in arcu sculpebatur. Arcus Theodosii ualentini
 & Gratiani impatorum ad sanctū Vitū. Arcus constantini ipatoris iuxta co-
 liseū. Arcus septē lucernarum Titi & Vespasiani: ubi est cadelabrū moysi
 cū archa habēs septē brachia. In pede turris calculatorie. Arcus Iulii
 Ad sc̄tām mariā nouā. Arcus Octauiani imperatoris ad sanctum Lau-
 rentium in lucina. Arcus antonii ad columnam.

Ca. viii.

De ARCUBVS NON Triūphalibus. Alii sunt arcus non
 triumphales: sed memoriales. ut est arcus pietatis añ sc̄tām Mariā rotūdā
 Vbi accidit q̄dā historia de paupere muliere: cuius filius occisus erat
 a uicē sue filio q̄ petiit ius sibi fieri ab impatore Traiano parato ire
 ad exercitū. Qui dixit se ius facturū i reditu. Que r̄ndit. Forsan d̄ne nō
 recibis. Qui statim fecit ibi cōsistoriū: & fecit ei secū dum q̄ petiit. lu-
 dicauitq̄ iuuenē homicidiā moriturū. Quē molier petiit sibi reddi: p̄
 re com

recompensatione filii sui mortui. Quod ita factum est. Et fatebatur se plenius accepisse. Et muliere multum ditata ab impatore recessit.

DE TERMIS.

Terme dicuntur palacia magna habitia magnas criptas subterraneas: in quibus tempore hiemali fiebat ignis maximus. Estiuo autem tempore replebantur aquis ut curia in superioribus commorans magis delectaretur. Quidem in termis diocliciani adhuc uideri potest. Terme olimpiadis apud sanctum Laurentium parispina. Terme domiciane tiberine sunt retro sanctam Mariam rotundam. Terme Alexandrine sunt ubi est hospitale de termis.

De Theatris.

Theatra sunt ista. Theatrum Titi & Vespasiani ad chathecumbam. Theatrum tarquii imperatoris ad septisolum. Theatrum Pompei. ad sanctum Laurentium in damaso. & est ibi Theatrum flamineum. De agulea scripti patri. Ibi est memoria cesaris. ubi splendidus ciuis in suo sarcofago. in malo ereo regescit. ut sicut eo uiuente totus mundus ei subiectus erat: ita ipso mortuo omnia corpora mortuorum sibi subiacerent. ubi in giro mali erei scriptum est. Cesar tantus erat. quo nullus maior in urbe.

Sed nunc in modico tantum magnus claudit auro.

Intra sculptura stat cesaris alta columna.

Regia structura quanta non extat in aula.

Si lapis est unus: qua fuit arte leuatus.

Et si sunt plures: dic ubi congeries?

De cimiteriis.

Cimiterium Calepodii ad sanctum Pancracium. Cimiterium sancte Agathe. Cimiterium facti uisi ad portam colinam. Cimiterium sancti felix. Cimiterium sancti calixti ad cathecubas. cimiterium concordiani foris portam latinam. cimiterium sancte agnetis. Et alia quam plurima cimiteria que in multis locis descenderent per tria miliaria. ubi sancti abscondebantur.

Item haec sunt loca: ubi sancti passi sunt tormenta. Foris portam rapiam fuit decollatus beatus sextus prope domum quo uadis. ubi fuit templum martis. ante factum ne reum intus cauati ad sanctum Georgium domus lucine: & est ibi uelum aureum aqua salua ad sanctum Anastasium. ubi decollatus fuit sanctus Paulus. Ortus lucine. ubi est ecclesia sancti Pauli. & est ibi prope amphibratum. ubi est corda in qua iactatum erat corpus beati Sebastiani: qui reuelauit corpus suum lucine dicens. Inuenies corpus meum pendens in uico prope pedes iuxta stratam que dicitur uia corneli in xta girolum Arcus romanorum. ubi beatus Siluester & constantinus se obligauerunt ad iuicem in camera. ubi fuit domus telluris ante martem.

Ad sanctam Agatam.

Terme lapiadis. ubi fuit assatus sanctus Laurentius in parispina Palacium ti-

butini ubi Decius. & Valerianus recesserunt a beato Leucetio mortuo
Arcus flamineus ad portum iudeorum trans tiberim infra palatium Neronis
est templum apollinis: quod dicitur sancta petronella. Antea basilica sancti Petri fuit quae
uaticanum: ubi uates, id est sacerdotes canebant sua officia. Ante templum, apol-
linis fuit templum quod fuit castrum Neronis, ubi nunc est ecclesia sancti Andree.

De pinea erea & deaurata.

Quae est in paradiso sancti Petri in fastigio pantheonis, id est sancte Marie rotunde: fuit pinea erea & deaurata: quae nunc est antea templum sancti Petri: quae cooperta
erat tabulis ereis deauratis: ita quod a longe uidebatur quasi mons aureus
cuius pulchritudo adhuc in parte apparet.

De templis.

Ante palatium alexandri fuit templum Enae & pompeii mire magnitudinis
& pulchritudinis: Monumentum uero pompeii, quod dicitur marmoreum deceter
ornatum fuit. Oraculum apollinis & ecclesia uisum fuit templum & secretarium
Neronis. In capite Martis fuit templum martis: in quo eligebantur consul
quarto kalendas Iulii, & morabantur ibi usque ad kalendas Ianuarii. Et in hoc templo
romani ponebant rostra nauium: ut essent spectacula omnium gentium. Iux-
ta pantheon erat templum mineruae, quod est nunc ecclesia praedicatorum
& adhuc sunt ibi columpne. Apud sanctum quiriacum erat tem-
plum ueste. In calcari est templum ueneris. Item monasterium domi-
ne rose fuit castellum auerum iunonis.

Item Capitolium dicitur quod erat caput totius mundi: in quo consules
senatores morabantur ad consulendum in urbe, cuius facies coopta erat muris
altis, & aureis uetro & auro undique cooptis, & miris opibus laetatis. Infra
Capitolium erat palatium pro magna parte aureum & lapidibus preciosis
ornatum quod dicebatur ualere tertiam partem mundi: in quo tot statue yma-
ginum erant: quot erant mundi prouinciae, & habebat quilibet ymago tintinabu-
lum in collo pro parte mathematicam sic dispositam: ut quando aliqua regio roma-
no populo rebellis efficeret: statua illius prouinciae uertebat dorsum ymagi-
ni urbis romane: quae maior erat super alias ymagine tamquam domina, & sic tinti-
nabulum quod habebat ad collum sonabat. Tunc uates capitolii quae erant cu-
stodes: referebant illud senatui. Statimque mittebant legiones militum expugnan-
dam illam prouinciam. Erant & in capitolio plura templa. super arcum erat templum
ueste & Caesaris: ubi senatores posuerunt Iulium caesarem in cathedra sexta
mense Martii. Et ex parte capitolii erat templum iunonis. Iuxta forum prope erat
templum herculeum in Tarpeio & achilli: ubi interfectus fuit Iulius Caesar a se-
nato. Tertio loco ubi nunc est ecclesia beate marie fratrum minorum, & fuerunt
templa simul iuncta, palatium phoebi & carmentis: ubi octavianus
imperator

Impator Vidit uisionē in celo. Iuxta canepariā ē templū sani. q̄ erat cu-
stos capitolii. Dicebant autem capitolium aureum. quia pre omnibus
regnis totius mundi fulgebat sapientia & decore.

De equis marmoreis:

Equi Marmorei ad qd facti fuerunt: & hoīes nudi: & qd sit q̄ mulier
circūdata serpētibus sedēs & habēs añ se cōchā p̄ phireticā: significat.
q̄ tpe impatoris Tiberii uenerūt romam duo philofofi iuuenes. sc̄m.
praxitelis & phideas: q̄ dixerūt se eē tate sapie: ut qd dñs impator illis
abscētibus ī camera sua diceret: ipsi referret de uerbo ad uerbū. Quod
fecerūt sicut dixerūt. & nō inde petierūt pecūiam: sed memoriā eorū fi-
eri sēpiternā. Itaq̄ philofofi habuerūt duos equos marmoreos calcātes
terrā: q̄ significāt p̄ncipes huius mūdi. In hoc qd nudi sūt circa equos
significat q̄ altis brachiis etiā replicatis digitis narrabāt q̄ futura erāt
ut sicut nudi sūt: ita sciēcia huius mūdi ī mētibus eorū nuda & apta erat.

De femina circūdata serpentibus.

Habēs añ se conchā: significat baptismū & p̄dicatiōes q̄ p̄dicabāt. ut
quicūq̄ ad dñm ire uoluerit: si poterit: nisi lauet p̄us in cōcha .i. fonte
baptismatis.

De rustico sedēte sup equū ereum.

Ad lateranū ē quidā equus ereus deauratus: q̄ dicit caballus Cōstan-
tinū. sed nō ē sic. Nā q̄ uolūt uerū: hoc p̄legāt. Tpe cōsulū & senatorū q̄
dā rex potētissimus de oriētis partibus Romā uenit: multa strage &
belis uariū romanum populum affligēs. Tunc quidam armiger rusti-
cus magnae fortitudinis & uirtutis prudens: surgens dixit consulibus
& senatoribus: Nunquid si esset: aliquis liberans uos: detribulatione
ista: quid a senatu recipere meretur? Responderunt ei dicentes. Quic-
quid peteret reciperet & obtineret. Qui ait illis. Date michi. xxx talen-
ta auri: & insuper mei memoriā sempiternā: quendam equum au-
reum staturam meam desuper habentem: & ab istis uos breui tempo-
re liberabo. Qui dixerunt se omnia ista amplecturos: Ille uerō ait. Me-
dia nocte surgetis: & estote omnes armati bene: & stetis infra muros
in sepelunca & quicquid uobis dixerō facietis. Qui responderunt sta-
tim ita. Rusticus uero statim ascēdit equum suum maximum sine sel-
la. Tollensq̄ falcem exiuit foras: tanq̄ uellet colligere herbas. Viditq̄
regem uenientem ad unam arborem p̄necessariis cōsuetis faciendis.
sup quā arbore quedā curuagia se sedebat dulcissimeq̄ canebat. Rusti-
cus hoc uidēs: accessit propius. Et socii regis rusticum putantes esse

de suis clamare sic ceperunt. Rustice non tanges regem: quia si tetigeris eum: sus-
penderis. Rusticus uero spreto eorum minis per fortitudinem regem prope statum
cito arripuit, & eum subleuans: posuit coram se super equum, & fugit ad urbem ue-
lociter clamans uoce magna ad homines citatis: in cauernis latitantes. Exite
foras, interficite exercitum regis, quia ecce ipsum coram ui teneo captum. Qui ex-
euntes ad uocem eius: multos occiderunt. Et alii in fugam uersi sunt. Romani
uero habito triumpho: soluerunt ei auxilium quod petierat. Et in memoriam eius fe-
cerunt: & in representationem stature: unum equum ereum & deauratum, extensa ma-
nu dextra cum qua eum ceperat: quem posuerunt coram palatio lateranensi. Et su-
per caput equi quamdam cucumagiam posuerunt: ad cuius catum uictoriam ha-
buerunt. Ipsamque staturam regis quam parua erat retro ligatam manibus sicut eum
ceperat sub equo commemorato collocarunt. De coliseo.

Coliseum fuit templum solis mire magnitudinis & pulchritudinis: diuersis caue-
nis adaptatum, & cooptum erat celo ereo & deaurato: ubi tonitrua fulgu-
ra & coruscationes fiebant. Et pluuie mittebantur per fistulas plumbeas. Et erant
ibi signa supercelestia & planete: cum sole & luna: que quadrigis uehebantur. In
medio sedebat deus phobus deus solis: quem pedes ad terram uertebat, & ca-
put eius celum tangebatur, quem palmam tenebat in manu sua designans quod Roma to-
tum mundum regebat. Post uero multo tempore spaciū beatus Siluester iussit id
templum destrui, & alia que plurima, ne peregrini ueniret romam, propter edificia
antiq̄ & deorum famam, & non propter ecclesias sanctorum transiret multimoda de-
uotione. Caput uero & manus dicti idolicum pomo ad palatium in latera-
no fecit poni in memoriam: quam palma & caput Sasonis falso uocat a uul-
go. Palatium prefatum erat templum turbi per quod intrabant, & in prefato simulacro
in querimonias fundebant tempore consulum & senatorum orationes.

De sancta maria rotunda.

Agrippa prefectus subiugauit Romanos, Sciauos & Saxonos occidere fecit
& iussit, & quattuor legiones. In cuius reuocatione tintinabulum statue presidii
quam erat in capitolio in templo Iouis & Minerue sonabat. Quia uniuscuiusque
regni totius orbis statua erat in templo illo posita cum tintinabulo ad col-
lum, & quando sonabat: regnum illud cognoscebat esse rebellem, ut predictum est. Huius-
modi statue presidii tintinabulum audiens sacerdos: quem erat in spelunca in ebdoma-
da illa: nunciabat senatoribus. Senatores autem legationem prefecto Agrippe
dixerunt, & preceperunt ei: ut iret ad presas subiugandos. Qui omnino renuens: & di-
ces se non posse pati tantum laborem: tandem uictus petiit consilium trium dierum. In-
fra quos quodam nocte ex nimio cogitatu fatigatus obdormiuit. Et appa-
ruit ei quedam femina, que ait, Agrippa quid cogitas? In magno es cogitatu.
consolare: & per mitte mihi templum quod tibi ostendat: & dicam tibi quomodo eris ui-
cturus

sturus. q̄ dixit. Faciã dñã. Et illa of̄dit ei tēplō rotundū ad modū pan-
 theon. Ille uero dixit. Domina q̄ est **Que r̄ndit**. Ego sū Cibeles mater
 deor̄. Fac mihi libamina & Neptuno q̄ ē deus maris ad honorē meū.
 q̄a tecū erimus. & uinces oēs rebelles. Agrippa uero surgēs letus: hoc
 recitauit senatui & ciuitas acceuit uerbis suis. Igit̄ cū magno apparatu
 nauū & q̄nq; legiōibus militū uenit ad p̄sas: & eos debellauit. Et posu-
 it suo tributo Senatui ro. annuatī. Et rediēs romã fecit tēplū fieri: qđ
 p̄nifetat. & dedicauit ad hōrem Cibelis m̄ris deor̄. Et huic ip̄osuit no-
 men p̄atheon: & fecit statuã m̄ris Cibelis deauratã i fastigio P̄atheno
 sup foramē. & coopuit eū mirifico tegumento ereo & deaurato. Post
 multo t̄pis beatus Bonifacius papa: uidēs id tēplū tā terribiter dedica-
 tū ad hōrem Cibeli accessit ad Phocã ip̄atorē xp̄ianū: rogās hoc tēplū
 sibi tradi. qđ ip̄tor eidē libēter cōcessit. P̄epa uero cū Ro. po. i die kl̄s
 nouēbris dedicauit idē. & statuit ut ex illo die. Ro. po. cū Ro. p̄ōtifice
 ibi cōuenirēt. & papa missã celebraret. & p̄p̄lus comunicaret sicut in
 die natalis dñi: Et eodē die p̄ uniuersū orbē festū beate marie & oīum
 sanctor̄ celebraret. Sequenti die oīum animar̄ fieret cōmemoratio.

De octauiano imperatore.

Post uero multū t̄pis spaciū. Senatores uidētes Octauianū tāte pulcri-
 tudis p̄sp̄itatis & sp̄acis: & qđ totū mundū tributariū fecerat: dixerūt ei:
 Volumus te adorār. q̄a diuinitas i te ē. nisi hoc eēt: nō ēuenirēt tā p̄spe-
 ra **Qui renuēs: iudicias postulauit**. & ad se Sibillã tiburtinã uocari fe-
 cit: cui qđ senatores dixerunt recitauit. atq; sp̄atiū triū dies petiit. ut
 sibi cōsuleret. in q̄bus arctū ieiuniū opata ē. & post tres dies r̄ndit. Sic
 iudicii signū Tellus sudore madescit. & cælo rex uenit p̄secula factur⁹
 Et postq̄ hoc dixisset: illico aptū ē celū. & splendor maximus irruit sup
 eū. uiditq; i celū uirginē pulcherrimã: p̄uesq; in brachiis suis habētē sup
 altare dei. Quod cū miraret ualde: audiuit uocē dicentē. Hec ara ē filii
 dei. **Qui statim p̄diit i terrã. & adorauit xp̄m uentur̄.** Quod recitauit se-
 natoribus. q̄ mirati sunt ualde. Et fuit hæc uisio i camera ip̄atoris: ubi
 nunc est ecclesia beate Marie in capitolio. Et ideo uocatur sancta Ma-
 ria celi. & est ibi ecclesia fratrum minorum.

TOTILLE exaspiratio in seruos dei:

Crudelis Totilas. q̄ añ regnū assumptū Badindas nuncupabat: deinde
 assumpto eo i regē Gothor̄. Italiã totã inuasit cum uelocitate. multas
 ecclesias destruxit. multosq; xp̄ianos ip̄ie trucidauit: dep̄datiōes etiã ul-
 q; quaq; & captiuatiōes faciēs. castella domosq; multas exussit atq; di-
 ruit. Regulum uir̄ sanctum qm̄ ad iussum Totile uenire recusauit

de capitari mādauit. Deide uero oronē pētita a bñdicto uiro de: pau-
 lulū ac credulitate cessauit p̄ficiscens p̄ Lucanie fines i Sicilia deuenit: eā
 q̄ suo exercitu inuasit. In qua inasiōe quīs nō crudelis ut prius multa
 mala p̄git atq; ut qdā sapiēs dixit thesaurizauit sibi irā in die ire secū-
 dū suū cor sp̄nitens & illud psalmiste: apposuit, iniquitatē sup̄ iniqui-
 tatē: & nō intrauit i iustitiā dñi Sicilia p̄fectos. Totilas & p̄ hostiēs por-
 tā. Romā igressus: romanisq; p̄cere uolēs p̄ totā noctē buccinā i sonā
 p̄cepit q̄tenus eodē territi sono Gothoz gladiis aut sese in ecclesiis tue-
 rēt uel ēt q̄buscūq; modis abscōderēt Atq; cū romanis ut pater cū filiis
 aliq̄diu i habitauit. Hāc q̄dē benignitatē i crepatio ac monitio beati Be-
 nedicti q̄nē admodū extimari pōt: illi cōtulit. Nō nulli tū ciues. Cōstā-
 tinopolim aufugerūt: quoz p̄cibus Iustinianus motus: Narsetem enu-
 chum & cubiculariū cū copioso exercitu ut i afflicte succurret urbi: in
 Italiā uentre curauit. Narses itaq; mādato ip̄atoris suscepto ad Alboi
 regē lōgobardoz nūciū misit illūq; cū suis lōgobardis i federe socia-
 uit illo nāq; tēpore panomiā lōgobardi i habitabāt. In itoz bello Nar-
 ses cū Totila rege Gothoz fortiter dimicauit. Quibus ferme deletis ip̄
 sū etiā regē Totilā q̄ iā ultra x annos regnauerat gladio interfecit Tūc
 quippe i mpletū est quod psalmista de talibus dicit Gladium euagina-
 uerūt peccatores: ut trucidēt rectos corde gladius i t̄retin cor ip̄forū.

Im præssum uenetiis per theodorum
 de regazonibus de asula anno.
 domini. M.cccc.lxxxix
 die xxiii: mēsis augusti
 regnāte in clito dño
 augustino barba-
 dico duce ue-
 netiarū.

Registrum huius operis.

a	b	c	d	e	f	g
iiii	iiii	iiii	iiii	iiii	iiii	ii

Tabula huius operis

De origine & temporibus urbis Rome & mensibus & diebus iter calaribus	i. 1. te	xxii. 19.	
De temporibus urbis condite	ii. 1.	De boristene amne & scytis & natuē	
De homine & primū de mensuris.	iii. 3	canū & smaragdo lapide & crystal	
De fortitudine.	iiii. 5 lo.	xxiii. 19	
De memoria.	v. 6	De hiperboreis	xxiiii. 20
De moribus	vi. 6	De arympheis. Tygridibus Panteris	
De eloquentia	vii. 6	parthis.	xxv. 21.
De Italia & eius antiquitate.	viii. 7	Vnde maria mediterania oriāt	xxvi. 21
De insulis & primū de corsica & catho	viii. 10.	De insulis scytbicis & oceano septē	21
chite lapide.	viii. 10.	triōalit & spatis iter scyhtas & indos	
De sardinia. solifuga & herba fardi	x. 10	formi hoīū ceruis tragelaphis	xxvii.
nica.	x.	De germāia & eius sotibus de uris &	
Sicilia In ea soli & aquarū mēorabilia	xi. 10.	alce & succio & ceraunio al bo	xxviii. 22
& de achate lapide	xii. 12	De gallis: mesiat et oleo medico	23
De insulis vulcanis.	xii. 12	De brithania. & insulis gallici occa	23
De Europe sinus.	xiii. 12	ni.	xxx.
De thesalia & Macedonia & philppi	xiii. 14	De gyspania: gaditano freto. medite	24
oculos	xiii. 14	rano mari & oceano.	xxxii.
De macedonia: & olympo mōte: &	xv. 14	De lybia: & hortis hesperidū & achā	
& lapide peante.	xv. 14	te mōte.	xxxiii. 25
De thracia: & tracum moribus: grui	xvi. 15	De mauritania: & elephātī.	xxxiiii. 26
bus & hyrunētiaibus: & istmo.	xvi. 15	De numidia: & de ursis ī ea.	xxxiiii. 26
De claro insula: & de miralibus quæ	xxii. 16	De aphricha: cyrenica: leonibus: hie	27
in creta sūt: & de caristo & delo: & di	xxii. 16	nia lapide: serpētibus: on agris: helio	
luvio. & coturnicibus.	xviii. 16	mopiogēma pīllis: basilischo simi	
De creta insula.	xviii. 16	is.	xxxv.
De euboea: paro nixo: icaro: melo:	xviii. 17	De amatibus & asbitis.	xxxvi. 30
carphathrodo: lemno	xviii. 17	De gramantibus: & insula gaule	30
De hellepōto: p̄pontide bosphro &	xx. 18	on.	xxxvii.
elepgātis.	xx. 18	De æthiopibus & eorum mirabilis	30
De hystro flumine fibro: pontico: &	xxi. 18	bus.	xxxviii.
gemma pontua:	xxi. 18	De ultimis gētibus lybiæ	xxxviii. 32

De egypto: & de his q̄ in eo sūt	xi. 32	arabico.	.lxi.
De arabia. & thure: myrra: cinnamo		De parthia: & sepulchro cyri	lxii. 46
phœnice sardonice: & aliis lapidi		De babilone & de recurſu ad oceanū	
bus.	xli. 34	atlāticū in quo insule gorgades hespe	
De cassio mōte & pōpei tumulo: &		ridesq; atq; fortunate.	lxiii. 46
andromedæ uiuculis.	xlii. 35	De mirabilia rome:	i. 47
De iuda: & lacu asphaltē: & balsamo		De portis infra urbē:	ii. 47
& genti essenorum.	xliiii. 35	De portis transtiberī.	iii. 47
De scytopoli oppido.	xliiii. 36	De mōtibus infra urbē:	iiii. 47
De Tygri: & Eufrate: & lapidibus p̄		De pontibus urbis rome:	v. 47
ciosis.	xliv. 36	De pallatia imperatorū.	vi. 47
De cilitia: & cidno amne: & eoritio		De arcubus triūphalibus.	vii. 47
anero: & thauro monte.	xlvi. 37	De arcubus nō triūphalibus:	viii. 47
De chimera monte	xlvii. 37	De termis.	viiii. 48
De asia. phrigia. galatia. lidia. epheso	38	De theatris.	x. 48
urbe. & uiris illustribus: & de Home		De agulea sancti petri.	xi. 48
ro & hesiodo: & de sepulchris aiacis		De cimiceriis.	xii. 48
& ménonis: & eius auibus & teutrātis		Ad sanctam agatam.	xiii. 48
regiōe: de cælōte & ciconiis.	xlviii.	De pinea erea & de aurata	xiiii. 48
De bithinia: hānibale: a cone portu:		De templis.	xv. 48
& athenisio spetu.	xlviiii. 39	De equis marmoreis	xvi. 49
De pōticis oris.	l. 39	De femina circūdata serpētibus	xvii. 49
De paphlagonia: & uenetorum ori		De rustico sedēte sup equū ereū	xviii. 49
gine.	li. 39	De coliseo.	xviiii. 49
De ceppadocia:	lii. 39	De sctā maria rotunda.	xx. 49
De assiria: & media	liii. 40	De octauiano inperatore.	xxi. 50
De portis caspiis.	liiii. 40	De actide aspiratio i seruo dei	xxii. 50
De loco nominato. Die:	lv. 40		
De oxo flumine: & bactris: & genti	41		
bus circa oxū & terminis liberi p̄ris:			
& herculus: & camelog; natura	lvi.		
De seribus: & uellere sirico: & attar	41		
gis.	lvii.		
De gente atrogorum.	lviii. 41		
De india	lviii. 41		
De traprobane insula.	lx. 44		
De itinerario indico: sinu persico: &	45		

F I N I S